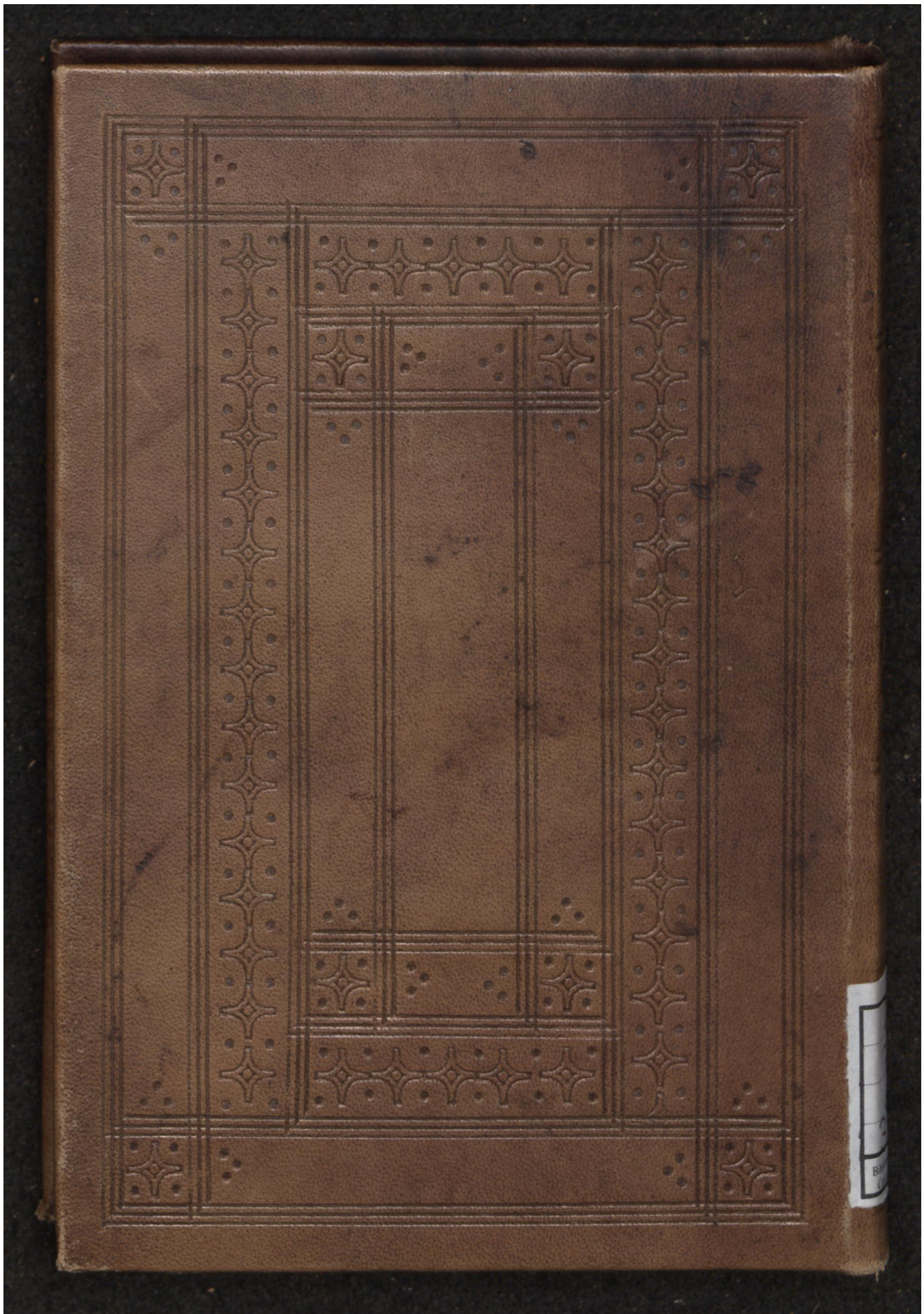

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

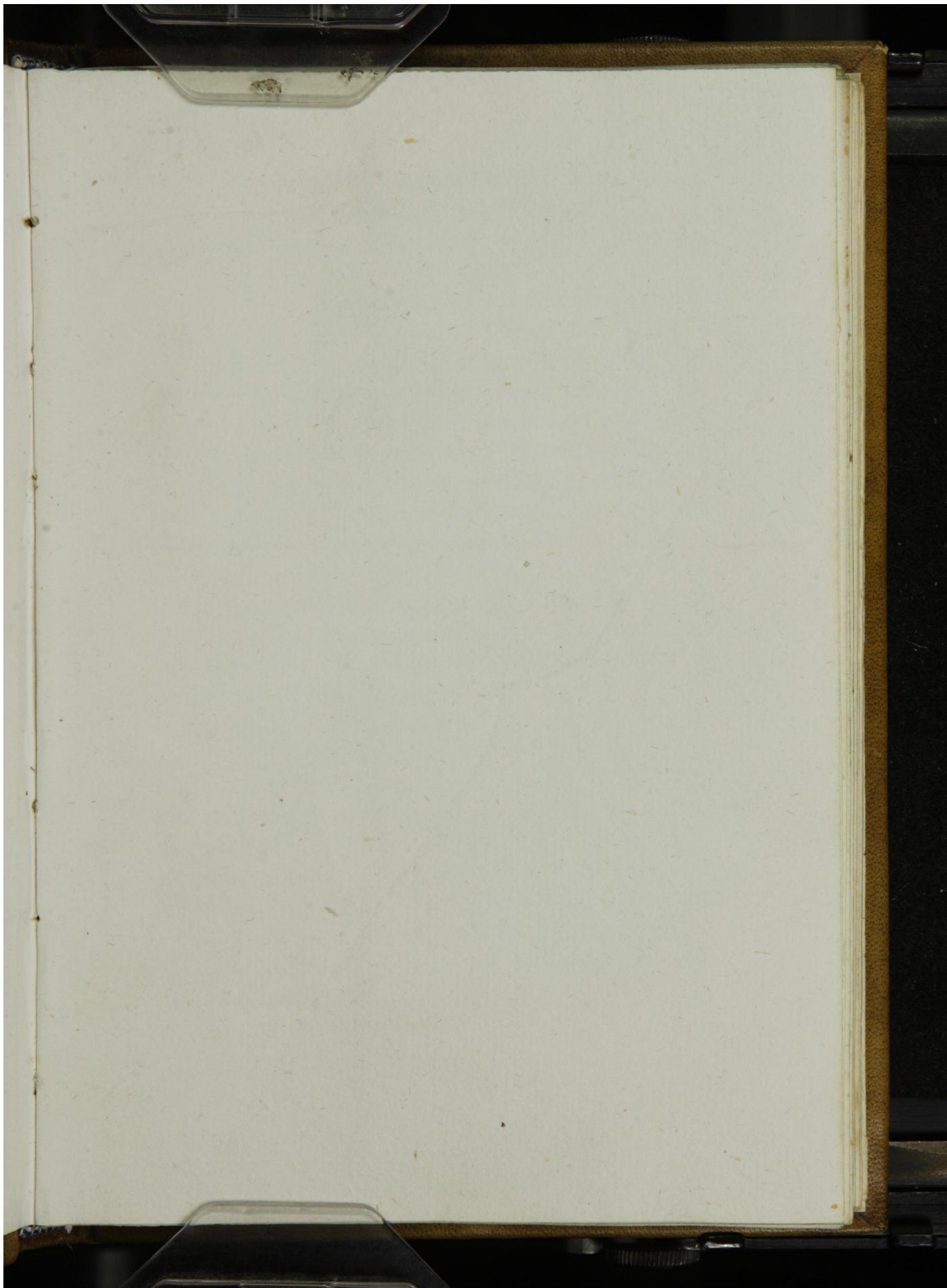

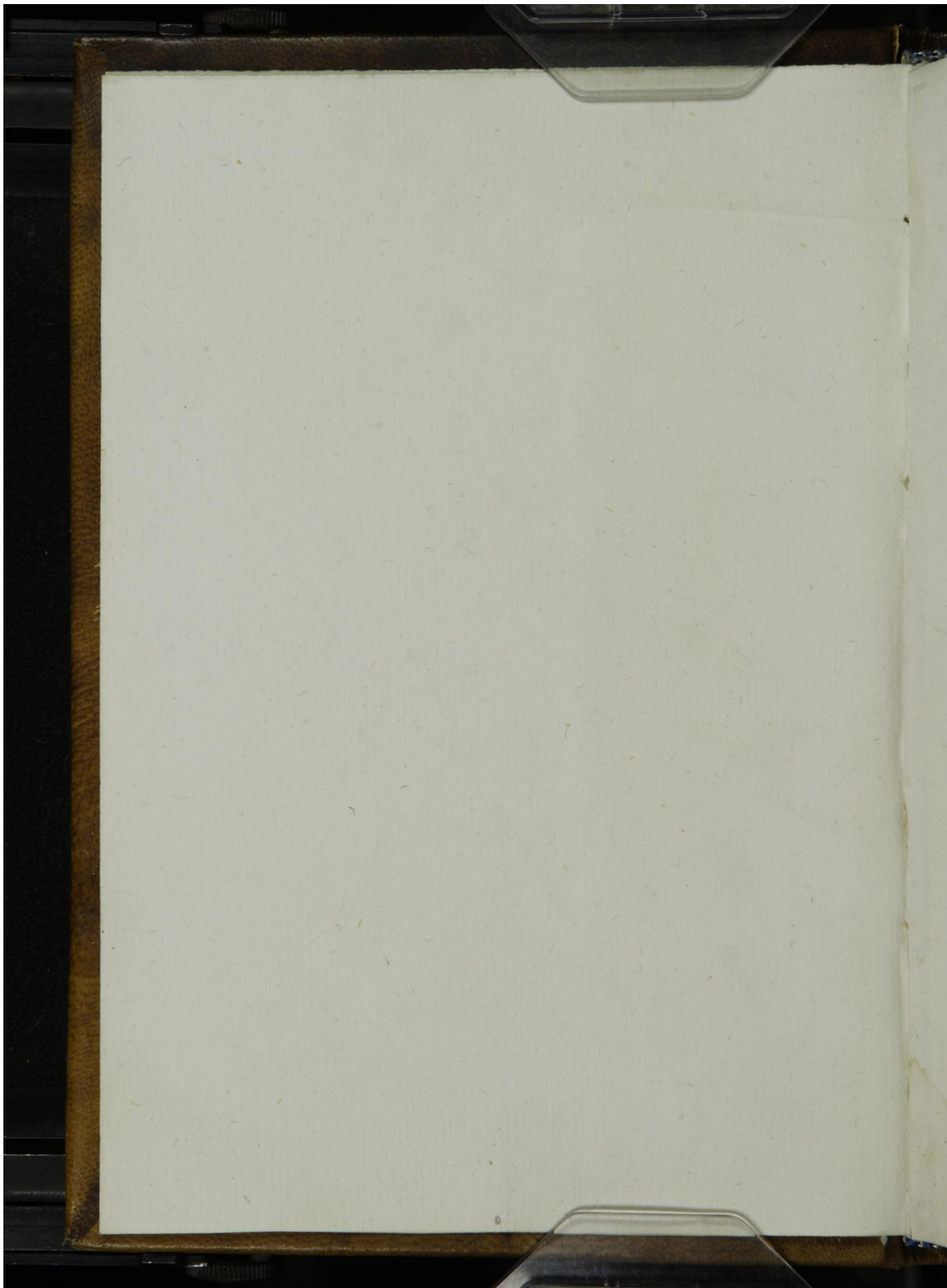
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

D. 7. 6. 34

1
Aeneae Siluij Piccolominei qui & Pius
secundus fuit Epistole in Cardinalatu
edite Lege foeliciter.

Iuo Imperatori Federico Augusto do-
mino suo Aeneas sacrosancte Romane
ecclesie tituli scē Sabine Presbiter Car-
dinalis & Episcopus Senensis. S. P. D.
Quod iamdudum oprasti pcurastiq;
Cesar in persona mea nunc demum complerum est. habes
tota quod mente peristi. Nam quod sancte memorie Ni-
colaus Papa Quintus tue mansuetudini sepe pollicitus
est Beatus pontifex Calixtus. iij. impleuit. Qui non
meis meritis nulla enim me uirtus honore dignum efficit.
Sed sua incredibili bonitate que usq; ad indignos proten-
ditur & tua potissimum intercessione his diebus ad Car-
dinalatus ordinez cū quinq; aliis Venerabilibus & mag-
ne auctoritatis Episcopis me prouexit. Intelligo quantum
debeo tue sublimitati At unde persolvere possim debitum
non intelligo. Conabor tamen dum spiritus hos reget ar-
tus ira me gerere ut omnes intelligant. ad hanc me digni-
tatem tuo fauore ac ex tua curia peruenisse. meq; theuros-
nicum magisq; Italum Cardinalem esse. Tuum erit nis-
bil mecum remissius agere q̃ prius. Nam ego pro tua ma-
iestate pro sacro Imperio pro inclyta domo Austrie pro
tuis quibusq; caris nullos unquam labores nullas curas
effugiam. Nihil unq; tue mansuetudini negabitur. quod
mea opera effici possit. Vale. Ex Vrbe. vicesima secun-
da Decembris. Mcccclvi.

Erenissime Imperatrice Leonore Auguste
domine sue Eneas sacrosancte Romane ec-
clesie tituli sancte Sabine Presbiter Cardis-
nalis & Episcopus Senensis. S. P. D. Non
meis meritis que nulla sunt. sed tua & consortis tui Diui
Federici Romanorum Imperatoris Augusti intercessio-
ne ad cardinalatus honorem superioribus diebus pietas
apostolica me prouexit. multa extant tua in me beneficia.
Sed hoc maximum est qd hac dignitate me dignum iudi-
casti & ut illaz consequerer nihil omisisti. quando & sum-
mo pontifici & sacro collegio & auunculo tuo Regi Ara-
gonum potentissimo me sepius commendasti. Habes igit
apud sedem apostolicam hominem tue mansuetudini des-
iderissimum. qui pro te tuoq; splendore gloria/amplitudine
omni tempore curiosus erit. neq; enim ullus me unq; gra-
uabit labor quem tua causa susceperim. tue maiestatis de-
inceps erit ita me uti quemadmodum ingentia que mihi
contulisti beneficia deposcunt. vale ex Roma die. xxij. de-
cembris. Mccclvi.

Erenissimo & potentissimo principi Ladislao
Hungarie ac Bohemie Regi. Eneas Car-
dinalis Senensis. S. P. D. qd me summus
Pontifex his diebus ad Cardinalatus ordi-
nem accersuerit tua intercessione magna ex parte factum
non ambigo. cum sepenumero & litteris & nuntiis apo-
stolice pietati me commendaueris. Scio igitur me obnox-
ium quoad uiuam & facultas adsit tuis omnibus dese-
deris morem gerere neq; id negligam quidem. Nam si qd
est qd noua dignitas mihi credita uel tue amplitudini uel
subditorum tuorum utilitati conferri possit idtm negabis

2
quantum ipse requirere postposueris nec mihi res ulla io
cū dior fuerit q̄ tue voluntati ꝑplacuisse. tuisq; regnis et re
liquis principatibus usui aliquando fuisse. Vale ex vrbe
Roma die. xxiij. decembris. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Alfonso Regi
Aragonum. S. P. D. Serui qui modo quoz
cunq; peculiū augent Rex serenissime ac po
tentissime Infideles damnandi q; fuerint. nisi
dominis suis rationem lucri reddiderint. eam ob causam
cum hodie maximus pontifex Calixtus. iij. me uel minus
merentem ad cardinalatus honorez prouexerit. peculiū q;
quodammodo meum adauxerit. officii mei esse putauit id
tue maiestati cuius sum mancipium q̄uis inutile tamen fi
dele. notum efficere. ut si quid est in ea dignitate mihi cre
dita uel utilitatis uel decoris id totum tuum esse noueris.
ad me labor tantum molestia q; suscepti officii pertinebit.
in quo tanto magis affligendum me scio. quanto indigni
or hoc muneris sum cōsequutus. Ex vrbe Roma die. xxiij
decembris. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao pisto
riensi doctori utriusq; iuris Salutez. P. dicite
Nihil nobis est dubii te ut scribis nostra pro
motione letatum esse. quis enim amicus est et
amici honorez non libenter intuetur. Scio quo te loco ha
bemus & quanti te facimus. quid nī ergo leteris nos au
ctos dignitate esse. cum & tu vna creueris. si modo creui
mus. etenim nobis nondūz liquet letari an flere potius de
beamus ad tante dignitat culmen euecti. Nam quid mis
serius est q̄ id officii gerere cui nequeas satifacere. onus

grauissimuz & humeris nostris omnino impar subiuius
nisi misertor dominus qui dedit honorem & retinendi fa-
cultracem prebuerit. Intelligimus quantum imminet preci-
pium atq; idcirco de nobis ipsis nescimus ferre iudiciuz
utrunq; sit nostra erga te beniuolentia nunquam minuetur
nam qui te dileximus in episcopatu in cardinalatu magis
ac magis amabimus. famulos quos pollicer[ur] recipere nō
possumus supra quam nostra res ferat onerari. Tibi vero
semper erit in domo nostra seruatus locus si saltem digna-
beris apud nos esse & nos illi simus qui tibi usui possumus
esse. opramus mulam aliquam perquiras pro nobis & res-
scribas precium anrequam emas ut tibi per banchum de
miraballis pecuniam mittamus. Vale & dominum Am-
brosium ac dominum Alexium nostrum iubeto saluere.
nosq; illis offerro & dato Alexio amplius dicito ne omni-
no fidei renuntiet q̄uis indies indignos ad maiores assu-
mi dignitates animaduerritis ut nobis modo factum est
Nam diuina potentia tum potissime demonstrat cum sub-
leuat que sunt minima & consilia eius nostra non possunt
ingenia attingere. Iterum vale. datum Rome die. xxiij.
decembris. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi-
nali sancti Angeli. S. P. D. Quod annis iā
plurimis reuerendissime pater tuo filio concu-
piuisti. quesiuistiq; nunc demum completum
est. summa enim concordia sacri collegii Calixtus ponti-
fex maximus ad cardinalatus ordinem me uocauit atq;
assumpsit. scio quanto altius sum euectus q̄ merui sed ira
suasiones tue precesq; Cesaris effecerunt. nō sum ego qui

gratias agere possim tue erga me caritati nam quid prestare tanto domino seruus possit. voluntas mea iam dudum tua est | quecumque postmodum accedere illam sequatur. tui tuus cum essem pauper presbiter. neque me manu tua episcopatus eripuit. sum tuus etiam cardinalis. habes in collegio complures amicos & me seruum nisi me ueluti mancipio utaris nihil in me culpe fuerit. si uelut emancipatus filius aut manu emissus seruus | minus agam quam par fuerit
Vale optime Ex urbe Roma die vicesima sexta. decembris. Mccccxviij.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardinali Papiensi. S. P. D. Si qua mihi voluptas est ad cardinalatus honorem esse assumptum
Inde tantum est quod tua dignatio mihi collega & pater & dominus traditus est. quo cum viuere dulcissimum erit. nunc tui labores sua premia susceperunt. nunc tue uirtuti quod suum erat creditum. scio quid lucri acceperit sacer senatus ex tua promotione. magnum lumen Romana suscepit ecclesia tua nobilitas tuaque doctrina meam ignorantiam & ignobilitatem obreget. sub scuto indignus ego securus militabo. ueni igitur sibi bundi expectamus omnes reditum tuum. Iam satis Alania Galliaque & Hungaria te tenuit. Italia nunc & ipsa mater orbis Roma te perfrui uult. nisi redieris cito etiam ipse Tyberis maledicet absentie tue. non fuisti in bello & uicisti. Scies que pugna facra est cum redieris. Nulli unquam Cardinales ægrius quam nos collegium intrauere. iam enim rubigo cardines ita obduxerat ut uerti hostium & aperiri non posset. Arietibus & omni machinarum genere usus est

Calixtus pontifex ut ualuas aperiret. demumq; arte non
modica belli ferratos postes portasq; refregit. Vale ex
vrbe die. xxvi. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis. Nicolao Car-
dinali sancti Petri ad uincula. S. P. D. Plas-
cui sanctissimo domino nostro Pape Calix-
to per hos dies me longe immeritum ad car-
dinalatus ordinem assumere. uestroq; sacro cetui aggres-
sare. scio quantum ponderis subiui. nec video quo pacto
credite mihi dignitati satisfaciā. nisi fortasse tua reuerēdis-
sima paternitas ad curiam redierit. tunc enim instructus
ab ea securius in hoc procelloso mari nauigare. Precor
igitur si preces seruitoris audiende sunt & iam demum in
patriam redeas. Nam cardinali sola Roma patria est. eri-
am si natus apud Indos is fuerit. aut recusasse pileū opor-
tuit. aut certe receptum Rome gestare. & matris omnium
sedi consulere. neq; illa excusatio ydonea est. non audior
recta monens. mutantur enī tempora & qui olim contēp-
tū fuit nunc precipue honoratur. veni igitur obsecro veni.
neq; enim tua uirtus est que inter niues & umbras clau-
sa ualles languescere debeat. scio complures esse qui te ui-
dere audire & sequi cupiunt. inter quos me semper audis-
torem discipulumq; obsequentem inuenies. Vale optime
ex vrbe Roma die. xxvij. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis magistratui Ba-
lie Senensis. S. P. D. Nō me uirtus que scio
quam tenuis est. sed bonitas summi presulis
Calixti & intercessio diui Cesaris Federici

ad cardinalatus honorem me prouexit. non est cur ex hoc
meus turgat animus. Nam dignitas minus merenti cre
dita oneri potius est quam bonori. itaq; non ueluti iacta
bundus collegio uestro promotionem meam significo. s;
quia dignum existimo quecunq; mihi obueniunt uobis no
ta efficere. nam si qua erit in hac noua dignitate mea uel
honoris uel emolumenti id totum desugatur dulcissima pa
tria uolo ad me nihil nisi labores molestieq; pertinebunt.
datum Rome die. xxvii. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Diuo Federico
Cesari. S. P. D. Audies a latore presentium
q; mirabilia & incredibilia damna fecerit ter
remotus in regno Apulie. nam multa opida
funditus corruerunt. alia magna ex parte collapsa sunt. in
Neapoli omnes fere ecclesie & maxima palacia cecide
runt. plus. xxx. milia corporum oppressa ruinis traduntur.
populus omnis habitat in tentoriis Rex Aragonum qui
ab erat audito nouo incidit in febrez & colicam passionez
ferebatur. curatus nunc dicitur recidiuasse & uita eius in
periculo esse creditur. quod si moriatur tātus rex quod ab
sit nō frustra cometem uidimus cū Turci fugati & mag
na ex parte cefi fuerint. Gubernator Hungarie & frater
Iohannes obierint. comes Cilie interfectus occubuerit et
Prefectus Urbis Comes Taglacosius uita fūctus sit
sed uelit pietas diuina tantum regem adhuc diutius terris
concedere. cuius obitus magnam Italie atq; Hispanie
partem contubaret. Datum Rome die. uicesima octaua.
Decembris. Millefimoquadringētesimoquingētesimo
septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Campisio Episcopo Placentino. S. P. D. Audisti ex aliis opinamur nos cardinalatus orationes adeptos & quamuis indigni hoc bonore sumus id tamen tibi gratum esse confidimus. quis enim amicus est & amici exaltationem non querit? ac pro meritis dices amicum amici dignitatem expetere. Istec amicitia Stoicorum fortasse dictauerit. amicitia nostra ex media philosophia est & pingui quadam minerua res meretur suas. ut cunq; nobiscum actum est nostram promotionem tibi dulcissimam fuisse confidimus cum ad eam nuntium eius delatum est. vellemus id primi enuntiasse patri amantissimo. sed nulla litterarum uelocitas est que famam imitari possit. audisti ex aliis nobis cardinalatus creditam dignitatem audi & nunc ex nobis & persuade tibi nos eos esse erga te qui Papie Mediolani Basilee Romeq; fuimus & nobis pro ueteri amicitia tanquam fratre amantissimo utere. Ex Roma die. xxviii. decembris. Millefimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis senatui Senensi S. P. D. Que credimus expedire ut uester senatus intelligat non tacebimus dum poterimus honeste litteris aut nuntiis committere. nunc quod significemus hoc est. Rex Aragonum grauer egrauit de inde conualuit. modo relatum est eum recidiuasse. nescimus an verum id sit. comes Taglacozius pridie mortem obiit que res non nihil nouitatis paritura uidetur. nam comes auersus hereditatem perit. Abbas Vrsinus contra nuntius comes Vrbinas bellum fertur indixisse malatestis. nec ad

5
alios prinent. in rebus uestris hec sunt. Crator ducis Me
diolani communicato nobiscum consilio enixe communis
tatem uest: am summo pontifici commendauit. quod habu
erit responsum ab eo scieris. Dominus Ribes pro custos
dia montis acuti petit aureos trecentos. dicit enim se tenu
isse famulos plures pro custodia. cui cum diceremus non
fuisse necesse | replicauit penitus oportuisse pro securitate
pascuorum. id quid significet ipsi intelligitis. nunc de nos
uo Reuerendissimus cardinalis de Vrsinis petiit a sanc
tissimo domino nostro aureos trecentos quos mutuauit
sibi tempore exercitus. papa vero respondit illos pertinere
ad rationes uestras. sciris in hac re quid agere debeat.
nobis consultissimum videtur ut oratores uestros hic has
beatis qui loqui aperte valeant. nobis non licent omnia. iu
uabimus tamen oratores ipsos cum hic fuerint summa fi
de. Vestreque rei publice quantum facultas tulerit nunquam
deerimus Datum Rome vicesimanona decembris. Mil
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Bichio
Senensi Salutem plurimam dicit. Scientes
quantum pro nobis conatus es in magistratu
illo tuo Capiraneus populi | reprehensibilis
les fuerimus nisi nos ipsos gratos ostendamus. sed hoc
modo prestare non possumus. quippe qui non verbis sed re
bus reddendas esse gratias non ignoramus at si quando
facultas sese obrulerit | cognosces nostri amantes esse &
accepti beneficii memores. nunc non est aliud quod scriba
mus nisi quod e re publica vestra censemur apud hunc pontificem
oratorum vestrorum morari. quia multa idies occurrunt poterosa

& uestram ciuitatem tangentia scio quia non omnia nos
bis licent. sed oratoribus fideliter assistemus. ex vrbe Ro
ma die. xix. decembris. Mccccvij.

Neas Cardinalis Senensis Bindo Bindio
Senensi salutem plurimam dicit. Credimus
ut scribis promotionem nostram tibi iocundi
tati fuisse. ita enim exposcebat vetus amicitia
nostra. nos autem ex hac dignitate nescimus tristari debe
amus|aut letari. Nam sublime decus non merenti tradis
tum|oneris potius quam honori est. venit in mentem illud
Apollinis preceptum quo iubet ut nos ipsos cognosca
mus. consideramus imperfectū nostrum & dum hinc par
uitatem nostram|inde altitudinem dignitatis adepte me
timur. horrescimus ac trepidamus. Nam quanto altior
est ascensus tanto periculosior casus. Inter hec tam anxie
mentis dubia|nullum occurrit nobis aliud remedium nisi
ad deum ipsum recurramus & ei supplicemus ut qui dedit
honorem ipse conseruet. & nos eam vitam ducere donet
que tante dignitati par sit. tu vero de nobis persuadero ti
bi quoniam illi erimus erga te qui semper fuimus & ami
citie iura incomminuta seruabimus. Vale & amicos il
los nostros Neapolitanos nostro nomine saluere iubero
Antoniu3 Panormitam Matheum Maferitum Bar
tholo meum Faccium Matheum Iohannem & reliquos
Quibus nos offerro & dato. Ex Vrbe Roma die vice
simanona decembris. Millesimoquadringentesimoquin
quagesimo septimo.

6
Neas Cardinalis Senensis Leonardo be-
neuolenti S. P. D. Si quicquam amicicie no-
stre detractum arbitreris quoniam aucti ho-
nore videmur longe falleris. Nam verā ami-
ciciam nulla dignitas tollit. sumus qui fuimus dum pedi-
bus simul peteremus Romam si potuisset adiici beniuolen-
tie nostre aliquid Cardinalatus noster profecto addidisset
sed plena que sunt uascula nihil amplius admittunt. Nos
igitur erga te iidem erimus uita comite nec de te aliter ar-
bitramur. de domino preposito nepote tuo sumus memo-
res & quoniam breui Senas uenire non possumus cogita-
bim⁹ quomodo hic rem illam diffiniamus. erimusq; illi fa-
uentes quantum feret equitas que comes amicicie insepe-
rabilis est. vos viri senenses more uestro prouidi fueritis. si
bac in curia sedulo habebitis oratores qbus & nos mag-
na fide assistemus. Vale Laurentium fini nostrum iube
saluere & nos sibi offerro & dominū Galganum pari mo-
do quia scribere omnibus non possumus. ex Roma die.
xxix. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Petro Cardina-
li sancti Marci S. P. D. Refero gratias hu-
manitati tue que se raz benigne obrulit in ma-
teria camerariatus sacri collegii. voluntatem
pro facto suscipio. At cum intelligaz id alteri officium de-
beri. Supplico ne ulterius rem promoueas quia nulli reue-
rendissimorum dominorum meorum uel grauis uel iniuri-
us esse uolo. maloq; pauper amari q̃ diues odiri. spero ta-
men tuo auxilio & sanctissimi domini nostri clementia ira-
mibi aliquando prouisus iri ut honeste uitā traducere pos-
sim. Ex vrbe die. xxix. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis comiti Iacobo
piccinino. S. P. D. Illustris & magnifice co-
mes amice carissime. accepimus humanissi-
mas litteras tuas quibus de promotione nos-
stra ad cardinalatum congratularis. offers officia et ope-
ras tuas ad beneplacita nostra & te ipsum nobis efficis
commendatum. rogans ut negocia tua si quando requira-
mur gratioſo fauore prosequamur. respondebimus breui-
ter homini arma tractanti. qui facta magis q̃ verba requi-
rit. de congratulatione quam sincero ex animo prodire nō
ambigimus. gratias agimus idemq; pro tuis oblationi-
bus dicimus. sentientes nos propterea tue magnificencie
plurimum obligatos honori tuo & commodo ubi per nos
aliquid agendum occurrat. bono animo fauebimus. velle-
mus inter te & senenses eam vigere beniuolentiam que in-
ter eos clareq; memorie genitorem tuum olim uiguit. sic
enim liberiori & promptiori animo & loqui & scribere
& subseruire alter alteri ualeremus. Datum Rome die.
xviij. Ianuarii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Iohāni mirabal-
lo equiti Neapolitano. S. P. D. Non scripsi-
mus tibi statim cum audiuimus dilectissimuz
filium tuum morrem obiisse. neq; enim conſo-
lari magnificenciam tuam poteramus ipsi conſolationis
egentes. nihil enim minus nos afflixit prudentis & orna-
tissimi viri raptus. q̃ te eius parentem. quippe tu filii mor-
tem ut natura iubet grauiter & acerbè tulisti. nos & illius
obitus & tuus meror non mediocri dolore affecit. at nūc
paululum ad nos reuerſi & humanarū rerum condiciones

4
animo reuoluentes arbitramur te pro tua sapientia finem
lucui posuisse. neque uelle amplius angī super his que mus-
tari non possunt. omnibus una conditio posita est tandem
mori. Lex nature est immutabilis & inuitabilis que licet
vnum quam alterum ferius apprehendat. bono tamen viro
nunquam tempestiuor pudenda est. qui ex tenebris transit
ad lucem. ex laboribus ad quietem. ex miseria ad felicitatem.
Cum ergo filius tuus uitam mundam atque optimam
duxerit. congaudere illi debemus qui terrena & transito-
ria pro celestibus atque eternis bonis permutauit. Cramus
igitur ut questibus ac lachrymis modum ponens et te et
reliquos filios tuos hilaritatem sumens consolers. Neque
enim nobis & ipsi proli tue quicquam gratius aut receptius
prestare potes quam tuam uitam cum iocunditate & leti-
cia traducere quod certe facies cum cogitabis diuinam pie-
tatem te donis innumerabilibus cumulasse. Nam & vitam
longam & opes amplissimas et regum gratiam & sobo-
lem electissimam et nomen bonum et inter omnes italos at-
que externos maximam reputationem. Deus ipse magnus
ac misericors cum sapientiam antea donasset. liberaliter
elargitus est. Datum Rome die. decima octaua Ianuarii
Milefimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis tituli sancte sabine Episco-
pus Senensis Magistratui Balie ciuitatis se-
nensis. S. P. D. Deceuerat per hos dies sanc-
tissimus dominus noster certum Oratorem
suum ad uos transmittere qui uobiscum ad ea intenderet.
per que pax uestre ciuitatis & securitas libertatis ac re-
giminis uestri solidari posset. Et quantum eius mentem cape

potuimus. sua sanctitas non aliena esset ad certam uobis
cum intelligentiam habendam. per quam & uestra erga
eum deuotio & sua in uos protectio confirmaretur auge
returq;. Ad quam rem etiam nos suam pietatem hortari
sumus. Veretur tamen ipse Pontifex Maximus ne suus
orator frustra de his apud uos ageret. Que res non esset
apostolice sedi honorifica. atq; ideo suspendit eius missio
nem. Quod si uestre magnificencie ad hoc animate sint
cupiantq; veram & efficacem cum ipso summo pastore in
telligentiam habere. id quoq; nobis significauerint. Spe
ramus ita efficere quod Orator predictus ad uos trans
mittatur & ad effectus huiusmodi operas suas interpos
nat. Nos autem aduercentes animo quantas superiorib;
diebus uestra respublica passa est calamitates & ad ea se
dulo intendentes per que uestrum regimen patrie nostre
ut quidem putamus saluberrimum confouearur & stabili
atur. Nihil arbitramur utilius q̃ hoc tempore ciuitatem
uestram cum omnibus bonam amicitiam & uiciniam
cum summo uero pontifice specialem habere intelligentiā
qua ille uos ut filios tueretur & uos eum ut patrem reuene
ramini. Super qua re uestrum responsum prestolamur.
Datum Rome die. xxij. Ianuarii. Mccccxviij.

Neas Cardinalis Senensis. Iohāni Bicchio
Cui Senensi. S. P. D. Videbis que scribis
mus magistratui Balieo cognita super illis &
nobis rescribe. Nos salutem uestri regiminis
in eo consistere arbitramur ut & cum vicinis omnibus bo
nam amicitiam tenentes cum summo pontifice specialem
intelligentiā habeatis. Etenim uos cū Papa patre omniū

communi specialiter colligatos nemo infestabar. de alijs
autem uestram sic cogitare. preterea non habebunt le cum
rebelles uestri. vnde quouis pacto uos ostendant in Pape
iuncti eritis. verum hec agitari nullo pacto queunt nisi res
pecuniaria a vobis absoluat. suademulq; ne cu3 illo qui
vobis libertatem curatus est & in futurum tueri potest &
uult si uos uolueritis. de pecunia modica cōtenderis. nos
insuper scientes tibi commissam esse expeditionem crediti
nostri commendamus eam rem amico optimo & singula
ri quem scimus nobis non defuturum. Ex Roma die vice
simasecunda. Ianuarii. Millesimoquadringentesimoqui
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Christofero ga
brielis ciui Senensi. Salutem plurimam dicie
Scribimus magistratui Balie aliqua que cre
dimus ad utilitatem rei publice pertinere ea
uidebis & intelliges. scimus magistratus uestros omnia
melius per sese intelligere quam nos cogitare possimus.
tamen ut bi qui patrie nostre tenemur cogitamus que cre
dimus esse salubria eidem. Rogamus examines omnia &
que uobis melior videntur nobis significes. nos enim ubi
uiderimus patrie nostre & presenri eius regimini bene cō
sulere non deerimus. insuper quia tibi commissā est & ali
quibus alijs expeditio nostri crediti. perimus ut tanq; ami
cus noster de quo plurimum confidimus operas tuas im
partiaris cum effectu ut nobis fiat satis quia multis urge
mur oneribus. Datam Rome die vicesimasecunda Ianu
arii. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septi
mo.

Neas Cardinalis Senensis Leonardo de
Beneuolentibus ciui Senensi . Salutem plur
rimam dicit . Sepe loquuti simul sumus de re
publica Senensi fuitq; nostra si recte memini
mus sententia expedire ciuitati Senensi cum vicinis om
nibus pacem habere illisq; morem gerere ubi sine detrimē
to magno id fieri posset . cum papa vero omnium commu
ni patre amplius atq; amplius sese intelligere . Nam pape
colligato nullus Italie potentatus uexare audebit . secus
autem si alterius principis aut populi uestra res pub . fede
ribus implicetur . Perseueramus nos eo ipso in proposito
atq; ideo dominis de Balia super ea re scribimus fac ros
gamus ut responsum detur . Namq; si uestros animos ad
eam rem volentes inuenerimus arbitramur rem salubrem
procuratum iri ciuitati & patrie nostre & potissime regis
mini presenti . aufereturq; uestris hostibus nocendi facul
tas . verum de his difficile est aliquid tractare nisi res pec
uniaria componatur . & que pape & que piccinino debet
nec nobis aut honorificum aut utile videtur uestris magi
stratibus cum eo de pecunia contendere qui ciuitatem ips
am uestram de morte reuocauit ad uitam . de proposito
tuo curabimus ea fieri que digna sunt . Iamq; capitulo no
stro scripsimus responsumq; prestolamur . Datum Rome
die vicesima secunda Ianuarii . Millesimoquadringentes
simoquinquagesimo primo .

Neas Cardinalis Senensis Scene' de curte
Salutem plurimam dicit . Expectauimus ins
ignis eques post nostram ad Cardinalatus
assumptionem duos menses si forte aliquid

nobis scriberes. videbatur enim nobis a te scribendi initium
 sumendum. ne gloriabundi nouam dignitatem nobis
 creditam tibi significare uideremur. nescimus quid factum
 sit. nulle ad nos tue littere allate sunt. nec de te quicquam
 audimus. fatemur nos uictos esse silencio tuo neque
 posse tam diu tacere quam diu ipse taces. forrasse tibi equius
 uidetur nos ante scribere debuisse. cedimus tibi & ab optimo
 singularissimoque amico non egre vincimur. Habeto
 igitur has litteras quibus non promotionem nostram quam
 multorum cognouisti litteris sed animus nostrum erga te
 illum esse scias qui semper fuit. amauimus te vnice in episcopatu
 amamus & in cardinalatu non minus tu nostri naturam
 & morem nostros. non tumemus nouis honoribus
 quos nobis oneri esse cognoscimus. Horremus cum eo loco
 nos euectos cernimus quem uiris clarissimis debitum
 intelligimus. veremurque ne gradus nostra virtute altior
 ad ruinam nobis sit. atque ideo si unquam amicis eguimus nunc
 potissime illorum nobis copia necessaria est. & quoniam
 te ueracem & amantissimum experiri sumus non possumus
 te pro ueteri consuetudine non colere & obseruare. cupimus
 quod idem erga nos te agere & eundem esse modo qui
 fuisti hactenus. Expectamus litteras tuas quibus de tua
 fortuna & cui principis. id est domini ducis optima uas
 litudine atque felicitate certiores nos efficias. Gratum au
 tem nobis fuerit si nos ipsi domino Duci commendaues
 ris. & quanta sit nostra in eum deuotio demonstraueris.
 Et enim si quis principum est Italici nominis cuius prosperitati
 faueamus his unus est cuius ingenti uirtute &
 clarissimis rebus gestis nostrum saeculum illustratur.

Silvius
Drigum

Habet ille in hac curia plurimos seruitores nobis quidem
circumspectione doctrina auctoritate prestantiores. at fide
& affectu qui nos erga eum superet neminem atque hoc
re illi nostro nomine dicere & affirmare optamus. vale ex
urbe Roma die. iij. Februarii. Millesimoquadringentesi
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Frunt
Prothonotario Colonienfi. Salutem plurimam
dicir. Accepimus litteras tuas quibus
rem tue Prepositure nobis efficis commens
datam amamus re & semper loco fratris amauimus nec
modo de nostra mente decidisti nec decidere potes dum
frui mur aura obculimus procuratori tuo nostras operas.
si quid erit quod ille ex nobis perierit haud quaquam fru
strabitur. si modo res erit que vires nostras non superet.
cupimus re videre atque amplecti aliquando si deus dede
rit antequam de hac luce migremur. ex veteribus enim ue
ris & solidis amicis quos Basilee dileximus paucit cum
super sunt. & uita nostra instar rapidi fluminis abire. non pos
sumus tenere lachrymas cum prisce beniuolentie nostre
menio incidit. Itaque iam Vale & Reuerendissimo do
mino Colonienfi commendatos nos effice nam sui sumus
Tilmanno Preposito sancti Florini & Iobanni Polare
nostro nomine salutes dicito. simulque Iobanni Vindens
rot. nosque illis ad quouis beneplacita offerro. Iterum Va
le Ex Roma die tredcima Februarii. Millesimoquadri
gentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Theodorico
 Archiepiscopo Colonienti. S. P. D. Scio
 semper me carum atq; acceptum fuisse digna-
 tioni tue postq; Germaniam incolui. ex quo
 tempot iam quatuor & viginti anni decurrerunt. plurima
 enim beneficia plurimosq; fauores impēdisti mihi. se a nō
 ualui rependere uicem. quid enim ego uermiculus erga tā
 tum principem prestare poteram. non fui tamen ingratus
 siquidem gratia solo etiam animo rependitur. colui ego
 dignationem tuam | amaui; obseruaui supra ceteros nostri
 seculi principes. & cum aliud nihil possem nomen tuū quo
 cunq; diuerrebam & si non paribus uirtuti tue at saltem
 quibus poteram laudibus extollebam. nihil est quod ultra
 tunc principi de me optime merito exhibere quirem. nunc
 forrasse & si minimuz est quod valeo | aliqd tamē plus dig-
 nationi tue conferre quam prius licebit. quando cardinala-
 tus honorem non meis ullis meritis sed diuina pietate &
 summi presulis beneficētia sum consequutus. atq; hoc est
 quod bis litteris tue dignationi notificare libuit. nam ego
 qui tuus clericus 7 presbiter & episcopus fui | tuus quoq;
 cardinalis esse non desinam. utatur me igitur dignatō tua
 neq; mihi ullo in tempore ullo in labore ignoscat. nam tūc
 me uiuere iuuabit cum pro re' tuis consanguineis & amis-
 cis exercebor. Datum Rome die tredecima. februarii.
 Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao An-
 thonio petri collensi. S. P. D. Tam iocunde
 fuerunt nobis littere tue quibus de suscepto
 cardinalatus bonore congratularis quaz tibi

gratam responſionem noſtram eſſe cōfidimus. nihil nobis
dubii eſt & Anthonio & tibi noſtrum omne decus ſum-
mopere acceptum eſſe. ſed utinam dignitati ſatiffacere poſ-
ſimus & ita nobis deus agere uitā tribuat. ne munus qđ
nobis ſplendori eſt. ex nobis polluatur. quandoquidem im-
pares ſumus qui hoc gradu potiri debeamus. ſperamus
ſi deus annuerit eſtate proxima patriam reuiſere. cumq;
& Anthonium & te illic conuenire atq; amplecti quos a-
mamus & amabimus dum preſenti fruemur aura. Neq;
enim vera beniuolentia ſuperuentu dignitatis aufertur. ro-
gaſti ut reſcriberemus fecimus nō inuiri. & manu propria
quod iam nobis perrarum eſt. breuem hanc epiſtolam ex-
arauimus. ſumus in ſcribendo breues. in loquendo longis-
ores erimus. Vale & nomine noſtro Anthonium valere
iubero. Ex vrbe die viceſima prima february. Millefimo
quadringeſimoquinquageſimoſeprimo.

Neas Cardinalis Senenſis Dorothee ſanc-
ti moniali ſorori ſue conſobrine. Salurem plu-
rimam dicit. Cariffima ſoror & filia in chris-
ſto amantiſſima letari ſum⁹ tuis litteris quas
tua vice uidemus. conſolatur nos uita tua deo ut confidis-
mus accepta. perge & ſeruito deo qui ſeruos ſui regni cō-
ſortes facit congratularis nobis pro dignitate cardinala-
tus. nos graue pondus accepimus & maius qđ noſtri que-
ant humeri ferre. tu ancilla dei fac quod dicis. roga p no-
bis deus. idem quoq; ut relique ſorores tue faciant exhor-
tare. niſi enim nobis diuina opituletur gratia. non eſt qđ tā-
ram ferre ſarcinam ualeamus. confidimus in orationibus
tuis & aliarum perſonarum deo dedicatarum prioriffam

91
tuam ut nostro nomine salutatam reddas uolumus. quam
sanctam esse uirginem & matrem accepimus & optime fi-
lias suas in monasterio gubernare placet deo placet ciui-
tati & nobis perseverare omnes. brevis est uita & quam-
uis labor est inclusas esse non sunt tamen passionis huius
seculi que mō comparari possint ad futuram gloriam que
reuelabitur in nobis. Gregorius Lollius frater tuus & no-
ster nobiscum est & bene habet noli eius causa te ipsam af-
flictare. Bene vale. Ex Roma die vicesima prima. febru-
arii. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo

Neas Cardinalis Senēsis magistratui Ba-
lie Senensis. Salutem plurimam dicit. Reui-
nuimus caballarium uestrum in hac usq; diez
ut si possemus rei nostre melius consuleremus

& circa negocia tritici & circa montem acutum. sed non
potuimus aliud obrinere quam pridez. immo nescimus vn-
de procedat. S. dominus noster qui prius ait uelle pecuni-
as ex pascuis provenientes conuerti in solutionem custod-
die castri nunc mutatus est neq; audire uult uerbum itaq;
sicut in aliis litteris uobis scripsimus. utile nobis uiderur
mitri huc aliquē oratorem laicum qui audacter loqui pos-
sit. nam sua sanctitas statim nos tacere iubet cum de hac
re loquimur & dignum est nos obedire. oratori uestro ali-
ter eueniet cui & nos assistem? & pfecto quanto plus hec
materia mōtis acuri differat. rāto peius est. speramus si mit-
teris oratorem. fortasse dñs de Vrsinis contentabitur de
pascuis. si tñ preueniat solutio eoz alioquin & bursa pape
nihil extrahatur. in mora periculum est multis respectibus

Videbitis que scribit dominus noster in breui suo. & ta-
men de pascuis muratum est ut prefertur. de tritico non est
mirum si haberi nequit. Nam nec perusini subditi ecclesie
tracram ut petebant habere potuerunt. & Franciscus Ve-
nerio ob rem frumentariam male administratam in carce-
rem coniectus est. itaq; desperata est huiusmodi materia.
scripsimus nuper de domino Gregorio facietis nobis rem
gratissimam si eum aboluertis ab impositis sibi calump-
niis. neq; enim dignum est ut ad relationem nefarii homi-
nis & in tortura loquentis ac de audito asserentis non de
uisu vir bone fame doctor insignis & ciuis non ex ultimis
dehonestetur. cui si cerera deessent illud sibi suffragari de-
beret quod noster frater est & uiuit nobiscuz qui uestre rei
publice non uulgariter seruiuimus & in futuruz si uita co-
mes fuerit possumus aliquando prodesse. quod fecimus et
faciemus omni tempore animo volenti. Mittimus uobis
quittantiam pape per suum breue nobis directum. & co-
mitis Iacobi per publicum instrumentuz. superest ut de fu-
turis solutionibus in tempore prouideatis. Datuz Rome
die vicefimaprima februarii. Millefimoquadringentesi-
moquinquagesimoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis Roderico Car-
dinali sancti Nicolai. Salutem plurimam di-
cit. Terne iam mihi reddite sunt littere tue
suo more suauissime & ab amantissimo pec-
tore prodeuntes. Prioribus respondi nō ut debui sed ut po-
tui. quis eniz tam euiscerate caritati satisfacere possit? scio
quod debeo, facio quod valeo. ad ultima scripta propero
non repero que de beniuolentia ultro citroq; dici possent.

12
meus animus tuus est. Istabunt aliquando testimonia non
verba sed opera. Summo presuli non de fino de carissimo fi
bi nepote cum se offert occasio loqui nec pretereo intractaz
cancellariam. nihil adhuc solidi est. manet ut arbitror alta
mente repostum consilium. non omnia prodir senex que fa
cturus est. cum negat tunc maxime cupit. non cessabo cum
licebit iterum atq; iterum perloqui. fama hic est uacasse
Episcopatum Tullensem. Episcopus eius loci monastes
rium commendatum habuit. cuius annuus ualor mille &
quingentorum aureorum esse fertur. sub ditione ducis Bor
gondie. dominus noster id tibi comendaturum se ait. Ro
thomagensis eius rei promotor fuit. Ex usu erit illi scribe
re & rogare eum uti rem peragar. quod si feceris noli me
quoquo modo nominare. atq; hec secreta sint. ita enim ex
pedir. intellexi que scribis de presidatu Fabriani rogo ut
uelis hortari ciues eius oppidi ut ex nunc eligant Bartho
lomeum massanuz legum doctorem & affinem meum nep
tis mee virum. pro sex mensibus sequentibus amicum ma
gistri Simonis. electio enim solet fieri post introitum pore
statis noui intra duos menses. itaq; utile fuerit preuenire.
scio illos complacituros esse dignationi tue. summus pon
tifex bene ualeat. datarius ut fama est thesaurarius creabi
tur. & Bartholomeus Regarius prothonotarius dignis
tatem assequetur. cardinalis Papiensis infra biduum ad
uenturus fertur. de Neapolitano nihil est certi. cum rex ille
non omnino cum pietate apostolica consonet. Florentini ar
bitrali domini nostri sententia in decem octo milibus aure
orum damnari sunt dominis de Gambacurtis ob certa que
illis oppida abstulerunt. nihil plus noui est. commendam
nos tibi cui seruire presto sum. Ex vrbe die. vicesima tercia

februarii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Pro
lomeo. S. P. Dicit. Accepimus tuas litteras
triplicatas ad priores respondimus quibus de
locatione episcopatus mirari videris nihil est
quod inde commouearis. nos clero nostro nunq̃ fuimus
onerosi. nec volumus esse quippe qui plebem non modo cle
rum affectu colimus singulari non disponemus ut puram
de illo regimine ante aduentum nostrum & tunc faciemus
ut bonum pastorem decet. qui oues non commendat lupis
placet quod fecisti cum clero sumusq̃ deducens ducaris
contentissimi. scientes inopiã in qua estis. placet quoq̃ dif
ferre ad tempus exactionem medie partis. volumus ut no
stro nomine ipsi clero gratias agas & dicas nos semper
futuros ad ea que illis conducant paratos. miramur capi
tulum in facto prepositi non aliter de nobis q̃ scribat fis
dem habuisse. nec scimus an uelim⁹ hoc onus iudiciale ac
cipere & strepitum illum audire cupimus leonardo bene
uolenti hec ipse referas in re Gregorii laudamus diligen
tiam tuam utq̃ continues hortamur donec bonus assit exi
tus nam Gregorius ut vidimus ex copia citationis pror
sus est innocens. ait enim qui eum criminatur. Anno dñi
Mccccliiij. mense Aprili. locutum esse Gregorium cum a
liquis in sancto desiderio iterũ eodez mense paulopost
fuisse in domo Gini de bellantibus. iterũ eodez mense pau
lopost fuisse ut audiuit accusator ipsum Gregorium in do
mo oratoris veneri & ibi scripsisse cum aliis Iacobo pic
cinino. vides cum non ponatur dies mensis rem proren di
verisimiliter ad quintumdecimum uel vigesimum diem

Aprilis anteq̃ scriberetur piccinino. at Gregorius quarta mensis die ex Senis abiit ad Regem Aragonum. accusator insuper de audito loquitur. ista nō coherent. propterea velis hominem innocentem iuuare & potissime nostro intuitu immo iussu. tibi enī precipimus ut prelatus tuus ne quo pacto hanc defensione pretereas. scimus viros magnificos Iohannem Guccij & Franciscum Lucium & Christoferum nannis amicos esse nostros nobisq; fauere hos atq; alios adito & cura hanc causam pro nostro desiderio terminari. quandoquidem nos semper ad ea tendimus que sunt illi regimini utilia & honorifica. Vale Ex Roma die vicesimatercia februarii. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo. De nepte nostra dicto cum parentibus nos manus lauimus.

Neas Cardinalis Senensis Bartholomeo massano Salutem plurimam dicit. Intelligimus eximie doctor & fili noster amantissime que ad nos scribis de fratre nostro Gregorio non tuo ex iudicio prodisse sed alium quempiam ut ad nos ea scriberes suasisse. Respondebimus tamen tibi breuiter Gregorium nos iniuste damnatum non arbitramur modo sed scimus Si tamē pena ea esset que tollerari ab eo posset suaderemus collum submitteret & fortune nouercanti cederet. Sed quid tibi uideretur ducentos aureos soluere & in Viginti annos relegari quo argento Papiam Gregorius perat. uir omni ære uacuus & nihilominus auro multatus. faciet ille quod sibi libuerit. Nos impossibilia non suadebimus. Quod si patria nobis idcirco indignabitur | si populi senensis fauore priuabimur | si maledictis

82
Et obprobriis subiciemur | non erit hoc primum. sufficit no-
bis | conscientia nostra. scimus indigna nos esse passuros
Et id quidem uerum est. omnes qui pie ac iuste uiuere uo-
lunt | persecutionem patiuntur. seruiuius hactenus patrie
magnis in rebus & fideliter & utiliter | non meremur hec
premia fratrem nostrum in domo nostra manentem uirum
bonum atq; innocentissimum de re publica optime meritis
tam atroci sententia opprimi. putabamus etiam si noxius
idem fuisset | ob nostra tamen in patriam merita | eundem
nobis condonari. & tu bone uir time sine popularem auram
& plebis rumusculos amittamus? utentur arbitrio suo Se-
nenses nunquam in nobis causam inuenient cur nos odes-
runt. si Gregorius ius suum apud Romanum presulem p-
sequetur & auxilium petet oppressus | uir est etatem habet
pro se respondebit. nos nihil mali eum agere arbitramur
qui iudiciali uia suam innocentiam ostendere conatur. scrip-
simus Balie & ciuibus pluribus nihil ualere preces nos-
tre. patimur nec propterea populo indignamur. at si po-
pulus contra nos ipse mouetur. deus inter nos diiudica-
bit. tu ut uideris senis perseverare uis procul a proposito
de quo olim loquuti sumus ut ad Stefanum scribis. pin-
cat tuus sensus & tibi habe delicias Senenses. nos Rome
etiam sine te tuisq; uiuemus. nunc proficiscitur ad uos epi-
scopus Reatinus Legatus pape. Iube eum in domo nos-
tra recipi. & sibi cuncta ministrari pro personis ac iumen-
tis dum ibi manserit. Vale Ex Roma die quarta marcij.
Mcccclij.

14
Neas Cardinalis Senensis Lodrisio Cris-
bello Mediolanensi. S. P. D. Accepim⁹ car-
mentum Lodrisi nobis amantissime. non si-
ne animi singulari uoluptate quibus nobis plu-
ra tribuis quam debita sunt. scimus imperfectum nostrum
& quam procul ab eo simus homine quem describis non
ignoramus. at si peccare erga nos aliquem oportet. malis
mus laudando quam uiruperando meras ab illo transgre-
di. fecisti quod amantes consuevere. dixisti de nobis non mo-
do que sciebas. verum etiam que uoluisses esse vera. Per-
mittimus omnia dilectioni tue. nesciebamus ante hos dis-
es ubi locorum esses uel que te fortuna teneret. nunc certi
orati sumus & tuis scriptis & ducalis oratoris verbis esse
te optimo loco apud illustrissimum & magnanimum ducem
Mediolani ab eoque diligere. id est supra modum nobis
gratissimum. videmus enim tue virtuti quam semper mag-
nificimus suum locum esse tributum. dignus est ille cui ser-
uias. nam cui hoc tempore honestius famuleris quam ei
qui totius Italie splendor esse & singulare decus omnium
iudicio existimatur. Perge oramus & illi ut tua probitas
te hortatur indefesse tuos prebe labores. neque enim sinet il-
le tuam uirtutem iacere. cum autem facultas aderit. nos
illius excellentie commendatos efficies qui pro singulari
munere feremus. si quando aliquid accidat in quo sibi ser-
uire ac prodesse possumus. Vale Ex urbe Roma. die. xx
vi. februarii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Bartholomeo p-
curatori suo. S. P. D. Venit in patriarum ad
ciuitatem Senensem reuerendus pater Dominus

Angelus Episcopus Reatinus sanctissimi domini nostri
Legatus pro nonnullis rebus arduis & inter cetera etiam
de Gregorio nostro verba faciet. Volumus igitur ut
eum in domo nostra recipias. sibiq; & familie sue iuven-
tisq; honestas ac decetis ministrare studeas expensas dū
ibi manserit & ita te secum habeas & cum suis ut in redi-
tu eius optimam de te relationem habeamus. tu quoq; &
vicarius noster sibi in agendis assisteris. ita tamen ut non
meticulose ut soletis. sed ardenti animo & audaci mente
causam que iustissima est gregorii tueamini. & ita nostro
nomine ipsi vicario dices. scripturas insup de quibus scrip-
sisti nostras per ipsum episcopum ad nos remittere poteris
cogitauimus de tritico fouicille. utile uideretur id adhuc nō
alienari nisi aliud scripserimus. & ita illi presbitero iube-
bis. Datum Rome die quarta Marcii. Millesimo quas-
dringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Lodouico Car-
dinali sanctorum quatuor Coronatorum Le-
gato Bononie. S. P. D. nihil scripsi. R. pater-
nitati tue ab ea die qua hinc recessisti usq; nūc
nihil enim erat scriptione dignum. fuit tamen animus me-
us erga dignationem tuā semp intentus memorq; suauis-
sime conuersationis nostre nec modo quicquam est quod
magno opere memorandum sit. sed vincendum fuit silentis-
um ne taciturnitas affectionem diminuat significaret. cu-
pio nosse que sint tue. R. D. successus. neq; ego quicquam
audiam libentius quam pro uoto cuncta tibi succedere.
hinc quod scribam nihil aliud est Sanctissimum dominum
Nostrum bene optimeq; ualere & rei publice pro sua

15
consuetudine utiliter preesse. si qua sunt in quibus dignatio
ni tue aut suis utilitate esse possem. cupio p Impio tuo me
utaris ad mandata paratissimo. amicum Ambrosii nostri
Spannochii digneris comendatum habere quia ambo tui
sunt nec plura. Commendo me iterum atq; iterum tibi. Ex
Roma die. viij. marcii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis magistratui Ba
lie Senensis. S. P. D. Que de Iacobo pic
cinino scribitis|accepimus etiam aliunde| sed
absq; fundamento| neq; putauimus dignam
rem esse qua scriberemus. nunc quoq; non arbitramur futu
rum hoc ipm. sed accepimus aliquos ex comitiua illius re
tuos in auxilium comitis Auerfi contra Vrsinos quam
primu herba uireat. Pasalia & nescimus quis alius pedi
tu ductores. multi sunt dies. cassi sunt non a capitaneo. sed
ab ipso dno nostro cuz nimis multa peterent. an hi sint qui
cum luca Sclauo territorium vestrum inuadere conentur
ignoramus. utile est oportune providere & rei publice be
ne consulere. nos papam alloquemur ut petitis & respon
sum significabimus. gaudemus de aduetu Leonardi ora
toris uestri quem uirum & solerem & circumspectu noui
mus. utile erit eius mora in hoc loco. & Gregorio nostro
longe aliter quam uos sentimus. non enim misericorditer
sed seuerē & dure secuz egistis nec satisfacit quod dicitis
mensē datum adpurgationem. si qui se uelint innocentes
ostendere nisi id fieret in loco tuto. videbimus tamen quo
modo respondebitis. oratori apostolico & si quid valent
dicta pape & preces nostre. Datum Rome. viij. Marcij.
Mcccclvij.

Neas cardinalis Senensis sacre Impiali Maie
stati. S. P. D. Refertur ad maiestatem tuam vir
bonus & honore dignus Henricus Senleiben
sublimitati tue & impio sacro dedicillim⁹. mihi aut singu
laris amicus & q iussu tuo promorōem meā magna fidel
exacta diligentia singulari prudentia prolequutus est. nō
est cur eum tuo culmini commendem quem scio acceptis
simuz. is referet que apud nos aguntur. omnia ex vero ha
ber in mandatis hortari serenitatem tuam in expeditiōem
contra Turcos. persuadeo mihi eam rem tue glorie per
suasam esse. nam profecto nihil est quod nomini tuo auct
toritariq; augustali magis cōueniat q̄ pro defensione ca
tholice fidei & christiana salute arma & scutum sumere
cum omnes in tuam maiestatem oculos ita intentos habe
ant ut ea proficiscente profecturi. ea quiescente quieturi vi
deantur scribo hec pro fide qua tuo solio sum astrictus. ni
hil besitans omnia in partem recipi meliorem verum sere
nissime Cesar cum ego tuo munere ad cardinalatus bono
rem assumptus sim nihilq; magis mihi in hoc officio incō
bat q̄ ea gerere que putem glorie tue conducere. reliquuz
est ut de meo statu cogitare digneris ut habeam unde vi
uam. nam ego hactenus satis fui diues & quamq; pauca
possidebas. lerant tamen illa dignitati mee sufficiencia. nūc
vero pauperrimus sum & iam primum quid sit miseria ex
perior. tua sublimitas absq; damno suo inopie mee consus
lere potest. si paties aliqua beneficia ex suis terroriis me
impetrare quemadmodum prefatus henricus latius men
suerudinem tuam alloquet. cui precor in his que meo no
mine dixerit plenaz digneris fidem & benignas aures ad
bibere. Ex Roma die. viij. marci. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Iohāni Cardis
 nali sancti Angeli. S. P. D. Persuades & ut
 oprani longas epistolas tuas accepi redditas
 Bude duodecima ianuarii die cognoui que
 scribis de conficru turchorum illum scilicet non sine cura
 & diligentia tua diuinitus datum. nec ego secus arbitras
 bar quous scripserim dignationem tuam meam opinionem
 egre ferre. quod ubi gesta res est non interfuisti. non est q
 ijs. addam aliquid. doleo obiisse christiani exercitus duces
 Iohannem Vainodam. siue ut aiunt humatem nam mor
 te illius spes quoq; nostra interiisse uidetur. nil enim reliq
 christianorum principes cogitare uidentur. nemo apponit
 pro salute nostra manū. Pontifex maximus clamat & nō
 auditur minatur & non timef. & qō sua beatitudo pōt non
 sufficit ante bellorum moli. Rex Portugalie aduenturus
 fertur. sed timeo ne aliorum desidia illius diligentiam im
 pediat. quid enim solus agat ex ultimis terrarum & occis
 dentis finibus in Gretham Aziamq; profecturus nisi da
 ris operam ut Theutones Bobemi Hungari communi
 animo copias parent. nō intelligo quid alii acturi sint. bec
 dixi patri optimo Papiensis Cardinalis ex Almania de
 cretaq; sibi prouincia reuersus. ait Theutones ad expes
 ditionem inclinaros esse sua opera. sed modo conuentus a
 gere permittantur sine conuentibus nihil putat eos actus
 ros. Cardinalis Neapolitanus propediez ingressurus cre
 ditur. cum Rege Aragonum non est ea sinceritas quam
 nostra negocia requirerent. ex Francia multa referuntur
 que mihi pro nugis sunt. Rex uester Castelle in Granatē
 ducturus copias dicitur. patitur & decimas & indulgen
 tias in suis regnis predicari. medietatem pecuniarū inde

prouenientium sibi in id bellum recipit. alteram medietatē
contra turcos papē largitur. domino. S. Marci cardinali
commissum est ut de uacatione ecclesie Pragen. se infor-
met ut illi preficiatur in archiepiscopum Datarius Pape
hec habe ex nobis & dilige tuum Eneam ut soles. tuam
omnem familiam cum dignatione tua optime cupio vale-
re. Ex vrbe. viii. die Marcii. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senen. Vtrico Epō Gur-
censi. S. P. Dicit. Reuertit ad te Henricus
Senfleben utriusq; nostrum amicissimus. nō
est cur multa scribamus. ipse nostra erit epis-
tola qui nouit animi nostri secreta. qui fuimus olim erga
te illi iidem semper erimus nec obliuiscemur neq; suauissi-
me consuetudinis nostre nec immemores erimus tuorum
erga nos meritorum. cupimus si qua sunt que tibi grata
possimus facere ne nobis ignoscas. Confide in hac curia
nullum habes qui maiori affectu tua negocia sit acturus
q̃ nos q̃uis plurimi sunt tui amantes qui plura q̃ nos pos-
sunt sed quid agimus? iniuriam Henrico facimus dūz cor-
scribimus ipsi omnia committimus. illud tantum addim⁹
ut nos diuo Cesari & modo & semper commendare ue-
lis cui omnia debemus cum ab eo omnia habeamus. Da-
rum Rome. die. x. marcii. Mcccclii.

Neas Senensis Diue Leonore Imperatri-
ci. S. P. D. Nihil est serenissima augusta q̃
nunc aliud velim nisi mansuetudinem tuaz be-
ne valere & pro suo desiderio felicitate por-
ri. ego qui consortis tui diui Cesaris rogatibus ad cardis

14
natum nil meritis sum uocatus debeo tanti doni tantique
boni omni tempore memoriam tenere & ita facio quidez
atque idcirco & tibi & tibi sepius scripsi & nunc scribo scri
bamque frequenter ut opera mea tanquam fidelissimi mancipii
omnibus in rebus utamini. nam tunc me beatum existi
mabo cum uestris in negociis exercebor. nil aliud his litteris
volui. commendo me sublimitati tue quam diuina pietas
conseruet ad uota feliciter obsecro. Ex urbe Roma die .x.
Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senens. Iohanni vngaradio
Imperiali Camerario. S. P. D. Reueritur
ad Cesarem venerabilis vir Henricus Senf
leben cui papa non nulla commisit cesareo cul
mini referenda super expeditione contra turcos ducenda
velis suadere cesari ut circa rem illam animum intenderet su
um quoniam ita glorie sue competit. omnes enim in suam
maiestatem oculos direrere & nisi sua maiestas aliquid
agat timendum est ne christiani plaga magna affligantur. in
super aliqua nostro nomine diceret tibi idem henricus uelis
ei benignas aures & fauores ut speramus gratos impar
tiri. Datum in Roma die .x. Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Nibili
Astronimo Bobemo. S. P. D. Ex Henrico
Senfleben intelliges que apud nos aguntur
& quid rora somniet in ecclesia Pragens. &
que de tua dispensatione acta sunt nos tui commodi semper
erimus a uidi eque ac tu ipse perge & nos ama ut so
les si quid Henricus nostro nomine exreperierit assiste tui
sibi & facito pro nobis ut consueuisti. vale ex roma die. mar
cii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Dionisio Cardi
nali Strigoniensi. S. P. D. Que fuerit mēs
mea quis ante hac animus erga te non igno
ras nam semper dignationem tuam optimi
parris & benignissimi domini loco veneratus sum. ita enī
tua bonitas merebarur. veruz si unq̃ tuus fui uel filius uel
seruus nunc potissimum id me prestare oportet quando ad
eum ordinem sine meritis sum vocatus. in quo tu iure op
timo iam dudum sedes. placuit apostolice pietati me car
dinalium collegio nil merentem aggregare. sentio quantū
& tue dignationi & ceteris reuerendissimis patribus de
beo. precor igitur meam voluntatez amplectaris & me ue
terem seruitorem iam factum nouum mancipium tuum in
telligas imperes mihi omni tempore si quid est in quo ibi
obsequi possim. nam mihi voluptas erit quoriens videro in
tuis aut amicorum tuorum negociis me posse exercere. cu
pio insuper ferenissimo regi & domino communi aliquan
do me commendes ut sit memor sua maiestas antique de
uotionis & fidei erga se mee. quia omnibus meis scriptis
& verbis ubicunq; fui ius suum in regno Hungarie con
tra Polonos tueri sum conatus. Valeat optime dignatio
tua cui me humillime commendo. Ex Roma die. x. mar
cii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis. Nicolao liscio
S. P. D. Gratissime fuerunt nobis littere tue
quas de nece Comitis Cilie ad nos scripisti.
non q̃ mors illius nos letificaret. neq; enim a
licuius malo gaudemus. sed q̃ rem gestam ex ordine nar
rasti. quam prius confusam acceperamus. ecce q̃ uana est
huius seculi pompa. q̃ caduca gloria. q̃ breuis potentia.

Cecidit qui suo nuu maxima regna rexit at qui sanguinē
 sicut in sanguine periit. percussit gladio alios & ipse gla-
 dio percussus interiit nō potest ueritas nostra mentiri que
 ait gladio ferientes gladio perituros. sed ignoscat illius
 anime deus & regno Hungarie consulat ne discidiis agi-
 tetur. scribimus pro copio aliqua de archiepiscopatu Pra-
 gen. fac ut ipse ad nos rescribat. res enim in periculo est.
 insuper cupimus des operam ut regia maiestas. S. domi-
 no nostro & sacro collegio de nostra promotione gratias
 agat q̄ ad suas preces nos exulerint. cupimus etiam ad-
 uertas ut quando scribitur de negociis hungaricis domi-
 no nostro & cardinalibus ita efficias ut videamur q̄ su-
 mus ipsi scilicet regi esse affectissimi. nam sunt quidam q̄ i-
 nos superare uelle nituntur tanq̄ magis regii sint q̄ nos.
 putamus tamen suam maiestatem non esse oblitam nostre
 erga se deuotionis ac fidelitatis & eorum que sibi puero
 scripsimus & quomodo tra Polonos omni tempore ius
 suum defendimus. impar fuerit si noui recenteq̄ locuz no-
 strum inuasert. hec rogamus agites cuz reuerendissimis
 dominis nostris strigonienfi cardinali & episcopo Vara-
 dienfi. quibus nos commendatos reddas. Vale in eccle-
 sia Colocensi fecimus quecunq̄ potuimus ut plane refer-
 re poterit nuncius ad causam missus. iterum vale ex Ro-
 ma die. decima Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Procopio can-
 cellario Bohemie. S. P. D. Perrare sunt litte-
 re ad nos tue. uellemus frequentius scriberes
 qui te vnice amamus & tuas epistolas ueluti
 apollinis oracula ducimus. scripsimus tibi quide gerimus
 in re Bohemica neq̄ abs te responsum habemus. Interea

tuus roratus homo multiuolus & magniuolus | ex Bobe
mia procurauit afferri postulationem ad Pragensem ec
clesiam cuiusdam datarii apostolici boni quidem viri Sed
carbelani & sermonis Bobemici prorsus ignari | postu
lationem attulit Lucas tibi notus monachus. quem Luter
safum appellare soles. impediuius hucusq; promotionē
huius rei ne rei nostre nocumentum inferret. timemus ne
diutius impedire possimus. nam datarius plurimos fauen
tes habet & roratus die noctuq; hos atq; illos adit. Sua
dens nihil regno esse utilius quam promotionem hanc fie
ri velis de his & regem & gubernatorem commoneface
re ut sciant quibus in terminis res sunt & an ista placeant
eis. nos cerciores facito. nam regi & regno uestro seruire
presso sumus. cupimus des operam ut rex de nostra pro
motione summo pontifici & sacro collegio gratias agat.
idq; quamprimum | & quociens aliquid emergit | ut nobis
scribari | quia maiestati sue semper erimus ad seruiendū
proni & voluntarii. Ex Roma die decima Marcii. Mil
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Vara
dienti Episcopo. S. P. D. Scripsimus nuper
de nostra ad cardinalatum assumptione quam
tua promotione factam non ambigimus. quā
tum tibi reneamur id etiam tum diximus. non est cur mo
do dicta reperamus. nos in hac dignitate constitui. quan
tum Hungarie regno quantum regie persone quantum dig
nacioni tue debeamus ante oculos semper habebimus. tu
um erit opera uoluntarii hominis uti. nobis in tuis negoti
is exerceri uoluptas est. interea rogamus regie sublimi

ti nos commendes. suadeasq; ut de nostra promoriōe sum-
mo pōrifici & sacro collegio gratias agat. cum pro nobis
sepius scripserit. Vale optime & nos ut soles ama. nam
nos dignationem tuam uri parrem colimus & obseruam.
Ex vrbe Roma die. xi. Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis. Ladislao Hū-
garie. atq; Bohemie regi serenissimo. S. P.
D. Nonnulla meo nomine referet Maiestari
tue Henricus Sentsleben decanus Vratista-
uiensis que concernunt parciim regnum tuuz Bohemie par-
tim me ipsum. Rogo ut illi plenam credentie fidē prestare
digneris & in agendis eum fauorem quem de tua sublimi-
tate mihi persuadeo. postremo me ipsi regie mansuetudis
ni & dedo & mēdo. Ex Roma die. x. marcii. Mcccclvij

Neas Cardinalis Seneñ Io. Troster rheu-
tonico. S. D. P. Ingrata est nobis eque ac ti-
bi que te fortuna exagitat. vellemus tibi quie-
tum esse locum in quo tibi & musis viuere pos-
ses & aliquando nobis. nunc tamen q; apud archiepisco-
pum Salzburgensem diuerristi. speramus rem tuam meli-
orem futuram. neq; enim ille est qui suos amicos iacere si-
nat. dabitur tue uirtuti premium. & tenebras sequetur ali-
quando lux. cupimus ipsi Archiepō commēdatos nos ef-
ficias & offeras. quecunq; possumus ad eius nutuz esse pa-
rata. tu vero quid vides posse nos tibi prestare | scito id fas-
cile obtentu esse | & persuade tibi te nobis esse carissimum.
Iohannem auoq; Lanterbacensem nostro nomine saluuz
esse iubero. Ex Roma die. xi. Marcii. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senēsis Bartholomeo fa-
ctio Genuensi. S. PD. Iocundissime fuerunt
nobis littere tue quibus amicitia inter nos ne-
apoli contractam ex tuo latere affirmas incō-
cussam solidamq; permanere. idem tibi persuadeas uolu-
mus ex nostra parte fieri. neq; enim nos sumus qui more
adolescentulorum nunc amemus nunc odio habeamus nō
sumus in contrabenda beniuolentia faciles. at neq; postq;
contracta est illaz leuiter dissoluimus. dileximus te postq;
nouimus quanti esses. neq; decepti sumus in eo quod de te
iudicium fecimus. itaq; par est amorem erga te nostrum
dum uixerimus duraturum. quando & tua uirtus te minis-
me relictura est. quod scribis in eo quem de uiris illustrib;
eui nostri composuisti libro. datum nobis esse locum | non
meritis nostris sed tue caritati ascribimus. & in hoc qui-
dem fatemur imbecillitatem nostram | non tam inuiti supra
meritum laudamur quam uiruperamur. ita enim natura cō-
paratum est ut nulli laus onerosa uideatur. nos eum libru;
cum uolueris cupide uidebimus legemusq;. nunc quod ri-
bi aliud scribamus nihil se offert. cupimus Anthoniū Pa-
normitam illustrem Poetam & Matheum Malferituz
iurisconsultum egregium & si quando candidum Orato-
rem prestabilem offenderis nostro nomine saluos dicas.
carissimum quoq; fuerit si quando maiestati regie nos cō-
mendaueris quam pre ceteris nostri seculi potestatibus e-
ueneramur & colimus. Ex Vrbe Roma die Vigesima
quinta Marcii. Millesimoquadringentesimoquinquage-
simoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico Pu
 tio magistro de Montefio. S. P. D. Quan
 uis & Vulgato sermone & litteris hispanis
 cis ad nos scribis plurimum tamen oblectant
 nos littere tue. multum enim salis in illis multum beniuos
 lenie ad nos ostenditur. scimus nos amari a te & id quib
 dem nobis est iocundissimum. diligimur enim a magno et
 probato viro & ab eo ipso quem nos pro sua ingenti uirtu
 te proq; suis in nos meritis & amamus & obseruam⁹ uni
 ce quod refers de caritate erga nos regia quamuis respō
 so egeat responsum tamen non inuenit. nam quid nos uers
 miculi dicamus cur tanti regis gratiam adepti sumus. sus
 perat hec non verba solum verum etiam cogitationes. uti
 nam possimus aliquando vna saltem in re monstrare quan
 tum nos illi excellentissimo regi debere fatemur. verum cū
 sciam⁹ nihil esse in nobis cur ab eo culmine diligamur. pe
 titum rogamusq; ut tu hanc nobis gratiam conseruare stu
 deas. etsi enim indigni sumus quos prim⁹ nostri seculi rex
 amet nollemus tamen non amari & tantum bonum perde
 re. quod suades eius maiestati sepius scribam⁹ parebim⁹
 consilio tuo & nunc quidem cum his litteras nostras has
 bebis quas regie mansuetudini nostro nomine restituas.
 eiq; nos & commendes simul & des. nam mancipii loco
 nos semper habebit. nepoti tuo nobili & modestissimo vi
 ro quoriens ab eo requisiri fuerimus nunquam deerimus
 nec minus eius curiosi erimus quam tu ipse Vale optime
 Ex Vrbe Roma die vigesima quinta. Marcii. Millefi
 moquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Alfonso Aras
gonum regi. S. P. D. Si maiestati tue rarius
scribo nihil obsecro uel negligencie uel aduer
se uoluntati ascribatur. cupio siquidem fre
quentes litteras meas in manus tuas dari. nam sic porissi
me memoriam mei tua mansuetudo tenacius apud se ha
beret. verum materia quam scribere vellem non occurrit.
que occurrit hanc scribere nolo. neque enim tutum est om
nia mandare litteris & hoc presertim tempore quando nec
qui recte incedunt suspitione carent. ceterum que hac in cu
ria geruntur sunt complures qui tue sublimitati ea conscri
bunt & illi quidem multo plura & secretiora quaz ego no
uerunt de Germania tantum est sicut arbitror quod e mu
lante nullo significare possim. curabo igitur quotiens illis
ex regionibus ad me aliqua referantur notu digna ne p
me tuam maiestatem lateant. nunc vero que habeam pau
cis explicabo. Vtricum Cilie comitem apud albam gres
cam quam vocant aliam albam | occisum iam pridem acce
pisti. hoc oppidum nostri belgradum uocitant apud veter
es Taurinum | dictum inuenio qui sanum fluvium misce
ri Danubio apud Taurinum tradunt. in quo loco nunc Bel
gradum iacere constat. occisorem comitis. non est ambis
guum Ledislaum fuisse filium Iohannis humaris eius q
sepe Turcos debellauit | & hoc anno superbiam Mabu
meris apud eundem locum confregit. creditum est non mi
nus filium profuisse rei publice Christiane in occisione co
mitis | quam patrem in profligatione Mabumeris. Cum
Mabumeres & comes hostes religionis essent. ille exter
nus iste domesticus. memorabilis hic annus est quo Tur
ci debellati sunt. & magnus Comes magni regis guberna

nitor obtruncatus. Comes qui uisus hoc anno est opinio
 ni que de se fuit abunde satisfecit. apud Taurinum nanq[ue]
 que dicta sunt patrauit. terram in regno tuo supra quam
 auditum antea sit horribiliter mouit. in plerisq[ue] ciuitatibus
 seditiones excitauit. maxime apud Senam urbem unde nō
 parua ciuium pars exclusa est. pestis multis in locis debas
 chata magnam populi partem & presertim in Hungaria
 deleuit. Caritas annonæ non Italiam modo sed Germani
 am Greciam & orientis plurimas regiones afflixit. Sed
 maiora sunt que uel astrorum periti uel uates timenda pre
 dicant. quos ut deus ipse mendaces arguat oprandum est.
 sed ut ad Germaniam redeam morte comitis apud Aus
 triam cognita non parua de hereditate eius controuersia
 suborta est. que fuerunt illi bona sub corona Hungarie ad
 Regem Ladislaui sine contentione pertinent. Que sub
 imperio iacent multi periuere. alii ab intestato alii ex testa
 mento heredes se dicunt ut Albertus & Sigismun
 dus austrie duces tum Michael Comes Madeburgens
 sis & Virici comitis Garicie filii sed potissimum ius ad
 Imperatorem spectare uisum est. concilium prelatorum ba
 ronumq[ue] & ciuitatum Stryie Carinthie Carnioleq[ue] &
 Marchie Sclauonice haberi placuit apud Grezium Bas
 ioaricum In eo audiri omnes sunt qui Comitibus Cilienfis
 hereditatem periuere. deniq[ue] diffinitum est. Oppida cas
 tella arcesque que Comitibus Cilie sub Imperio fuissent in
 manu Imperatoris tradi. Tum si quis ius in illis sibi
 comperere dixerit ab eo petendum esse. Atq[ue] hoc pacto
 prefecti Urbium locorumque quorumcunque possessio
 nem Imperatori tradidere. Itaque multo melior bodie

Cesaris cōditio est q̄ pridem fuit quando non ab hoste so-
lum liberatus est pessimo sed que fuerunt illi vires ibi acces-
serunt. hec volui scribere serenitati tue haud ignarus cun-
ta ei esse gratissima que ad gloriam cesaree maiestatis ce-
dunt. Imperatrix ipsa augusta optime valet de apparatu
contra turcos in hungaria cum nihil certi habeā|nihil scri-
bo. sanctissimus tamen dominus noster & Germanos &
hungaros nunc litteris nūc nuntiis excitare atq; urgere co-
natur. mihi non magna spes fuerit nisi viderim celeritudinē
tuam classe instructa in magne illius memorandeq; navis
puppe armatam. signum profectionis contra turcos dare.
nam reliquis orbis principibus & si voluntas est non adē
facultas qua Græciam invadere possint. tue sublimitati si
voluntas affuerit nihil deerit. neq; plura modo. commen-
do me tue mansuetudini a cuius mandatis nunquam disce-
dam. Ex Roma Sexto kalen. Aprilis. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iobāni Solerio
electo Barchinonensi. S. P. D. Quauis ra-
ro presentia tua fruimur|eius tamen memoria
apud nos dulcissima est. quotiens eius consue-
tudinis que inter nos Neapoli fuit recordamur quod qui-
dem sepe contingit. neq; enim obliuisci possumus amicitie
suauissime & hoc quidem lucrum est quod ex Neapoli re-
porauimus. existimamus enim magni tui beniuolentiam
nos esse consecuros. cupimusq; ea ut perpetua sit q̄uis nō
aliē credere debeamus. cum vera sit amicitia nostra ex bo-
nest a conuersatione nata. amicitia uero que definire pos-
test ut Hieronimo placet uera nunq̄ fuit. sed de hac satis
cupim⁹ nos aliquā regie mansuetudini commendatos efficias

Sumus enim nō minus sui q̄ illi qui ex Aragonia uel Cathelania nati sunt; q̄uis illos naturale quoddam ius regi obnoxios teneat. nos beneficia que ab eo recepimus obligauerint. verum illorum aliqui fortasse absq; scelere se nihil regi debere dixerint. nos absq; ingratiudine quod est uiciorum pessimum id dicere non ualemus. sciat igitur per te clementia regia nos fateri debitum & cupidos esse id persolvere. etsi obligatio maior est q̄ per nos dilui possit. insuper dominum de montesio amamus ardentius qui nobis amicissimus fuit. rogamus & illi nostram operam ad queuis ei? beneplacita offeras. postremo si quid est quod tui causa efficere ualeamus scis nos esse quibus uri pro voluntate possis. ecclesiam Barchinonensem confidimus tandem tuam esse futuram etsi modo aliquid sub est impedimenti. tempus omnia domat. Vale Ex Roma die. vicesi masepta. Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Io. Miraballo equiri Neapolitan. S. P. D. Reuerunt qui ex Neapoli ad nos ueniunt magnificenciam tuam adhuc mestam esse & cōsolationem nullam accipere de morte filii | id nobis molestum est rogamusq; ne temet affligas | non est super ea re dolenduz que amissa nequit recuperari. sunt tibi alii filii uirtute fama honore prestātes. isti tibi in terra seruiūt ille locum in celo parat. age cogita quid est huius mundi gloria caduca sunt omnia que in terris acquirimus. nihil stabile certum nemo sibi horam uire promittere potest. nemo de crastino habet noriciaz fugit eras | fugit omnis terrena voluptas nihil habemus nisi presens & id momentaneum est. Quid igitur

tristamur si priuamur momentaneo bono. dicimus hec sapi-
pienti viro & qui oprime ista nouit. liber tamen dicere bo-
mini amico & bene de nobis merenti. precamur ne deinceps
in hac re scribere cogamur. quid tunc fiet cum tuam
magnificentiam bylarem atq; iocundam esse audiuerim?
alioquin non possumus tacere cuz tua mesticia nostra sit
molestia. cupimus te indulgere bone ualitudini & uiuere
animo leuiter sic enim & nos & reliquos amicos tuos cons-
olaberis. Albericum filium tuum optamus bene ualere.
Alexander florentie bene valet ut audim⁹. vir magni pre-
cii. & verus tuus filius in quo tui mores expressi sunt. vale
ex Roma die. xxv. marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Urbano Epō
Sibenicensi. S. P. D. Ex laetra tue ad nos li-
tere deuenerunt quibus de nostra ad cardina-
latum vocatione congratularis. non est noua
tua erga nos caritas. scimus te nos amasse ab eo tempore
quo vienne simul uersati sumus usq; hodie absq; simulatio-
ne. nec nos minus te dileximus & diligimus. itaq; si quid
honoris nobis accessit & tibi aucta dignitas est quando in-
ter amicos veros omnia esse communia decet. tu itaq; de-
inceps cardinalatum nobis creditum & tibi communicatū
pro nostra inuicem caritate iudicabis. quod speras ampli-
us de nobis rogamus ex cerebro tuo procul amoueas. nā
q; hac euecti sumus plus est quaz meruimus & utinam ita
nos geramus auxiliante deo ne dedecori dignitati simus
liberationem tuam audisse priusq; capturaz uoluptati fuit
nam si prius te captum accepissemus non caruissemus grā
di molestia. nunc euasisse te periculum dulce est & tibi ali-

quando suaue fuerit meminisse laborum. vale & nos ama
ut soles. Ex Roma kalen. Aprilis. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Roderico car
dinali sancti Nicolai Salutem plurimam dis
cit quod nihil tuarum litterarum iam pridem
acceperim causaz esse arbitror ingēres ac gra
uissimas occupationes tuas & illarum terrarum pericula
ego tamen gaudeo q̄ in aduersis & arduis rebus tua vir
tus elucet. nam qui ex agro piceno ueniunt tua cura dili
gentia studio & singularissimo ingenio ex grauissimo dis
crimine seruata[m] prouintiam aiunt. In senatu apostolico
magnificis summi sacerdotis uerbis tua dignatio commē
data est. senatus ipse omnis se obnoxium probitati tue fa
retur cum tua opera ciuitas esculana saluata sit. qua per
dita non marchia solum sed omne patrimonium beati Pe
tri ibat pessum. perge igitur incumbe communi cure intens
de neruos pro conseruatione rerum ecclesiasticarum ut fa
cis. hinc enim gloria | hinc sempiternum decus | non tue so
lum dignationi sed uniuerse Borgiorum familie redunda
bit. protobonotarius tuus alloquutus me est tuamq̄ illam
erga me caritatem mihi quidem notissimā conatus est am
plius atq̄ amplius inculcare. s̄ ita mihi psuasus est amor
tuus ut psuaderi magis non possit. ait ille cupere dignatio
nem tuā huc reuerti. utinam id detur & quā celerius. eteni
mitissimus esset reditus tuus. cōsolareris grande uuz illum
summū pontificem patrem tuū | qui assiduus curis intentus
nullum habet leuamen. Presentia autem tua in primis le
tificaret eū. neq̄ enim sine dulcedine quadā mentis & aīe
suo sanguini sanguis beret exinde partem curaz suscipies

Nec oporteret illū omnia soluz subire onera. curia quoq;
vniuersa tuo aduentu exultaret. habens hominem ad quez
posset urgente necessitate recurrere. nam modo multi frus-
trantur non valentes aditum habere pontificis quous
dientie die noctuq; sua sanctitas sine intermissione intēra ē
nescio quid deliberabitur de reditu. ego quidem si quid in
eam rem potero non ero desēs scripsēraz usq; buc cum rue
mibi littere reddite sunt eloquio plene suauissimo. mirabar
prius non te scribere nunc vero demiror in tanta reruz mo-
le qua premeris id ocii fuisse ut ad me dare litteras porue-
ris. sed nihil est amanti difficile omnia vincit amor. nullus
grauis labor est qui non leuissimus ei videatur qui ex amo-
re operatur. Intelligo igitur non esse vanaz opinionem me-
am qui me amari a te arbitror & mibi ipsi prorsus suadeo
sed de hoc fortasse nimis inter ueros amantes. queris que
sint apud nos nouitates eas rescribam. dicam breuiter qd
audio. Iacobus Piccininus ad pontificez misit qui se pur-
garent. in esculanis insidiis nihil a se prodisse. Pontifex re-
spondit id magno regi Aragonum suadendum esse qui ei-
us expromissor fuit. sunt qui purant comitem Iacobum ue-
lut indignabundum. nam ei stipendia denegata sunt. aliqd
noui patraturum incendii. alii referunt eum ad maiestatz
regiam profecturum. siue ut se expurget. siue ut alia exqui-
rat in rem suam. vtrumq; sit vigilandum est ne quid deris-
menti ager ecclesie pariat. inter Comitem Euersum &
Vrsinorum domum feruet discordia. concordia sepius a-
gitata in lacem non prodiit. nocte ante bāc diem tertia trā-
siuerunt copie comitis euerfi per hanc vrbez | deceptis por-
tarum custodibus. premiserunt enim quatuor viros qui se
Germani tui illustres capitanei famulos dicerent sumptis

uestibus que fidem facerent. ad morem eorum qui capita
 neo seruiunt & bi intromissi captis custodibus ianuas ape
 ruere uenienti exercitui comitis euerfi. hec autem copie p
 fecte ad opidum cui Monticello nomen est. illud cum arce
 ferantur occupauisse non habemus rem compertam. sepe
 enim plura in hac vrbe dicunt que ab ipso vero procul sunt
 & id quidem uicium est late patens apud omnes gentes.
 de Turcis hec feruntur Despotus Rascie senior mortem
 obiit. filii eius ad turcos defecere. turci magnas parat co
 pias rursus Hungariam inuasuri. in hungaria non est pa
 ratus exercitus nec auxilia expectantur ex Alamania que
 cito illuc pergere possint. in Gallia & super Rhodanum tri
 remes fiunt. breuius armade credunt ut in turcos eant.
 Rex portugalie in proposito perseverat. nescio tamen quid
 facturum sit. ubi uiderit paucos secum principes ituros. do
 minus noster pro suo more feruet desiderio exterminandi
 Mahumeticam superstitionem & que ab ea pendent sum
 ma cura prosequitur. de beneficiis sum curiosus ut tibi &
 mihi consulam. sed decipimur fallimur falsis rumoribus.
 is qui apud Norimbergam obiisse ferebatur proximis die
 bus hic fuit & mecum pransus est. similiter & Tullensis
 episcopus. qui apud nouam ciuitatem austrie defunctus vi
 ta affirmabatur | ad ducem Borgundie incolumis rediit.
 ero tamen attentus si quid vacet. sed tua dignatio habet op
 timum procuratorem dominum nostrum sanctissimum &
 puto iam tibi aliqua monasteria commendanda esse per p
 motionem cuiusdam prothonotarii de monteferrato ad qua
 dam abbaciam ditissimam. spero etiam cum rege Arago
 num si vera sunt que feruntur concordia fieri dignationi tue
 ad modum utilis. nec plura modo. comendo me dignationi

ue cui cupio cōplacere omni tempore. Ex Roma die pri
ma Aprilis. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis. Iohanni cardis
nali sancti angeli. S. P. D. Quamuis nihil
modo scriptione dignum se offert. ne tamen si
ne meis litteris ad renunciū ex hoc loco pertin
gant scribam pauca ex his que apud nos aguntur. summus
sacerdos corpore & mente ita valet ut ante complures an
nos. animus illi ad exterminationem Mabumerice secte
magnus est & ardens. nihil ab eo pretermittitur ex his que
suo ex arbitrio pendent. utinam principes eius desiderio
satisfacerent. sed quid Germani Galli Hispani Hungari
Poloni faciant. tu melius quam ego nouisti Italia ipsa pa
ce fruitur duobus tantum in locis bella fremunt apud Ge
nuam ligurum caput. & circa nos inter comitem Euerluz
& familiam Vrsinorum. quesita concordia nondum in
uenta est. summa tamen pontificis sapientia hanc rem op
timo sedabit termino. comes Iacobus Piccininus bis die
bus delatus est ad pontificem tanquam esculum furro uo
luerit occupare. is sese multis argumentis purgat. nondū
tamen pontifici fidez fecit. timor est ne quies italica turbe
tur. nimis enim diu quieuius & a nostro more procul fu
imus. hec ex Italia. Cupio dignationi tue ita bene esse ut
cupis. scio duram esse prouinciam tuam neq; aliud ab initio
putauī. nunq; meo iudiciores hungarica bene a turcis de
fenderetur. nisi Rex & Imperator unum sapiant. pereant q
discidii sunt auctores. hec uolui scripsisse Vale, optime ex
vrbe Roma kalendas Aprilis. Millesimoquadringente
simoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao Iiscio
 Volaterrano. S. P. D. Scripsimus ad te iaz
 pridem itidemq; procopio Cancellario de re
 Bohemica. exinsperauimus non nihil in eo ne
 gotio fieri posse. nihil audimus miramur & ferimus mo-
 lesto animo tot nos incassum subiisse labores. perisseq; sa-
 lutiferum & necessarium opus. fortasse ita deo placitum
 est. de Pragenſi ecclesia multi sermones habiti sunt. amic-
 tenteq; oratu nostro causa commissa fuit cardinali sancti
 Marci ut plebi Bohemice datarius pape preficeretur epi-
 scopus. est ille quidem uir bonus & doctus & quem dig-
 num hoc honore putamus. nobis tamen non est uisum ad
 talem ecclesiam quemquam promoueri nisi consulto rege
 ideoq; quoad ualuim? differri promotiōem conati sumus
 tu hec procopio dicito & curato ut responsum habeamus
 vellemus regia sublimitas pro ipso cancellario instaret. ar-
 bitramur enim non frustra conareretur. que nobis de comite
 Cilie scripsisti cognouimus & cōmunicamus non sine tua
 laude plurimis. optamus sepe ad nos scribas & nihil sub-
 ticeas. de turcis & de rebus aliis cognitione dignis. apud
 nos timor belli futuri est. credimus tamen summi presulis
 sapientia obuiam ibit. rogamus procopium regie maiesta-
 ti nos efficiat commendatos tu uero reuerendissimis do-
 minis Strigoniensi Cardinali & Varadiensi Episcopo
 commendabis. ex Vrbe kalendas Aprilis. Milleſimos
 quadringentesimoquinquagesimoſeprimo.

Neas Cardinalis Senensis Henrico ſenſe
 leben. S. P. D. Credimus te ad Curiam Ce-
 ſaris incolumem perueniſſe. idq; cupimus

Rogamus igitur imperatorie maiestati nos commendas
ros efficias. cesar enim est quem in terris vnice colimus ⁊
illi pre ceteris qui uiuant obligati sumus. loquere secuz de
rebus commissis diligentie tue maxime autem horteris su
am excellentiam ad bellum contra turcos gerendum. exci
tandosq; Germanie populos quando ipse primus est quez
christiani respiciant. hic enim rumor est non sine auctore
certo magnas apparere copias Turchorum dominum ut
rursus hungariam inuadat. quod nisi Teutones presidio
fuerint actum de regno illo non dubitatur. hec agito cum
reuerendo patre nostro episcopo Gurcensi ⁊ singulari a
mico preposito frisingensi quos nostro nomine iube bene
valere. rem Varmensem curabis pro tua prudentia expe
dire. nescimus quomodo ad aures procuratoris delata est
prutenorum. ille tamen non ostendit se credere. mora peri
culosa est. nos si difficultas esset in reseruatiōe propterea
quia in cardinalatu sumus offerimus apostolicas litteras
obtinere. quibus reseruatio auferatur quemadmodum ⁊
plures alie fecere cardinales in Almania ⁊ Gallia reli
qua committimus prudentie ⁊ amicitie tue. vale optime
ex Roma quarta Aprilis. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senēsis Vlrice episcopo
Gurcensi. S. P. D. Que sunt apud nos noui
rates scribimus cesari nō reperimus que illis
in litteris uidebis. precamur nos cesareo cul
mini commendes. eiq; contra Turcos expeditionem sua
deas. ira enim exposcit christiane religionis necessitas. di
lationem a creditoribus tui predecessoris obtinuit Henri
cus senfleben sicut ab eo relatum tibi non ambigimus. Si

26
qua amplius sunt que cupias ex nobis tantum aderit uolū-
tas quantum finet potestas. scimus enim nos esse tibi obs-
noxios & cupimus aliquando partem debiti persolvere.
vale ex Roma quarta aprilis. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Vlrico Ridter
S.P.D. Henricus Senfleben tuus & noster
apud te est & que sunt apud nos scitu digna
tibi exposuit. non est cur fatigemus aures tuas.
cum etia post eius obitum nihil noui emerferit scitu di-
gnum. Rogamus ut exhorteris cesaream maiestatem ad
bellum cōtra turcos. ita enim suus honor & reipublice chri-
stiane salus exposcit. Nam turci ut fama nō uana est | pr-
ima estare rursus Hungariaz sunt inuasuri. si qua sunt que
cupias ex nobis | scis nos esse tui amantes & cupere uolun-
tati tue morem gerere. uelis nos magistro camere commē-
datos facere & Arrongum nostro nomine saluum dicere
Ex Roma die quarta aprilis. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis diuo Federico
Imperatori. S.P.D. Que nūc scribam pau-
ca sunt. fama hic est desporum rascie seniores
obiisse morrem. filios eius ad turcos defecis-
se iamq; christianis insidiari. si ita est non latet maiestatem
tuam. accipio illorum sororem esse in castro Cilie que fuit
uxor comitis. cauendum est ne mulier fraternam labem se-
quatur. id puto sublimitatem tuam non negligere quia ta-
men aliqui iusserunt hoc me scribere non fuit consilium re-
ticere. in partibus istis merus est futuri belli & multa eius
rei signa sunt deus melius consolatur. ciuitas senensis discor

diis ciuilibus agitur. Rex Aragonum suo more uenas-
tionibus operam dat fuitq; ut aiunt in periculo proximis
diebus ne per aprum interficeretur cum cecidisset in quo se
debat equus. Rex portusgallie uenturus cum classe affir-
matur mense proximo quod mihi non sit uerisimile cū nec
terrestribus per hungariam paretur exercitus. nec ex Italia
classis alia paranda putetur nisi apostolica. indigemus dei
auxilio si bene optamus nostras res dirigi. commendo me
tue sublimitati ad eius mandata promptissimum. Ex Ro-
ma die quarta aprilis. Millesimoquadringentesimoquin-
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Inder-
bachio. Sa. P. D. Ex fratre tuo credimus te
nosse que hic aguntur. nos rem tue prepositu-
re absoluius apud dominū nostrum de pre-
benda Ratispanensi faciemus que poterimus. sed durus
est aduersarius tuus & fauorem habet Cardinalis Cza-
morensis quem nosti dominum esse immutabilem. nos ta-
men ut amicum decet tuas partes iuuabimus. nouitates
que apud nos sunt scribimus cesari. videbis litteras nras
non est cur laborem sumamus inanem. utinā annus iste pre-
terito & quietior sit & melior. mendacesq; uates & astro-
logos faciat quorū iudicia raro aliquid boni presagiunt
nos ea tempora optauerimus que aduersa sint propheta-
rum & astrologorum iudiciis. cupimus amicos nostros
Iacobum de Lodrono nobilem equitem & Iobannem ni-
hilo astronimum prestabilem nostro nomine saluos dicas
Imperatrici autem auguste nos humillime commendatos
facias. cui parere & uoluntarii & accincti sumus quoties

nobis imperauerit quod in nostra fuerit facultate. vale Ex
urbe Roma die quinta aprilis. Millefimoquadringentesi
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni solerio
S. P. D. per grate fuerūt nobis littere tue qui
bus bonam ualitudinem tuam & animum tu
um erga nos eum esse qui prius fuit abunde
intellleximus. illud quoq; nobis iocundissimum fuit q; regi
am maiestatem paruitatis nostre memoriam tenere & nos
amare asseueras. nihil est enim quod magis cupiamus q̃
inrer eius seruitores connumerari. quandoquidem ipse rex
unus est qui nostrum exornat seculum. vnus enim inter p̃n
cipes doctus est & litterarum cultor. vnus liberalissimus.
vnus in armis peritissimus. vnus qui domi belliq; magnus
euo nostro uideri possit. vnus deniq; qui religioni indefesse
seruiat. quod si animum ad perdendam turchorum perfis
diam intenderit ut sepe professus est. non modo qui nunc ui
uunt regibus preferendus erit. sed omnes procul dubio an
tecedet quos prisca secula inclitos commemorant uiros.
est igitur nobis dulcissimum cum tanti regis seruitores &
sumus & credimur. de re tua non minus cupidi sumus quā
tu ipse. immo uero tanto magis quanto tu per humilitatez
tuas uirtutes extenuas. nos per ueritatem illas magnifica
mus. scimus enim que sunt merita tua & que tibi debeant
premia & que possint tibi dignitates committi. quod si ali
quando ut speramus res tua in mediū adducetur audient
cardinales quale de te iudiciū faciamus. nullus tñ est qui
probitari ac doctrine tue nō sit affectus. illud solum impedi
mento est p̃moriōni tue q; alia negocia nō cōponunt atq;

ita fit ut utile per inutile uicietur. quod leges abhorrere so-
lent. putamus tamen his rebus breui modum imponi &
honori tuo consultum iri. suadendum est sublimitati Regie
ut in promotionibus ecclesiarum ea media amplectat que
tollerari possint. valde autem conducit christiane rei publi-
ce hos duos principes esse caritate coniunctos & qui disci-
dium querunt neutrum amant. Audiuimus libenter que scri-
bis de uoluntate regia erga Senenses. Alterum uero quod
subnectis ut Senenses ipsi cauti sint neque se ipsos implicet
malis quibus cum uelint explicari nequeant. Salubre con-
siliu est. sed nos multum illi rei publice timemus. Tum
civilis discordia populum exagitat. tum quod presidia que
runt qualia forsitan fugienda essent. sed ipsi uiderint nos pa-
trie & si bene uolumus illi tamen consulere non possumus
quibus non creditur. Cardinalis sancti angeli scribit turcum
proxima estate in Hungariam maiori conatu quam prius
us uenerit rediturum. non esse Hungaros ad resistendum
potentes. nisi externa habeant auxilia. petit classe aposto-
licam augeri & infestare maritimas turcorum oras. nos-
stro iudicio regis opus hoc magis quam pape fuerit. nec
plura modo rogamus sublimitati regie iterum atque iterum
nos commendes & dominum de Montefia singularem
amicum nostris uerbis saluere iubeas. Vale Ex Roma
die quinta Aprilis. Millesimoquadringentesimoquing-
gesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Alfonso Ara-
gonum & Sicilie Regi. S. P. D. Hac ipsa
die Rex inclite ac potentissime allate sunt litte-
re ex Hungaria que summum pontificem om-

nemq; curiam concurbarunt. referunt enim Mabumerem
 turcorum dominum cum Soldano egipti cum caramanno
 Glicie cum Latharo Scythie icto federe coactis ingen-
 tibus copiis rursus in Hungariam properare. Albam ali-
 am quod alii belgradum uocant. summis uiribus oblesus
 rum. Iamq; iter accepisse. nec dubium esse quin diebus qn-
 decim cum toto exercitu ante oppidum sese collocet. ferūt
 quoq; iurasse eum etiam si Asie maiorem partem amissaz
 audierit non se retro abiturum. Nec albenfes legato apo-
 stolico scribunt pleni metu. quippe quibus spes sola de celo
 est. neq; enim tam securi homines dei quam humanum ex-
 peccant auxilium. incredulum est mortale genus. neq; illud
 pender quod scriptuz est in sacris eloquiis. Maledictus ho-
 mo qui confidit in homine. Sed miserendum illis est si ses-
 mel diuinitus liberari rursus pietatem diuinam temptare
 uerentur. percussit de celo deus hoc anno turcos neq; eniz
 humana uictoria fuit que apud albam parta est. uoluit ex-
 periri deus quidnam reges agerent ceteriq; christiani po-
 puli rectores profligauit hostes. occidit qui ferociores ui-
 debantur. abstulit innumerabiles machinas. spacium des-
 dit quo si uellent christiani populi sese accingerent. reditu-
 roq; turco armati occurrerent. sed quanto magis indulget
 deus tanto negligentiores sumus abutentes ocio ecce res-
 dit hostis & nemo est qui laboranti Hungarie opem fes-
 rat. vereor uereor ne Hungaria pessum eat & nobile illud
 regnum hostilis gladius euertat. quod si tulerit cadit mu-
 rus nostre religionis & itinere plano per carnos & forum
 Iulii in italiam turcorum turme decurrent. ad hec accedit
 filiorum olim gubernatoris hungarie captura qui per res-
 gem in arce Budensi deprehenfi custodiuntur. Cumq; bis

non parui nominis prelatus intercepit est Iohannes vass
radiensis episcopus. feruntq; & aliis plerisq; nobilibus in
dura uincula. incôperta est adhuc causa sed uero simile est
nece; comitis Cilie hoc peperisse. infelices christiani quos
tanta cecitas exagitat ut nec prementibus hostibus dome
stica deponant odia. surgat igitur tua serenitas & quod po
test huic periculo remediũ adhibeat. ceteri principes in tu
am sublimitatem cuncti fere contorquent oculos. eam ipaz
quicquid egerit sequuturi. neq; enim rex est in orbe christia
no apud quem plus auctoritatis quam apud te sit qui reg
norum potentia rei militaris peritia experientia multarum
rerum & incredibili sapientia ceteros Europe principes
antecellis. Hec pro mea in tuam mansuetudinem fide dic
ta sunt. Datum Rome die septima Aprilis. Millesimo
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohãni Solerio
S.P.D. Scribimus aliqua de turcis sublimi
tati regie. ea cupimus sibi offeras legasq; ni
si enim ipse laborãti christiane religioni opez
ferat id imminet discrimen ex quo uix alius liberare nos
possit. nũc opus est arte ingenio & uiribus uti nec apud eũ
nisi inueniamus ubi perquirenda sint ignoramus Vale ex
Roma die septima Aprilis. Millesimoquadringentesi
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senen. Nicolao Liscio
Volaterrano. S.P.D. Audiuimus uario re
latu inclitum Hungarie regem viennam redi
isse & nobis placet pro quiete ipsius regis ut sit extra curz

binem Hungarie. dolemus tamen regnum illud niter se di-
uisum esse ueremurq; ne christiane dissensiones turcis ape-
riant ianuas. deus meliora pmitrat. nos in italia magnis
etiam afflictamur malis Rex Aragonum cum genuensi
bus bello implicatus est. magnā Romani agri partem vr-
fini & comes euersus uastant. Senense discidiuz indies au-
getur nouiq; indies ciues aut plectunt aut in exilium agun-
tur nec uidemus quo pacto quiescere possint. aiunt cancel-
larium ad uos ex bohemia redisse. dicite illi multas nostro
nomine salutes. commendamus tibi laurentium rouarel-
lam nuntium apostolicum qui has tibi restituet. non fuit in
austria prius commonito eum atq; instructo in agendis si
non est dimissus episcopus Varadiensis hic pro eo uerbū
faciet & litteras affert quarum nos promotores fuimus
pro ueteri amicitia. & quia innocentem eum esse confidis-
mus Vale ex vrbe die tertia iulii. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Nibili
S.P.D. Que scripisti de curia nostri cesarij
iam pridem noueramur fuit res nobis permo-
lesta agimus deo gratias qui personam Im-
peratoris custodiuit. credimus imperatricem animo cōtur-
batam esse. eiusq; compatimur adolescentie que ad calami-
tates in Germaniaz uenit perferendas putamus tamen eā
ipsam sibi cōsulere ⁊ cōsolatōes querere cōfictatiōes hun-
garie didicim⁹. omnia sunt ad turcoꝝ potentiaz agendam
ferenda sunt que deo uolente fiunt. ille ex malo bonū elicit
si dabit aliqñ facultas cogitabimus de te non aliter quaz
de nro fideli & singulari amico Laurentium rouarellam
qui cum presentium ad te ueniet nuntium apostolicum tibi

cōmendamus ut assistas ei ⁊ consulas si quas ex te q̄sierit
Tu quoq; si aliquod monasterium uel proposituram bo-
nam uacare perceperis fac nos q̄ primū certos .pores per-
uenias mittere litteras .illinc enim frequentes ad nos cur-
runt tabellarii .mercatorum querenda suffragia sunt .vale
Ex Roma die tercia .iulii .Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis .procopio raben-
steyno .S .P .D .Ex viēna tuas accepimus lit-
teras cum Bohemiam pereres .nescimus an
redieris .audiuimus insignem fratrem tuum
& amicum nostrum singularem iohannem equitem extre-
mo die functum .credimus te turbido & amarulento esse a-
nimo .nam & nos tali socio priuati nō dolore uebementer
non possumus .sed quid agamus trita est hec uia aut non
nasci oportet aut natum mori .nobis parentes periere fra-
tres necessarii sorores amici pauci admodum sunt .cū qui-
bus iam uiuere delectet .nam etate graues parare nouos a-
micos nescimus & ueteres paucis demptis mors abstulit
nec modo aliud expectamus nisi aut eripi nobis eos quos
amamus .reliquos aut nos auferri ab illis .at quādocunq;
dies illa uenerit non erimus inuiti ut olim quibus ad ma-
iorem amicorum cumulum erit eundum .credimus te ista
etiā meditari nec egere consolatione ideo preterimus hec
accipimus turbulentas esse res germanie neq; Imperato-
ri bene esse cum rege Hungarie .dolemus nam res pessis-
ma est & noxia non modo Austrie .sed uniuerse rei publi-
ce Christiane .deus meliora permittat .Cupimus de rebus
Bohemicis fieri certiores si quid sperandum sit .Lauren-
tium Rouarellam qui has ad te deferet

cupimus tibi commendatum esse. frater est Archiepiscopi
Rauennatis tibi amicissimi consilium tuum optabit in res
bus agendis ne desit tibi rogamus prudentia tua. Vale
& Nicolaum nostrum pro tua consuetudine commenda-
tum habe. Ex Roma die tercia iulii. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Inder-
bachio. S. P. D. Ex Histria littere ad nos tue
venerunt. iam prius in fausta cesaris nouitas
peruenerat. ita se humane res habent nunc ia-
cemus nunc in alto sumus. deo laus qui cesarem ex maxis-
mo omnium periculo liberauit. dolemus uicem Gurcensis
episcopi nostri amici optimi. commiserescimus & rignos-
dio cui non dubitamus admodum nocere diuitias. facta
sunt hic que fieri potuere. executoriales misse littere. & mo-
do nuntius apostolicus eo pergit sacre theologie professor
Laurentius Rouorella quem tibi commendamus si eum
uideris. Ambrosio nostro diximus que iussisti expectabit
ad aliquantulum & si moleste fert tam diu se suspensum te-
neri. de de preposito Berreschaden expectabimus quid a-
gas. cupimus si quid monasteriorum uacare contigerit id
nobis significes ut tandem aliquid consequi possimus quo
leuior fiat nostra paupertas. in causa prebende tue uexas-
mur maxime ob dominum Czamorensem qui tuum aduer-
sarium ruetur. iuuamus tamen te quoad possumus. vale et
Senarui Tregeestino Episcopoq; ac preposito Pisini no-
stro nomine salutes dicito. Ex vrbe die quarta iulii. Mil-
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali sancti angeli. S. P. D. Scripsi nuper reue
rendissime pater & domine mi colendissime nō
paucas litteras dignatōni tue. nescio an ad te
potuerint penetrare. cū audieriz te dimissa Hungaria Bos
nam periuisse. nunc pauca subiiciam & casui mea scripra
cōmittam. nam que littere tot montes tot flumina tot bar
baras nationes nisi casus inopinatus pertransire iubeat?
scripsisti mihi de Pragenſi ecclesia tuo more paucissima
verba sed preter consuetudinem mordentia dicis enim nos
hic omnia bene expedituros nec dubium est quin sermo tu
us ironicus fuerit. non dicam amplius & si opinor quors
sum ea verba tendant me non ignorare. ego pro mei anis
mi libertate semper aperte cum dignatione tua sum loquu
tus & ita faciam si quando redieris. quod deus breuissis
me concedat cum sospitate & honore. tunc si quid erit qđ
mihi uelit tua paternitas subiicere | audiam pacienter ⁊ uł
obiecta purgabo uel petaz ueniam. nisi quod pleriq; agūt
alta mente archanum tuum includere uolueris & de hoc
satis audiui ut dictum est de tuo transitu credo fuisse urgē
tem causam. sed doleo armis plenam esse hungariam qui
bus non in turcos sed in sese barones eius terre depugnēt
illud quoq; molestissimuz est qđ Imperatorem inter & hū
garie regem uetuste contentiones reuirescunt. mallet tua
studia huic morbo mederi & que sunt in uisceribus nostris
auferre mala conari potius quam que cutem attingunt sed
cuncta optime nouit prudentia tua cuius iudiciuz nunquā
meo postposuerim. venio ad res Italicas. dominus noster
bene ualet ad cruciatam toris intentus animis apud escu
lam latrones cum Lofia & Octauiano arcem quandam

31
munitissimam ecclesie occupauere. legatus adductis eo co-
piis omnes in deditōnem accepit. Vrsini cū comite Euer-
so contendunt & Columnenses qui hactenus quievere nō
uissime se bello immiscuerunt. Rex Aragonum cum Ge-
nuensibus bellum gerit de pace nullum verbum. Dux Me-
diolani quiescit & Veneti quibus nuper nōnulli ciues in ex-
ilium acti sint & aliqui manus amiserint. Senenses intesti-
no morbo laborant. Piccininus regis homo est nec puta-
tur hoc anno arma sumpturus. ex regno audimus aliqua
que non placent. nescio an erunt uera. papa nuper me roga-
uit cur non impedires respondi ut soleo libere. suam sancti-
tatem cum esset in Hispania Italia negocia curare nō po-
tuisse tuam reuerendissimam paternitatem in Bosna ualde
a Rbeno distare. camerarius legatus orientis duos pape
nepotes in uincula coniecit qui Cyprum populati fuerant.
que scribam alia non habeo. Ex Vrbe Roma die quarta
iulii. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Henrico Senfe-
leben. S. P. D. Dominus noster sanctissimus
mittit Laurentiū Rouarellam qui has lites-
ras secum affert ad serenissimū Hungarie re-
gem non fuit homo alias in Austria necessaria erit ei in-
structio & directio tua. commendamus eum tibi. bonus
uir est & doctus theologus. cura eius erit ut captiui Im-
peratoris dimittantur. Varadiensis relaxetur & pax fi-
eri potest | illas demum partes inspiciat. ab eo intelliges
Italicarum rerum & huius Urbis statum plus mali quā
boni audies. neq; enim quiescere Italia consuevit Vosq;
Germani didicistis mores nostros & non modo uicinos
s; frēs atq; ipsos parentes bello p̄miris nihil est usquā tutū

damnosissimum est q̄ austrie inclita domus ni se ipsa discis-
dium haber. deus illos principes meliori aliquando respis-
ciat oculo & quos fecit maximos faciat amicissimos. In
causa Varmienti expectamus quid sequatur quia ibi mul-
tum spei collocamus. alioquin ad mendicitatem redacti su-
mus. si quid in partibus illis uacat quod obtineri posse cō-
fidamus uelis nobis significā. gratias ago regie maiesta-
ti pro litteris missis pape ad regratiandum de nostra pro-
mōtione. bene vale Ex Roma die quarta iulii. Millefimo
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Illustri principi
Ludouico duci Bauarie. S. P. D. Reddire
sunt nobis littere tue humanitate & beniuolen-
tia plene quibus rogas ut illustri principi Ru-
perto nepori tuo ad consequendam ecclesiam Ratispanē-
sem nostros fauores imparciamur. reducisq; nobis ad me-
moriā clare memorie genitoris tui erga nos caritatem
& tuam illam quam simul habuimus in noua ciuitate con-
suetudinem. vidimus libenti animo epistolam tuam & mi-
rati sumus subscriptionem proprie manus. scribis enim op-
time quod est in tanto principe valde laudabile. recorda-
mur quorū in curia cesaris suauis habuimus sermones
in simul & cum de lapide inuisibilitatis inquisitionem fa-
ceres. tenemus memoria in ditione tua possedisse nos ec-
clesiam Hispacensem & fuisse a genitore benigne tuo tra-
ctatos. scimus q̄ nobilissima est inclita domus Bauarie &
quantum illi apostolica sedes tenetur. intelliges uti confis-
dimus nos nō esse ingratos. de nepore tuo sunt egregia te-
stimonia quia tū commissarii sumus in causa huius ecclesie

32
Ratisponensis. non possumus aliud dicere nisi q̄ inuenies
nos ueram relationem fecisse & semper paratos esse nunc
& in futurum ut tue uoluntati morem geramus. Datum in
urbe Roma die quinta Iulii. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Preposito Spi
rensi. S. P. D. Accepimus litteras tuas qui
bus rogas ut ius nostrum in prebenda eccles
sie maioris Vormaciensis in nepotem tuum
transferre uelimus. cōplacuisse certe tibi cuilibet ani
mo tanq̄ singulari amico & homini uirtuoso gerimus mo
rem nisi preuenti fuissetus. & iam spem alteri de iure illo
dedissemus. scripserunt enim nobis decanus & cantor vor
macien. qui negocia prepositure nostre gerunt de uacatio
ne prebende huiusmodi. multumq̄ suaserunt ut ius nostruz
illi dimitteremus qui per capitulum ad possessionem q̄uis
de facto erat admissus cui iam preposituram nostram arē
dauerant. deinde superuenerunt etiam littere illustris prin
cipis comitis palatini pro eodem dictam prebendam petē
tes quibus induci animus inclinauimus ad complacendū
p̄faro possessori siue ut rectius dicam? intruso. Naz q̄uis
sorori fuerimus a capitulo quia tamen natura litigiosi non
sumus] decreuimus bonum pro malo rependere. rogamus
autem te ut equo animo feras si hac uice precibus tuis nō
annuimus. cum sicut prediximus aliorum scripta preuene
rint. deinceps si quid occurrerit quod tui causa facere pos
simus non erimus requisitioni tue quoquo modo aduersi.
sed quantum uires nostre tulerint & tibi & amicis tuis co
nabimur rem gratam facere. Datum Rome die uicesima
secunda Iulii. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Decano Vor-
matienfi. S. P. D. Cognouimus que scripsisti
de prebēda que nuper uacauit in ecclesia vor-
macienfi. suades ne nos de illa intromittam.

& ius nostrum possessori tradamus cum neq; utile nobis
sit dictam prebendam obrinere secundum statuta ecclesie.
neq; dispensari aduersus ea consuetum sit multum tribui-
mus consilio tuo & crede quia non est mens nostra graua-
re ecclesiam illam neclirigiosi sumus ut uelimus supra mo-
dum contendere. nos si eam prebendam obtinuissimus nō
propterea uiolare statuta uestra uoluissimus aut aliquod
uobis afferre grauamen. sed iuxta consilium tuum fecisse-
mus & confidimus q̄ non fuisset capituluꝝ uestrum de no-
bis male contentum verum utcunq; res se habet q̄uis con-
siliarius palatini nullum ius habeat in predicta prebenda
nobis spreis in ea se intruserit tamen quia uir nobilis est &
illustis palatinus pro eo scribit tuq; plurimum id suades
& Iohannes colner etiam hortatur. erimus contenti trans-
ferre ius nostrum in predictum consiliarium si cum eius p-
curatore qui hic est conuenerimus & deniq; confide quo-
niam ecclesiam uestraz iuuare atq; extollere non deprime-
re aut quoquomodo ledere intendimus. uerum quia capi-
tulum ecclesie sancti Andree animo deliberato nobis spre-
tis & litteris nostris contemptis ad possessionem prebende
per nos acceptate alium intrusit. intendimus experiri de iu-
re quis sit potior. itaq; rogo ne mireris si litem pro parua
re ingredimur quia contemptum potius q̄ prebendam ani-
mo metimur quam etiam si obtinuerimus alteri eiusdem
nationis resignabimus postremo scribit nobis Iohannes
colner querimonias factas esse apud aliquos Germanie

prelatos de reservationibus cardinalium quas habent in
 partibus illis nescimus an propter nos & gratiam nostrā
 is rumor fiat. nos quidem supra vigintiquatuor annos in
 Alamania seruiuimus & semper honorem illius nationis
 pro uirili nostra promouimus & nunc ad Cardinalatum
 quibus insufficientes uocari id conamur id studemus id co-
 ta mēte querimus quod illi nationi utile decorumque esse pu-
 tamus cum nonnullis aliquando uebementer contendens
 res ita ut in sacro collegio nos magis Germanum quam
 Italum esse dicant. Quibus ex rebus non sumus arbitrati
 Germanice nationi futurum odiosum si beneficia in ea pro
 duobus milibus ducatorum in annuis redditibus obrine-
 remus & quamuis in bulla reservationis nostre fiat men-
 tio de monasteriis nunquam tamen intentio nostra fuit ad
 ea monasteria litteras trahi que per compactata reserua-
 ri non possent. & ita Sanctissimo domino nostro diximus
 adicientes quod pro nullo monasterio unquam litigaturi esse-
 mus. Sed solum id reciperemus quod cum bona gratia prin-
 cipum in quorum territorio esset habere possemus. Itaque non
 existimamus aliquos prelatos occasionem habere ut de
 nobis conqueri possent. Quapropter rogamus te qui so-
 les cum pluribus conuersari ut mentem nostram omnibus
 declares & presertim Archiepiscopo Maguntino apud
 quem non dubitamus nos haberi commendatos cum &
 nos sui status & honoris quantum uires nostre ferunt sem-
 per defensores sumus Datum Rome die vicefimesecun-
 da Iulii. Millesimoquadringentesimoquingagesimosep-
 timo.

Neas Cardinalis Senensis Balie Senensi.
S.P.D. Que ornamento splendori glorieq;
isti ciuitati uestre patrie nostre esse possent nū
quā redio nobis esset aut querere aut si in po-
testate nostra essent exhibere. ea propter cum nuper nobis
scripsissetis ut pro studio legum aliarumq; facultatum in
vrbe uestra reformando sanctissimo domino nostro uerba
faceremus. utq; clerus uestre ditionis ad eam rem certam
pecunie quantitatem conferret impetrare conaremur. fui-
mus e uestigio cum eodez sanctissimo domino nostro. ora-
tore uestro spectato uiro Leonardo ad id accersito. pero-
rauius causam ut arbitrari sumus oportere sed non exor-
rauius. quomodo autem pietas domini nostri ad eam
rem responderit non ambigimus Leonardum prefatum
collegio nostro significasse. Itaq; non est cur plura circa
hec dicamus. illud adiicimus q; nosse magnificencias uest-
stras non inutile arbitramus hodie littere ex neapoli ad-
uenerunt quibus cercior fama fit comitem Iacobum pic-
cininum ab inclito Rege Aragonum pecunias non pau-
cas accepisse quibus copias suas instruere possit ac regni
metas exire. ferunt eum aduersum sigismundum Malate-
stam arma moturū instante vrbinare comite sed nulle sunt
hominum insidie. nec sagitta semper eo tendit quo directa
uidetur. sapiunt magnificencie uestre & quod ex usu fuerit
cogitabunt. nos pro debito nostro hec reipub. uestre signi-
ficanda putauimus cuius tranquillam quietem indefinen-
ter opramus. Datum Rome die vicesima secunda Iulii.
Millesimpquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis. Balie. Senensi.
 S. P. D. Accepimus litteras uestras quibus
 cognouimus que de comite Iacobo Piccinis
 no & eius transitu suspicamini. Fuimus sepe
 cum spectabili oratore uestro de eadem re loquuti & eadē
 uidebantur nobis formidanda que uobis si homo ille reg
 num exiret. nunc scriptis uestris commoniti statuimus de
 re illa certiore pontificem facere. sed cum podagra nos
 impediret ne presentiam domini nostri accedere possemus
 scripsimus que nobis uidebantur apostolice maiestati &
 rogauimus ut oratori uestro audientiam preberet qui lari
 us loqueretur. placuit id clementie sue oratoremq; uestroz
 mox post scedulam nostram audiuit & ita semper omnib;
 respondit quemadmodum de patre optimo & diligentissi
 mo conseruatore uestre libertatis sperandum erat. scribe
 omnia serio sius senatui uestro Leonardus orator. Itaq;
 non est cur nos ea repetamus. sumus & erimus solliciti in
 iis que uestre rei publice tranquillitatem respiciunt postre
 mo quia Franciscum patricium in uinculis coniectum ac
 cepimus uirum fama clarum & qui ormentuz ciuitatis ue
 stre non paruuz hacrenus fuit. rogamus in eius iudicio be
 nefacta cum malefactis pensare uelitis & hominem in ui
 ta relinquere qui suis scriptis uestram urbem illustrauit &
 in futurum splendorem ei maximum aduicere potest. quod
 si feceritis omnes collegium nostrum commendabunt in
 quo plus beneficii q̃ iniurie recordatio ualuerit. Datum
 Rome die. uicesimaquarta Iulii. Millesimoquadringen
 tesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Episcopo triden
 tino. Salu. P. D. Redeuntem in Almam

Nicolaum creuul capellatum nostrum & cōpatriotā tuū
cum tridento transiturus sit noluimus sine nostris ad te lit
teras dimittere quibus intelligas nos ueteris amicitie &
quomodo simul ad sacros ordines promoti fuimus memo
res esse cupidosq; magnopere aliquñ aliquid agere quod ti
bi gratum existat. reliqua de nostra erga dignitatem tuā
uoluntate & de statu romane curie. idem nicolaus plenius
referet cui uelis tanquā uobis plenam credentie fidem pre
bere. insuper quia nepos noster franciscus gratiam expec
tatiuam habet in ecclesia tua rogamus ut in euentu uaca
tionis alicuius prebende auxilio sibi esse uelis ad obrinen
dam possessionem quemadmodum de tua erga nos beniuo
lencia & amicitia ueteri plene confidimus. Datuz Rome
calen. augusti. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Nicolao cardina
li sancti petri. S. P. D. Reuertit ad pres ger
manie capellanus meus nicolaus creuul quez
in agendis suis dignationi tue quantuz ualeo
commendatū efficio. diu nihil noui de tua dignitate accipi
puto eam bene ualere quando in contrarium nihil accipio.
de prelatiis germanie & dietis eoz multa hic dicuntur nō
bona. tuam dignationem nihil latere opinor nisi tua circū
spectio illis obuiet rebus nescio quis alius occurrere possit
ego tamen te in hac curia presentē potius esse uellem quaz
uis parum est q; cardinales rei publice cōsulere possint sed
iuuaret me sepe in presentia tua esse & pro ueteri more dul
ces miscere sermones. fortasse aliquando non rederet dig
nationem tuam in curia moram traxisse. quis sit status ba
rum parium non dubito per familiares tuos dignatiōi tue
scriptum esse referam tamen paucis quomō se res habeat

Dominus aoster imprimis bene ualet. roma quoq; preter
 solitum hucusq; sana esse uidetur. obiit Cardinalis Neas
 politanus in curia potius medicorum quam aeris glauica
 re. Vrsini & comes Euersus adhuc inter se armis contem
 dunt que res facit ut annus uberrimus sterilis uidebatur.
 hic accedit indignatio quam pontifex contra Vrsinos ac
 cepit. tractatur concordia nescio quam facilem habebit exi
 tum Comes Iacobus piccininus qui hactenus in regno tu
 it nunc suscepta a rege Aragonum magna pecunia exitu
 rus regnum dicitur & contra sigismundū malatestazquez
 rex odit arma moturus. quo cum profecturus est Comes
 Vrbinas alii arbitrantur hoc fingi contra Malatestas ut
 improuisi senenses inueniantur quicquid egerit piccininus
 si regnum exierit arbitrantur omnes totam italiam rursus
 in arma ruituram. Atq; hoc modo geretur bellum contra
 turcos nec melius in Germania res se habent quando Im
 perator & rex Hungarie sicut nosti inter se se acerrima cō
 tentione depugnant. deus ecclesie sue melius consulat. cō
 mendo me dignationi tue ad eius mandata omni tempore
 paratum. Ex Roma kalen. Augusti. Millefimoquadrin
 gentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senēsis Archiepō Salz
 burgen. S. P. D. Nicolaus creunt capellanus
 noster dilectus uenturus est ad dignitatē tuā
 quam rogamus in suis agendis commenda
 tū habere uelis ab eo intelliges Romane curie statum &
 quomō res italie sese hēant. itaq; non est opus de his aliqd
 scribamus. nō sum⁹ imemores beneficiorū que a dignatōe
 tua percepimus dum in germania essemus & quomodo in

Salczburga sepius a tua dignatione gratanter accepti &
honorati fuimus. ob quam rem erit nobis semper cura ut
tibi & ecclesie tue pro nostra possibilitate uicem rependas
mus. insuper quia duo sunt in tua curia nobis a longo tem
pore dilecti Iohannes lanuterbachius & Iohannes tro
ster uiri boni & fidelissimi eos dignationi tue quoad possu
mus efficimus commendatos. reputaturi nobis impensum
quicquid in eorum personis boni per te collatum fuerit. da
tum Rome kalen. augusti. Millefimoquadringentesimo
quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Tro
ster. S. P. D. Fecisti probe q̄ nobis ex Hun
garia Viennaeq; singula scripsisti que cum ge
rebantur audiuius inuiti illarum partium tri
bulationes. uelit deus ut tandem principes inclite domus
Austrie inter se reconcilientur. illud autē libenter intelli
ximus quod de episcopo Varadiensi uiro optimo significa
sti cuius innocentia libertatem consecuta est. nihil profec
to hoc tempore nobis iocundius significari poterat. tu de
nobis sibi omnia uera dixisti. nam cum audiuius captu
ram eius uehementer probatissimi patris infortunio com
mori fuimus scripsimusq; mox regie maiestati que nobis
de patre sincero & optime merito testificanda uidebantur
rogauimus etiam pontificem maximum ut litteras ad re
gem daret quibus relaxationem episcopi peteret. easq; bis
obtinuimus. primas per casualem quendam tabellariū mi
simus. secundas uero per Laurentium rouarellam desti
nauimus. qui nuntius apostolicus ad regem profectus est
que quis tarde hinc uenerint testimoniz rāmen prebebūt

nostre in episcopum caritatis . postremo que suades fecimus . congratulatorias enim epistolas eidem episcopo & misimus & mirremus . itaq; non est cur uerearis officium nostrum requiri posse de rebus curie nostre super sedimus scribere cum nicolaus noster creuul te conuenturus sit . ex quo cuncta uel minima que in italia geruntur abunde cognosces . reliquū est ut bene ualere studeas archiepiscopoq; fideliter seruias apud quem tua obsequia nō erunt sine premio . nos autē semper tui memores erimus . Vale & si Iacobus Lerronus istic est mille ei salutes nostro nomine dico . Ex Vrbe Roma kalen . augusti . Mcccclii .

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Lanterbachio . S . P . D . Ex nicolao nostro creuul tibi amicissimo cognosces que apud nos geruntur & quo nos in te animo sumus . nam quem admodum te iam pridem dileximus ita & nunc amamus cupimusq; tibi bene esse & si quando aliquid pro te facere possemus non esset in nobis mora . confidimus tibi bene futuruz apud Archiepiscopuz Salcburgenū . qui pro sua singulari uirtute seruiciis tuis debita premia non negabit . vale igitur & nos eidem Archiepiscopo ita offeras ut intel ligat nos sibi complacendi cupidos esse . Datū Rome kalen . augusti . Mcccclii .

Neas Cardinalis Senensis domino de Ros . S . P . D . Magno merore affecerunt nos littere amicorum quibus clarissimum & spec ratissimum filium tuum henricum diem clausisse extremuz cognouimus . doluimus certe illum in flore sue iuuentutis

sue ex hac luce migrasse cū multa & pro domo tua ⁊ p in
clito regno Bohemie facere poterat. cum uero illud moles
tissimum fuit q̄ senectuti tue & baculum & solamen erep
tum esse uidebamus sed cum cogitamus animi tui sapiens
tiam non dubitamus quin consolationem ipse rerum mor
taliū usus tibi prebeat frequenter accidunt hec. sepe filii
patres in morte precedunt. raro est senex qui plures ex suis
filiis non premiserit. toleranda sunt hec nec dolore consiliū
est ubi dolor nihil affert presidii. Acquiescendum est diui
ne uoluntati omnia deus in usum meliorem conuertit. nihil
ipse perperam nihil temere agit. ille sapiēs homo est qui ea
uult que uelle deum nouit. nos filium tuū in eo statu in eo
tempore uocatum a deo non ambigimus in quo illi melius
fuit exiisse hominem itaq; quamuis non dubitamus mag
nificentiā tuā quieto esse animo ⁊ ea uelle que deus uo
luit. tamen pro nostro officio rogamus ut hec humana eq̄
mente feras & quod restat tui cum reliquis filiis tuis dul
citer ac suauiter traducas. id erit nobis supra q̄ dicere pos
simus acceptum. Diligimus enim summo opere personā tu
ā nec obliuioni dare possumus quanta nos caritate in vi
enna quondam complectebaris & deniq; semper nobis an
te oculos est humanitas illa atq; urbanitas quam nobis ⁊
Procopio Rabensteyno ostendisti in Crumana uita enī
nos ardenti caritate & ut aiunt eniscerata dilectione sulce
pisti. ut omni tempore nos & tibi & natis tuis & his qui
nascuntur ab illis obnoxios esse putemus. & hoc quidem
ostendemus si unquam sese facultas obtulerit. reliqua res
feret nicolaus creuul capellanus noster dilectus quem tue
magnificentiē commendamus. cui tanquam nobis creden
tiē fidem plenā adhibere uelis. Datum Rome calen. au

gusti. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Ladislao Regi
 Hungarie. S. P. D. Cum superioribus dieb⁹
 Iohannes Varadiensis e^ps apud Budam in
 uincula coniectus esset. idq³ tuo iussu factum
 diceretur. egre id mihi duplici de causa fuit. nam & presu
 lis incegerrimi ac mihi amicissimi in felicitati cōpariebar
 & honorem tuum parumper obnubilari dolebam cū e^pm
 de tua serenitate optime merituz & doctrina predictum sin
 gulari tua sublimitas in carcerem retrussisse affirmaretur.
 scripti itaq³ mox excellentie tue que mihi in ea re facienda
 uidebantur pro gloria tua quemadmodum fideles famuli
 benignis dominis suis consulere aliquando solent. scripsit
 etiam sanctissimus dominus noster semel atq³ iterum. nam
 qui Varadiensem pontificem & uirtute & nomine opti
 me predictum intellexisset non poterat ei cum indigna fers
 ret non opiculari. nescio an hmoi littere tuam sublimitatez
 adierint. illud nunc relatum est quod totam hanc curiā gau
 dio repleuit. non sine precipua & ingenti laude tue sublimi
 tatis. nam cum e^ps idem non tuo motu sed aliquoz poten
 tum impulsu quibus non facile resistere poteras in captiui
 tatez ductus affirmaretur. nunc illud plane dicitur quod in
 nocentem prelatum quem alieno impulsu ceperas. tua spō
 re solummodo relaxasti. ex qua re patefacta est animi tui
 innata probitas & episcopi innocentia liquefacta. quippe
 sanctissimus dominus noster totusq³ cardinalium ceteris re
 ctitudinem animi tui ⁊ singularem prudentiaz magnis ex
 tollunt preconis ego uero qui eundem episcopum iam du
 dum uirum probatissimum esse cognoui eiq³ singulari ami
 cicia sum coniunctus non solum laudo circumspectionem

& beneficentiam tuam. sed gratias quas possum tue serenitati ago pro salute homini mihi amicissimo restituta. Intelligens non me minus ea de causa tue glorie obligatum quod ipsum episcopum. eram etiam ante seruitor sublimitatis tue multis de causis obnoxius sed accedente hoc beneficio nihil est quod iam mihi reliqui sit quin totum quod possum maiestati tue debeam. Ex Roma nonis augusti. Mcccclvii

Neas Cardinalis Senensis Electro Vratislauiensi. S.P.D. Reuertitur ad partes istas dilectus capellanus noster nicolaus creuulcanonicus Vratislauiensis tibi iam pridem notus ab eo senties quecumque apud nos geruntur & quis animus noster erga te sit qui & tibi & domui tue nobilissime tanto magis afficimur quanto indies patris tui fratrem et tua erga nos merita magis recolimus itaque non erimus in scribendo longiores. tantum dignationi tue Nicolaum commendamus. rogantes si qua sunt que per nos tui causa fieri possint ita de nobis confidas quemadmodum veri amici inter se consueuerunt. Datum Rome Nonis Augusti Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senens. Henrico senflebe S.P.D. Per nicolaum nostrum cononicum vratislauiensem qui nunc in Almania reuertit non putamus necessarium esse multa scribere. ita enim repente facturus est iter ut multi eum precessuri sint. visitabit enim quocumque in loco suo ex more patres atque commatres. nec dubitamus eum cum ad te uenerit quin uoluntates italicas melius referre quam ab eo discere ualeas

Itaqz parcamus uerbis. tantum rogamus ut in re illa par
mientis ecclesie si quid ei committendum uides id pro tua
prudencia facias. est enim pratislauiam petiturus ut ait et
a nobis litteras habebit ad episcopum illum credenciales.
ut si opus fuerit eis uti possit. reliqua ex eo audies quē for
tasse licentiatū in decretis habebis vale & amicis nostris
nos effice commendatos. Datum Rome nonis Augusti.
Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali sancti Angeli. S. P. d. Que superioribus
diebus apud nos gesta sunt ea iam per alias
litteras tue dignationi significauī. nunc sub
iiciam que secuta sunt. exinde scies quid sperandum sit qd
ue rimendum communi christianorum cause. dominus no
ster sauctissimus nonnullam aduersus Vrsinos indignati
onem induit adeo ut etiam nepotem suum ecclesiastice mi
lirie ducem contra illos miserit. castrumqz sancti gregorii
ab eis extorserit. nunc concordia tractatur expectamus ex
itum rei pacemqz magnopere cupimus. nam bella huic ci
uitati caritatem annone non paruā inducunt. fuit ipse sanc
tissimus dominus noster his diebus aliquantisper egrotus
nunc diuino munere conualuit. cuius prudentia non est du
bium quin reipub. salubriter consulat. nepotes eius qui pa
triarcham legatum in orientem sequuti fuerant. atqz ibi ob
quedam malefacta comprehensi nudiusquartus rediere.
utqz se crimine purgent. patriarcham criminantur. sed do
mino nostro & sacro collegio cognita est illius legati inte
gritas atqz constantia nec finistri quicquā de eo facile cre
ditur. an autem nepotes ipsi culpabiles sint ut legati nuncii

tradunt. id alii inuestigent. Ego & accusatores & excusa-
tores eorum equis auribus accipio. Rex Aragonum bel-
lum habet contra Genuenses acerrimum. & nunc una nūc
altera pars naues in mari perdit. sed ipsa Genua miro mo-
do afflicta est que non Regis tantum sed etiam suorum
exulum armis premitur. Perinus dux eius magno uir ani-
mo & manu promptissimus miseros ciues territat qui se
non alio modo q̃ morte Imperium positurum affirmat. &
nunc hunc nunc alium ciuem ad necem rapit qui suis confi-
liis aduersatur. Rex autem per hos dies ut fama est infig-
ne oppidum Scarlinum nomine in Tuscia lucratus est.
si uerum est quod hodie mercatoribus scriptum ferunt. id
erat in potestate domini Plumbanensis ob quam rem sunt
qui arbitrantur non quierurum regem nisi & Plumbini do-
minio pariat. quod si obtinuerit locum habebit oportus-
simum. Vnde Senenses et Florentinos ac Genuenses
cum uelit laessere possit. Atq; utinam non ex hoc pax Ita-
lica conturbetur. hoc est Italia. Que autem in Germania
geruntur optime nouit dignatio tua. Cupio scire ubi loco-
rum atq; gentiū sis. quid agas q̃ bene ualeas & que spes
sit rebus agendis. sunt enim qui dignationem tuam egro-
tantes se reliquisse affirmāt. que res mihi molestissima est
Eapropter suadeo hortor & obsecro ut sanitatis curas ge-
ras curesq; ut aliquādo reuertaris huc letus & sospes. qd
omnes amici tui maxime cupiunt. Ego uero nihil magis
desidero q̃ te in domo tua Rome sepe uidere & alloqui
ac pro ueteri consuetudine mansuetudine tua & benigni-
tate perfrui non offero me dignationi tue aut familie tue
uel amicis aliquid apud summum pontificem procuratur.

nam & minimum est quod possiam & dignatio tua poten-
tissimos Cardinales habet qui eius negocia fidelissime ge-
runt. itaq; nou est cur mea indigeas opera. Ego tamen
quantulus sum & tuus semper fui & ero. Ex Roma No-
nis augusti. Millesimoquadringentesimoquingagesis-
moseptimo.

Neas Cardinalis Senēsis Martino Mayr
S.P.D. Iocū de nobis fuerūt littere tue quas
in causa Decani Maguntini ad nos scripsisti
erant in eis plures partes quibus breuiter res-
pondebimus. Congaudes de nostra ad Cardinalatus p-
moratione. non est ea res nobis dubia. siquidem noster ho-
nor tuus est & hanc dignitatem non minus tibi creditam
q̃ nobis esse. equum est te arbitrari. quando inter nos uera
est & stabilis amicitia que iubet inter amicos omnia exis-
timari communia. Quippe si quando aliquid occurre-
rit in quo uel tibi uel consanguineis aut amicis tuis prodes-
se possimus ostendemus nos memores esse ueteris beniuo-
lentie & dulcis usure quam simul in multis locis habuim⁹
que scripserunt nobis principes electores & tu etiam pro
Decano Maguntino non obaudiuimus. nam & si prepo-
situram Vormaciensem apud nos libenter retinuissimus.
concordauimus tamen cum procuratoribus eiusdem deca-
ni de permutatōe ut tam dictis principib⁹ quaz tibi & ipsi
decano qnē iam dudū cognouimus & amauimus rem gra-
tam faceremus. damus nunc operam ut littere expedians-
tur oportune. illud aliquantulum durū est quod in calce lit-
terarū tuarū scribis. querelas scz magnas fieri de Roma-
na curia que nationem Germanicā multis incōmodet mōis

Quatuorq; capita tangis. unum est q; decreta Constan-
tien. & Basilien. conciliorum compactataq; nationis mis-
nime obseruentur & quis in hoc articulo omnia contineri
uideant. tamen specificas q; electiones canonice facere nō
confirmantur q; magna uis pecuniarum ab hiis qui be-
neficia consequuntur extorquetur quod sub colore indulgē-
tiarum & decimarum variisq; modis ex Almania pecu-
nie hauriuntur & deniq; subiungis de gratia nostra quas
obtinuimus de beneficiis in commendam habendis quam
insolitam esse asseueras. cogimur ad hec non nihil respon-
dere & in primis quidem fatemur q; scribis inclitā scilicet
nationem uestram olim fuisse florentem & suis uirtuti-
bus Romanum imperium meruisse. Adiciamus tamen &
illud. Excellētissimā beati petri sedem postquam ille mar-
tirio coronatus est semper rome fuisse in qua qui sederunt
vicariarum christi renuere. clauēq; ligandi atq; soluendi
penes se habuere. siue greci siue itali siue Germani aut ex
alia gente fuere. nec nunquam regni celestis introire ianu-
am potuisse qui Romanorum pontificū auctoritatem cō-
tumaciter contempsere. nec hodie illis gloriandum esse qui
auctoritate propria leges sibi constituunt quibus pro suo
libito Romane sedis iussiones spernere possint. hos enim
carbolica ueritas nisi resipuerint ante obitum ignis eterni
mancipio sine intermissione deputat. fatemur insuper ali-
quando in Romana curia quam regunt homines aliqua
fieri que digna essent emendatione nec dubitamus ipsos
Romane urbis presules etiam in quantum homines falli
errare labi ac decipi posse. sed ut ad querelas tuas uenia-
mus dicimus tibi dignum esse ut compactata cum uestra
natione seruentur idq; semper predicauimus & in futurū

20
predicare non omitemus. siquidem nationi tue a qua plu-
rimum sumus honorati non minus quam nostre afficimur.
Verum cum dicis decreta Basilien. concilii non custodi-
ri idque putas iniuriosum esse nationi indignam dicimus et
querelam tuam. propter decreta enim Basilien. concilii in-
ter sedem apostolicam & nationem uestram. discidium ce-
pit cum uos illa prorsus tenenda diceretis. apostolica ve-
ro sedes omnino reiiceret. itaque fuit denique compositio fac-
ta in qua nos Imperatorio nomine interfuimus eam certa
legem dedit. deinceps inuiolabiliter obseruanda. per quam
aliqua ex decretis concilii predicti recepta uidentur aliqua
reiecta itaque non iuste agis si per omnia seruanda esse de-
creta contendis. Sed uenio ad electiones quas passim con-
tenti refers. hoc nos non inuenimus ita esse ut asseueras. nam
postquam ex Alamania huc uenimus plures ecclesie catho-
dralis eiusdem nationis uacauerunt in quibus uel postula-
tiones facere uel electiones fuere. de postulationibus nihil
est quod obiici possit. nam ille ex gratia pendent etiam uestro
iure. liberumque est pontifici maximo eas admittere
uel reiicere. electiones autem si canonice fuerint compac-
tatorum uigore confirmationem merentur nec repelli pos-
sunt nisi de utiliori persona. romanus pontifex de consilio
fratrum suorum sancte romane ecclesie cardinalium duxe-
rit prouidendum sed neque hic est aliquid quod reprehendi
merito possit de tempore dicimus quo Ro. curiam sequi-
mur. neque enim iam biennio tantum est quod hic sumus ul-
la electio hic allata est que rite & canonice facta compa-
rata sit naztraiectensis electio de qua magni rumores ha-
biri sunt in personam excoicatum ceciderat. alie uero alios
defectus habuere itaque uides non esse cur uestra natio circa

electōnes iustam querelam habeat. q̄ deinde subiungis ex
torqueri multum auri ab his qui dignitates uel alia benefi
cia assecuntur nō est cur de hac sede conqueramini. sed po
tius de cupiditate & ambitione uestrorum hominum qui
currentes pro episcopatibus inuenientes competitores. his
quibus palatium pater cerratim pecunias offerunt. illi ues
ro qui alloqui pontificem possunt non sunt omnes similes
angelis sed quales in Almania Galiaq; multos reperiās
recipiunt enīz quod offertur non extorquent. Romanus an
tem. presul solus in thalamo suo nunc hos nunc illos audire
& illos promouere solz qui magis commendantur. nec scit
nec etiam arbitratur pecunie causa hos aut illos commen
datione preferri nec sibi plus auri datur quam concordata
permittant nisi fortasse aliquando occasione expeditionis
contra turcos aliquid super annata recepit quod sibi p̄fec
to non fuit in tanta necessitate negandum. habes ergo & in
hac parte responsionem nostram. de pecuniis indulgentia
rum miramur fieri querelam. nam ille postq; collecte fue
rant profecto Romani pontifi. arbitrio non alterius erant
distribuende. De decimis quoq; credimus non esse indig
num quod refers. nam si alie nationes pro expeditione cō
tra turcos habenda decimas exhibent non uideamus cur
etiam Theutones non contribuant. laudamus tamen in
ea re debitos adhibere modos. Ceterum cum tota questio
de pecunia uertatur dicimus hanc uetustissimam esse que
relam que nunq̄ auferri potuit. semper enim sunt homines
pecuniarum auidi & quodammodo insatiabiles qui cum
multa lucrari uelint exponere aliquid sacrilegium putant.
nec ulla gēs est que animo equo ex regione sua asportari
aurum ferat. Hungari Alamanos ea potissimum causa

decessantur q̄ in regno suo negociantes multum auri as-
 porant. Eadem querela est polonorum. eadem Dacorum
 In Almania quoq̄ quam plures gentes reperiemus qua-
 rum altera incusant alteram quasi argenti sui extorricem
 nec curie uestrorum Pontificum accusationibus carent pa-
 ter itaq̄ longe lateq̄ hoc genus querelarum. Veruz quia
 dicis Germaniam uestram quondam ditissimam fuisse. nūc
 uero prorsus exhaustam ex omni ere uaciam esse. nos con-
 tra sentimus. illudq̄ audacter dicimus nunquam Germa-
 niam ditiozem fuisse q̄ hodie. nunquam ornatiorem. nun-
 quam armis potentiozem si uni domino paruerit. Namq̄
 si legamus uerusta tempora inueniemus Germanos olim
 riru uixisse barbaro. uestibus usos laceris. Venationitan-
 tum & agrorum culture dedisse operam. feroces quidem
 homines & belli apperentes. sed argenti prorsus inopes.
 quibus quippe nec uini usus erat. ipsa quoq̄ Germania in-
 tra mare & Danubium rursusq̄ intra Rhenum & Albi
 continebatur. nunc uero quantum transgressa sit suos limi-
 res non ignoramus. Nam plus uere est quod extra nacti
 estis in Gallia. Retia. Norico. Vindelico atq̄ in ipsa sci-
 thia seu Sarmacia quaz quod intrus habuistis. Quid me-
 moremus nobilissimas Vrbes uestras & splendidissimas
 ditissima templa opulentissimos principes ac prelatos cer-
 te non uidemus prouintiam esse que computatis omnibus
 uestram superet. quod si resurgeret aliquis illoruz Theu-
 tonum qui tempore Iulii Cesaris uixit Germaniam pera-
 graret ut Arionistis profecto diceret non esse eam terram
 quam olim uiderat negaretq̄ suam esse patriam cum uine-
 arum & arborum fructiferarum consitiones. uestitus bo-
 minum. Urbanitatem ciuium. atq̄ etiam Splendorem.

Vrbium tantamq; nitidam policiam apud uos consue-
tur veruz hanc mutationem quis fecit in uobis nisi religio
xpi. cultus quippe cbristiane religionis a uobis barbariaz
omnem expulit atq; ita expoliuit ut iam greci ipsi barbari
uos autem recte latini appellari mereamini. cultum autem
salutifere religionis si uerum fateri uultis roma uobis &
apostolica sedes dedit que predicatorum ad uos mittens
idolorum relinquere cultum & uerum deum colere docuit
plus est hoc marre q; aurum & argentum. plus est quod
accepistis q; quod daris. itaq; decet uos accepti beneficii
memores esse. quod quidem tantum est ut nulli possit the-
sauro cōpensari. transimus modo ad eam epistole tue par-
tem que nos concernit dicis nos & alios plerosq; Sancte
Ro. ecclesie cardinales insolitas apud uos reservationes
habuisse indeq; multos exoriri rumores nos & Merensz
olim cardinalem & alios nonnullos similibus uos gratis
is compertum habemus & ab illis litterarumstrarum
formam extraximus. reprehendis q; hee littere compacta
tis aduersari uideantur. dicimus nihil in eis esse contra ea
que concordata uocantur nisi fortasse illud recensatur qd
etiam monasteria reservari uidentur in quibus electioni lo-
cus esse debet nos de hac parte abunde satisfecimus domi-
no nostro. duo enim diximus eius beatitudini. Primum q;
nullius monasterii electionem impedire uellemus. Alterū
q; nullum monasterium acceptaturi essemus contra uolun-
tatem eius principis in cuius ditione situm esset. & ita pro-
curatoribus nostris dedimus in mandatis quod si putas
etiam collegiarum prepositurarum electiones confirmā-
das esse. neq; debuisse nos earum reservationes acceptare
longe falleris. nam concordata ipsa dignitates primas post

42

Pontificales & in collegiatis ecclesiis principales apostolice sedis dispositioni permittunt. in aliis autem beneficiis inferioribus habet ipsa sedes suos menses. quod si super his iusmodi beneficiis ac dignitatibus reservationes obtinuimus accepimus a summo pontifice quod nobis concedere potuit sine cuiuspiam iniuria. Sed arbitraris fortasse beneficia que in Germania sunt germanis potius committi debere quam extraneis nec nos aliter sentimus. Sed cum nos iam annis supra .xxiii. Germaniam incoluerimus non reputamus extraneos existimari debere cumque imperatori ipsique nationi longo tempore summa fide magnis laboribus seruiuerimus & nunc ad cardinalatus recepti ea curemus que nationis ipsius honori atque utilitati conducant & ita prorsus agamus ut natione germani potius quam Itali reputemur. Non iudicauimus tamen illis prouinciis maguntine Coloniaensi Treuerensi indignum uideri aut graue censeri si annua duo milia ducatorum in eis obtrineremus ex illis beneficiis que sedes apostolica conferre haberet. Putauimus etiam maiora in eadem natione cui semper seruiuimus sponte offerri. sed non sumus nos insatiabiles. Contentamur eo quod pro debiti status conseruatione sufficiat nec plura circa hoc. quod autem operas tuas ad id offers ut gratie nostre fructum consequamur. agimus tibi gratias qui partes amici non negligis. Idque rogamus ut interueniente casu oportuno prorsus efficias. Scis que sit mens nostra & quomodo gratiam nostram restrictam esse uolumus si qua prepositura uacauerit aut ecclesia parrochialis magni redditus uelis ita efficere ut ad complementum gratie nostre peruenire possimus. Denique requiris an aliquid discendum faciendum ue sit circa eam partem que nationem

uestram & apostolicam sedem concernit. Respondemus
uenturum esse ad principes electores nuntium apostolicuz
Laurentium rouarellam cum eo poteris super hac re ple
nius loqui sibiq; cuncta communicare qui pro sua circum
spectione non ignorabit qua uia sit in talibus incedendum
nobis tamen illud consilium uideretur q; prelati & princi
pes uestri si qua in re grauamina sibi non digna inferri pu
tant. legatos suos ad Romanum pontificem mittere non
postponerent & que sunt illa in quibus grauarentur expo
nerent. pererentq; debitam fieri reformatiōem. nam sedes
ista pro sua infixa mansuetudine uotis uestris que quidem
ratione subnixa essent nunquam denegaret assensum. Nos
autem et si parum ualemus studia tamen nostra semper in
eo dirigemus ut inclite nationi Germanice dum equa po
stulauerit mos geratur. Vale optime nosq; archiepiscopo
Maguntino cui oro ueteri notitia sumus affectissimi effi
ce commendatos Ex Roma die. octaua Augusti. Mille
simoquadringentesimoquinquagesimo septimo

Neas Cardinalis Senensis episcopo Vara
dienti. S. P. D. Quantuz de captiuitate tua
indigna & acerba doluimus tantum modo de
liberatione gauisi & summo opere ex hilarati su
mus. quippe non solum dignationi tue cuius bonitas ac in
nocentia magnifice patefacta est. veruz etiam serenissimo
regi Ladislao congaudemus cuius beneficentia ⁊ animi
rectitudo indies magis ac magis elucescit. nanq; sicut no
bis relatum est cum persona tua in arce Budensi retenta
fuit minime animus regius ad eam rem inclinatus erat. s;
seduxerunt eum eorum consilia qui tue uirtuti inuidebant.

43
nec rex adhuc inuenculus et in regno nouus magnis cons
sultoribus aduersari audebat. cessit furori loco & tempori
illud tamen cauit ne quid in corpus tuū emuli tui molirent
sed nunc que sua mens fuerit aperte liquet. nam qui alieno
cōsilio atq; importunitate dignatōem tuā in carcerem con
iecit. idem suapte ingenio libertatem tibi restituit. ob quaz
rem nemo est qui nō intelligat capturā tuam ab emulis tue
pbitaris liberationem vero ac salutē a solo rege processis
se. est igit qd & tu serenitati regie quemadmodū hactenus
fecisti ita & imposterū summa cuz integritate seruias. nos
aū & ceteri qui te amamus gratias referamus quod nos
qdem minime negligemus. eramus hactenus occupati ut
liberatōem tuā lris apostolicis & nostris pcuraremus q̄s
bis regio culmini transmīsimus quaz primas mox intelle
cta nouitate transmitti curauimus alteras uero laurentius
rouarella nuntius apostolicus secum attulit. cui etiam uer
bo procuratio tue salutis nobis annitentibus commissa
fuit. sed intelligimus eum tuam dignationem iam restitus
tam libertati inuenturū quod quidem gratissimum est. nā
& regratiari regi q̄ supplicare longe est prestantius & bo
nor tuus maior proculdubio redditur. cum non precibus
sed innocentie libertatem tuam concessam esse manifeste li
queat. rogamus igitur deinceps bono animo sis & iocun
de uiuas. de nobis uero tamquam de ueteri & fideli amis
co fiduciā obtineas sciens qd uotis tuis que quidem nostra
in potestate fuerint nunquam deerimus. Vale et reueren
dissimis patribus strigoniensi. & sancti angeli cardinalib?
apostolice sedis legatis si quando cum eis conuenies me s
moriā nostri facito. Datum Rome die decima Augus
sti. M. cccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Casimiro Regi
Polonie. S. P. D. Cuz uacaret nuper ecclesia
Varmienfis conuenientes canonici eius in
Glogouia maiori & cogitantes de futuro pō
tifice uota sua in me direxerunt. postulantes a summo pon
tifice ut ecclesiam illaz mihi committeret. Idemq; fecerūt
serenissimi principes domini Imperator & Rex Hunga
rie atq; Bohemie consanguinei & affines tui. Annuit Be
atissimus pontifex eorum precibus & summo Cardinaliū
consensu ecclesiam illam mihi commendauit. mittam ppe
diem procuratores meos ad Serenitatem tuam cum litta
ris apostolicis quibus precor ut ad possessionem capiendā
necessarios uelis impartiri fauores. scio eniz quia sine tua
opera parum proficerent. cum iaz Prussia in manu tua pe
ne tota esse feratur. intelligam me magno munere donatū
a tua mansuetudine si mei procuratores ut non ambigo tu
is adiuti presidis ecclesie predicte possessionem consequā
tur facies rem gratissimam summo pontifici & sacro col
legio simulq; imperatori & Regi Hungarie quos nō du
bito maiestati tue p me scripturos esse ego uero conabor
noctes diesq; omni studio & diligentia tue Serenitati me
gratum ostendere atq; ita efficere ut mihi profuisse tuam
clementiam non peniteat iamq; pro mea uirili in sacro col
legio honorem tuum tuta recepi namq; cum ageretur de
Culmensi ecclesia pro qua scripseras essentq; qui omnino
illam committendam esse dicerent procuratori magni ma
gistri ordinis beate marie Theutonicorum ego prorsus
restiti. meaq; suasionem factū est ut res suspensa sit cum tue
Maiestatis preconia simulq; genitoris tui & germani qui
pro fide catholica in bello contra Turcos obiit clariss

hh
mas uirtutes retuliffem quibus auditis sanctitas apostoli
ca que prius inclinata erat ad promouendum procurato
rem ordinis mox sententiam mutauit decreuitq; super fede
re ut interea temporis aliquid de concordia & pace illarū
partium tractari possit & medio tempore rectorem aliquē
siue administratores illi ecclesie dare qui tue serenitati me
rito displicere non debeat. Verum ego pro ea qua tuo cul
mini deuotione afficior audeo suadere. idq; utile arbitror
ut tua serenitas simul cum illis de terra Pruscie oratores
suos ad sedem apostolicam mittere quantotius studeat ui
ros prestabiles & auctoritate insignes qui offerentes uia
uris ac concordie cum aduersariis coram sanctissimo do
mino nostro censuras ecclesiasticas in terra Pruscie quos
quomodo fulminatas aut tolli aut suspendi petant. Spero
enim eo modo res magnifice ad honorem tue sublimitatis
& illarum partium tranquillitatem conduci posse cum san
ctissimus dominus noster ad hec optime sit inclinatus &
multi sint in sacro collegio Cardinales reuerendissimi ma
iestati tue affectissimi inter quos est Reuerendissimus do
minus Rothomagensis. ego uero minimus inter omnes
nihil omitram ex his que ad augmentum status & glorie
pertineant tue sublimitatis cui me humillime recommen
do Ex Roma die ultima augusti. Millesimoquadringen
tesimoquinquagesimo septimo.

Alixus Episcopus seruus seruorum dei Ca
rissimo in christo filio Federico Romanorum
imperatori augusto. salutem & apostolicam
benedictionem quamuis apostolice sedi sicue
placuit altissimo presidentes ea nos semper cura reuerie

ut inclite nationi Germanice pro nostra possibilitate cōpla
ceremus ⁊ omnibus illinc ad nos recurrentibus faciles ac
benignas prebeamus aures. nuper tamen sicut nobis rela
tum est nonnulli ex venerabilibus fratribus nostris ac dis
lectis filiis nobilibus uiris Romani Imperii electoribus
⁊ alii pleriq; principes ac prelati nationis eiusdem dieta
quadam siue conuentu inter se celebrato oratores suos ad
te miserunt. qui de nobis deq; curia nostra non parua que
relam facientes inter cetera exposuisse feruntur q̄ nos dis
uersis modis nationem ipsam aggrauantes que inter te no
mine nationis ⁊ antecessorem nostrum felicis recordatio
nis Nicolaum Papam quintum concordata fuerunt mini
me adimplere aut obseruare curemus. quibus ex rebus ⁊
si non dubitemus serenitatem tuam pro sua erga romanaz
ecclesiam eximia deuotōe illorū querelas acriter ac debi
te confutasse. dignum tamen putabimus super his que nos
bis obiciuntur sinceritatem ⁊ innocentiam nostram tue
sublimitati perspicuam ac manifestaz efficere ut si quando
postbac similes querimonie ad tuas aures deferantur. ha
beas ex nostris litteris quod murmurantibus ac detraben
tibus hominibus respondere atq; obicere possis. equidez
cum nos omnes christiani orbis nationes benigne quantū
cum deo possumus tractare curemus. precipue tamen ger
manicos principes ac prelatos singulari quadam caritate
⁊ precipuo prosequuti sumus affectu. neq; enim nos latz
quo fauore amplectendi sunt ecclesiarum presules. ⁊ quo
seculi principes honore preueniendi ut illos fratru ⁊ istos
filioru loco sua cuiq; dignitate seruata habere debemus
sunt euangelia sacra semper ante oculos nostre mētis. san

h5
ctorumque patrum decreta sedulo in animo uoluimus. nos
uimus quid Episcopis liceat. quid principes deceat. quid
officio summi sacerdotis incumbat. neque cordi nostro quic
quam tenacius heret quam ira sacros canones obseruare
ut ydonei ministeriorum christi dispensatores inueniamur
nota est omnibus apostolice sedis auctoritas. manifesta
cuius prime sedis dignitas. uulgata per orbem uicarii dei
potestas cui dictum est a domino pasce oues meas. et quod
cumque ligaueris super terram erit ligatum & in celis. & re
liqua quibus in euangelio. Romani presulis eminentia di
uinitus declaratur. quibus ex rebus non est cur aliquis ope
ra nostra criminari possit tanquam latius euagemur quam no
bis liceat aut tanquam in alienam messem falcem mittere
uideamur. cum non huius aut illius prouincie sed uniuersi
orbis presulatum in apostolice sedis specula consequuti su
mus. que cum ita sint scimus tamen eos qui uocati sunt in
partem sollicitudinis non esse turbandos. suamque cuiusque ius
risdictionem nisi forsitan abutantur seruandam esse non ig
noramus. ea propter ita nos gerere in hac usque diem cu
rauius ne qua de nobis cuius hominum querela com
petere possit. nec putamus aliquos esse qui se lesos aut spre
tos a nobis dicant nisi fortasse aliqui fuerint qui defideria
sua non recte merentes tunc se. contemptos aut grauatos
arbitrantur cum petitionibus eorum iniustis non annuis
mus Sed audiuius rumorem esse tanquam nos aurum
ex natione tua supra quam deceat extorqueamus. Iniuri
antur profecto nobis & a uero longe recedunt qui talia
dicunt. nihil unquam nostro nomine ab illis extortum est
quibus beneficia contulimus ut illi garrunt. nihil ex

actum nihil petiit preter annatam uetusto iure debitam
At si qui contra Turcos pecuniaria nobis subsidia obtu-
lerunt. non recusauimus nec recusare quidem debemus p-
ranta christiane religionis necessitate. Pecunias autem hu-
iusmodi & alias undecumque uenientes non usurpamus no-
bis non recondimus in archa non exponimus in iocalibus
non consumimus in deliciis sed in defensionem fidei cōuer-
timus & in oppressionem perfide Turcorum gentis ad no-
strum exterminum semper intente. Innumerabiles sunt &
intollerabiles nobis quas indies subimus expense. nunc in
orientem legato classis nostre nunc in Albaniam Scander-
bechio fortissimo christi athlete indefessoque bellatori. nūc
legatis & oratoribus in diuersas mundi partes emissis. nūc
istis nunc illis per Greciam & Asiam laborantibus ne de-
stituti periclitentur pecunias mittimus. nec fuerunt inanes
huiusmodi sumptus. licet enim nobis in domino gloriari
qui per ministros suos torpentibus ac pene dormientibus
cunctis ferme christianis principibus nobis tantummodo
instantibus atque urgentibus turchorum superbissima cor-
nua & insolentissimas acies apud Hungariam confregit
magnumque illum & potentissimum exercitum prostrauit.
qui sibi non Hungariam modo sed Germaniam totam gal-
liam atque Italiam proterere. legemque christi funditus euer-
tere promittebat. Itaque liberauit dominus populum suum
sub presulatu nostro plebemque suam ex ipsis quodammodo
faucibus crudelissimi Leonis siue immanissimi Draconis
eripuit nunc quoque classis nostra Rhodum ruerit Cyprum
Mithilenem Chium & omnes in orienti christiani nomi-
nis insulas que sine tali presidio haudquaquam Turcho-
rum nauibus indies incurfantibus resistere potuissent.

26
quodq; laudabilius est ac diuino nobis munere concessum
non tantum quas diximus insulas Legatus noster sua pru
denria & armorum robore tutatus est. sed alias plerasq;
Turchorum domino seruientes ad apostolice sedis deu
otionem obedientiamq; redegit nouissimeq; non pauca eos
rundem Turchorum nauigia ad oppugnandas christia
norum insulas exeuntia potenter inuasit debellauit in pote
statem recepit. nec Albania ingruentes Barbarorum im
perus proximis diebus inclinare potuisset. nisi nostrarum
interuenissent pecuniarum auxilia que Scanderbechio mi
simus in his nos rebus pecunias consumimus in his pfun
dimus quicquid undecunq; corrodere possimus auri uel ar
genti bonorem dei non nostrum querimus pro salute popu
li nobis commissi laboramus non oro priuata utilitate no
stra. curamus ne nostro tempore christianum nomen spur
cissimi turchorum pedes conculcare possint. sed non sunt hec
onera que nos soli portare queamus uel sedes apostolica
ualeat per se ipsam tolerare. facimus tamen quod possum?
& quiescentibus aliis qui nobis auxilio esse deberent insta
mus acceleramus urgemus nihil omittimus ex his que fa
cultates nostre permittunt. necessaria nobis detrahimus ut
incumbenti necessitari pro parte nobis possibili subuenia
mus. que cum ita sint audent tamen nonnulli parum quide
religiosi & ad commune bonum minus intenti nos redar
guere. quod ab his pecunias recipimus qui promouentur
quamuis sponte oblatas in classem contra turcos emissam
quod quam inique agunt iam plane prospicias. sed aiunt ple
riq; concordare de quibus mentionem supra fecimus per
nos minime obseruari affirmantes electiones Episcoporum
aliorumq; prelatorum nos parvipendere ac prorsus obicere

quod pari modo neq; uere neq; iuste nobis obiicitur. neq;
enim electiones prelatorū in Germania factas quouis pa
cto contemnimus. neq; ex concordatis omnes passim elec
tiones confirmare tenemur. Sed illas tantummodo que ca
nonice reperiuntur. quod quidem a nobis diligenter custo
dicum est. Nunquam enim aliquam electionem reiecimus
quam repperimus esse canonicam. Viros autem quaz plu
res illis ecclesiis siue monasteriis preficimus in quibus ele
ctis etiam minus canonicè predebantur. Quod si ali
qui sunt qui confirmationem petentes non obtinuerint. sunt
autem paucissimi. Sciant se idcirco ex sua petitione cecis
disse quia nec canonica fuerat eorum electio nec promotio
ecclesiis ad quas uocabantur fuisset utilis. Potestare autē
illa que nobis ex diuino atq; humano iure simulq; concor
datis ex predictis competit prouidendi ecclesiis de perso
na magis idonea etiam si canonica in illis electio facta re
periat. adhuc non sumus usi nec uti proponimus nisi ex
magna & urgentissima causa. Super reservationibus aut
tem ceterisq; beneficiorum prouisionibus de quibus finis
liter accepimus querelas coram tua Serenitate fuisse pres
positas non sumus memores aliquid a nobis esse concess
um contra concordata predicta. Quod si quid tale fac
tum est ut sepe in multitudinem litterarum ac negotiorum
aliqua transeunt neq; bene digesta neq; bene reuisa nō est
intentionis nostre aut ordinariū mensibus derogare.
aut concordatis ipsis contrauenire. Quinimmo quam
uis liberrima sit apostolice sedis auctoritas nullisq; debe
bat pactionum ninculis coherceri. ex mera tamen liberali
te nostra ex zelo quem gerimus ad pacem. ex caritate qua
teruam & nationem prosequimur. Concordatis ipsis lo

27
cū esse uoluimus. nec patiemur ea temere uiolari dum Ro-
mane sedis gubernacula retinebimus. Si quid preterea est
quod ipsi nationi molestum uideatur ex his que prodeunt
ex nostro solio. Idq; fortasse dignum emendatince cense-
tur. possumus enī & nos ut homines aliquando labi atq;
errare in his maxime que facti sunt non decet Episcopos
aut alios quosuis mortales super apostolicam sedem auc-
toritatem sibi uendicare. aut illos imitari quoquomodo q-
uā pessimo more detestabiliq; exemplo in perniciem ecclesia-
stice Ierarchie in confusionem mixti corporis christi in ani-
marum suarum ruinam leges sibi constituunt. per quas li-
citur sibi esse arbitrantur apostolice sedis mandata cons-
temnere ac pro suo uoluntatis arbitrio ecclesiastica dispo-
nere spiritualiaq; negocia. nam qui talia presumunt ali-
eni sunt. deum patrem suum appellare non possunt. qui ma-
trem ecclesiam recognoscere nolunt. Sed tanquam mem-
bra uel putrida uel arida a reliquo corpore recidi debent.
nulli enim permissa facultas est ut contra romanam eccle-
siam omnium fidelium matrem ac magistrā recalcitrare
possit. uel se ab illius imperio subtrahere. Commedendus
est una in domo paschalis agnus. manere oportet in Ar-
cha regnante diluuiū cui cura est ne pereat. unus deus una
fides unus baptisma. unus christi uicarius in terra est qui
celos benemerentibus aperit. claudit autē malignantib;
si quis autem arbitrat̃ur secum non bene agere apostolicā
sedem recurrere ad eam debet grāmen suū exponere.
remedium petere. nunquam pia mater filiorum desiderio
deerit. quod uiderit ad salutem eorum pertinere. Et tu er-
go Serenissime Imperator si quid arbitraris tue nationis

prelatos habere quod per nos emendari debeat admone
eos hortare & urge ut ad nos uenientes suas nobis neces
sitates exponant grauamina referant desideria proferant.
nam uotis eorum que a rationis tramite non discordent tā
to libentius annuemus quanto cōfidentius eos ad nos re
cursurum habere uidebimus. ceterum quia carissimum in
christo filium nostrum Ladislaum Hungarie ac Bobes
mie Regem illustrem nondum reconciliatum tibi esse per
cepimus. sed adhuc inter te atq; ipsum lites esse ferunt per
ingenres. quibus nō dubitamus pro tua te sapientia ea dum
taxat seu querere seu uelle que sint equitati ac iusticie con
sona quia tamen discordia uestra tanto magis nos angit.
quanto magis christiane reipub. damnum resultat. Sereni
tatem tuam rogamus ut ante oculos tuos ponas primum
cum quo contendis & ubi contendis quia cum carne tua
cum sanguine tuo cum fratre tuo & in domo tua in agris
paternis. in hereditate auita bellum geris. in quo nec per
dere nec uincere tutum est. considera q̄ tu Imperator es
aduocatus ecclesie protector fidei catholice primus inter
seculi principes. primus qui arma pro defensione religiōis
nostre induere debeas. considera q̄ tu ille es in quem om
nium christianorum oculi coniecti sunt. qui si quemadmo
dum tibi ex officio incumbit aduersus impiam turcorū gē
rem arma promoueris uniuersos forme reges ac principes
ut te sequantur prouocabis. labentemq; rem christianam
magnifice subleuabis. sin uero domi manseris aliis occu
patus curis nemo erit qui bellum christi gerere uelit. erisq;
tu ipse causa cur nostro tempore fides catholica negligat
tur. intellexisti que fecerunt turci superioribus annis ut Cō
stantinopolim orientalis imperii caput ac totius Grechie

28.
columen inuaserant ut urbes q̃ plurimas incenderunt. ut
christianum sanguinem effuderunt ut altaria euerterunt.
ut sanctorum reliquias canibus obiecerunt. ut Imagines
dei nostri glorioseq; matris eius aut lanceis effoderūt. aut
spuris lutoq; deturparunt. scis que nunc cogitant que pas-
sant que molliuntur. nullum illis studium ardentius nulla
cura propensior est quam ut ea agant per que possint chri-
stianam gentem funditus perdere. vincula verbera neces-
sariis omnibus comminatur. prope est eorum gladius
& adesse festinant tempora. & tu interim ac patruelis rus-
sus arma que merito in hostes fidei uerterentur contra sub-
ditos & uasallos uestros exerces. dices fortasse quiesce-
sem nisi me magna necessitas impulisset. sed parate fuerunt
infidie mihi. hereditas mea in periculo posita est. coactus
sum arma pro defensione mea capescere. Inuicis pugno
cum sanguine meo possibile est quod ais nihil inficiemur.
age sint uera que refers omnia. sit iustissima tua causa. ac
iustius est pro christo pugnare & maior necessitas est be-
re ditatem christi q̃ tuam defendere. si tua perit est adhuc
ubi salueris. sin perit christi hereditas quod tamē nullo pa-
cto futurum putamus & tuam hereditatem perire oportet
& christiane reipub. fundamenta corruiere. cogita igit de
communi periculo prius & maiora minoribus antepone.
exquirito omnes uias quibus cum patruele tuo quantum
sanguine iungeris tantum dilectione & affectu sincero co-
puleris. nec illi impures quoquomodo que per alios etati
tenere subgeruntur. audiuius dilectuz filium nobilem ui-
rum Lodonicum Bauarie ducem inter te & ipsum patru-
elem de pace accurum in Austriam descendisse. credimus
& dilectum filium nostrum Iohannem Cardinalem sancti

angeli apostolice sedis legatus quemadmodum sibi scrip-
simus eisdem tractatibus interfuturum. Age flecte animū
& amplectere bona mente concordiaz. noli omnia que tibi
debentur exquirere esto contentus his que potes obtinere.
nec graueris pro bono pacis de tuo iure pauca dimittere.
deus pro cuius causa pacem accipies maiora tibi retribu-
er. commendabunt omnes sapientiam tuam que furori tem-
perantiam arrogancie humilitatem. duricie mansuetudinē
renacitati largitatem obiecerit. Sit finis aliquando ciuilis
& intestine discordie ut tandem cum patruale tuo reconci-
liatus & tu & ipse ceteriq; germanice terre procures quo-
rum consuevit in armis esse inuicta uirtus unitis iam uiris
bus ac concordibus animis in turcos militaria signa fera-
tis. infelices christianos qui per Greciaz captiui merentur
a iugis seruitutis eximatis ac regiam ciuitatez que de Cō-
stantino cæsare nomen habet q̃ turpiter pridem amissa
fuit tam gloriose recupereris. Hæc scripsimus tue sereni-
tati non sine fiducia singulari pro ea qua tibi & inclire na-
tioni tue ingenti caritate sumus affecti. Tuum est ut hæc
tam bono animo recipias q̃ sunt a nobis optimo corde
prolata. Datum Rome apud sanctum Petrum. pridie ca-
lendas Seprembris. Millesimoquadringentesimoquin-
quagesimo septimo. dictata per Eneam Cardinalem Sen-
ensem.

Neas Cardinalis Senensis Orthoni & Lo-
douico Bauarie ducibus. S. P. D. obrinuistis
tandem ecclesiam Ratisponensem Reueren-
do patri Ruperto filio & nepori uestro com-
mendari. satisfactum est desiderio uestro. merebatur incli-
ra domus uestra exaudiri in suis precibus nec talis est ecc-

24
clesia Ratispanensis que uel probitati uel nobilitati eius-
dem ruperti satisfaciatur. duo tamen obstabant petitionibus
uestris eras scilicet promouendi minor et capituli ipsius ec-
clesie desiderium a quo erat alius electus. non indignus neque
ignobilis. sed cum repperisset pietas domini nostri electio-
nem ipsam minus canonicam esse et hinc electi inde ruper-
ti merita libraret pretulit denique nobiliorem. nec putauit in
erate momentum esse faciendum quam tante domus clari-
tas communisset. est igitur uestrum recognoscere hoc bene-
ficio ab ipso sanctissimo domino nostro qui et si fecit quod
debeuit. honorandus est tamen iuuandus et exollendus qui
hoc tempore nobilitatis cultor et conseruator existit. uerum
cum ecclesiam ratispanensem que olim florentissima fuit et
a progenitoribus uestris fundata magnis opibus abunda-
uit. iam pauperem ac pene ruentem et undique lacera esse
intelligamus nobilitatem uestram rogamus obnixi ut po-
stquam ad uestras manus rediit et caro uestra illi preest ita
efficere uelitis ut palam omnibus fiat uos non uerbo sed
opere ipsius ecclesie protectores et aduocatos existere. sic
nobis commendata cleri libertas. date operam ut distrac-
ta et impignorata bona absque grauamine cleri recuperen-
tur. sic ipse rupertus ouium suarum non lupus sed pastor sic
canonicorum et aliorum clericorum non tyrannus sed pas-
ter. meminerit quia iubet apostolus ne dominetur in clero
sed tanquam forma facti gregis ecclesie presidiamus. nouerit
non se ecclesie sed ecclesiam sibi commendam esse. commē-
damus denique excellentie uestre venerabilem henricum de
Habsperg cuius electio non suis demeritis sed propter ob-
missas iuris solennitates reiecta est. Dignus est certe cui ru-
pertus et qui res suas gerent non insultent sed compariant

non iniuriantur sed fauent potius & ipsum ament. Est eniz
uir bonus & cuius nobilitati ingenii correspondent mores
erenim manifesta est nobis eius probitas. nam licet multa
in eum quesita sint testimonia ad eius famam denigranda
nemo tamen repertus testis est qui eius honori detraxerit
passus est uir bonus non modicam iacturam. uenit romaz
cum grauibz expensis. fuit hic ea parte anni quando est
ardentior & periculosior aer & perpeffus est complures
labores & tandem succubuit. prosequabatur causam suaz
querebat honorem quem sibi debitum existimabat. fecit
quod ceteri mortales agunt. naz quis est qui electus in epi
scopum alicuius ecclesie non conetur electionem suam tue
ri & a summo pontifice confirmationem obrinere qui epis
copatum querit inquit apostolus bonum opus querit. ues
rum ea usus est modestia ea grauitate in suo iure prosequē
do ut nullius unqz honori detraxerit nullius fame preiudis
cauerit. nullius personam in discrimen adduxerit. Idem fe
cere & qui cum eo missi sunt a capitulo. testes nos sumus
coram quibus causa agitata est quamuis in electum ipsum
& eligentes nonnulla etiaz crimina obliicerentur per procu
ratores ruperti. ipse tamen electus & sequaces eius nihil
aliud quesiuere qz se purgaros atqz innocentes ostendere.
de ruperto nihil unquam reprehensione dignuz dixere. sed
tam ipsum quaz progenitores suos & excellentias uestras
ipsamqz Bauarie domum cuz magna ueneratione cū sum
ma reuerencia & singulari quadam maiestate nominaue
runt quibus ex rebus iustum & supra qz iustum esse putas
mus ut eundem Henricum & qui cum eo uenere commen
datissimos suscipiatis eisqz fauentes ac consiliis & auxiliis
assistētes quod est uere nobilitatis erga eos ostendatis

40
que uicisse contenta non insultat uicto. sed uictum sepe iacē
tem eleuat & in parrem felicitari assumit. hec pro nostra
erga uos caritate & inclitā domum uestram affectione
dixisse uoluimus quāuis sciremus nobilitatem uestraz quod
scribimus per se ipsam id fuisse facturum. Datum Rome
die quarta septembris. Millesimoquadringentesimoquin
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Orthoni & Lu
douico Bauarie ducibus. Sa. P. D. Annuit
sanctissimus dominus noster precibus uestris
ac rarispāensem ecclesiam Reuerendo patri
domino ruperro filio & nepoti uestro commendauit volu
isset apostolica pietas eam ecclesiam multo maiorem & di
torem fuisse & talem que nobilitari & moribus ipsius ru
perti satisfaceret. sed qualiscunq; est recipi debet alaeri ani
mo & habende sunt ingentes gracie eidem domino nostro
qui ualde libenter desiderio uestro studuit complacere. cō
mendamus igitur excellentie uestre ecclesiam ipsam & cle
rum eius quamuis certi sumus fundationem progenitorū
uestrorum in manibus uestri sanguinis constitutam felici
bus incrementis augendam esse. insuper quia uenerabilis
uir Henric⁹ de Habsperg qui fuit electus a capitulo in p
secutione iuris sui modestissime se habuit. idemq; fecerunt
qui cum eo missi fuerunt ad confirmationem electionis pe
tendam. dignum cēsemus ut eos benigne recipere & trac
tare uelitis non permittentes eis aliquam inferri molestiaz
uel iniuriam. nam cuz ipsi tam de prefato ruperro q̄ de uo
bis & inclita domo Bauarie cum summa semper uenerati
one loquuti sint & prosequendi ius suum honestaz causaz

babuerint non esset conueniens eos propterea iactare alio
quid ferre. scimus hec per se nota esse prudētie uestre. ideo
non plura scribimus. tantūz rogāmus ut si qui sint qui eos
in conspectu uestro criminari uoluerint tanq̃ litigando in
hac curia honori uestro detraxerint nolitis illis credere.
sed nobis potius fidem prebere coram quibus est causa a
gitata & qui uobis ueritatem scribimus. Datum Rome
die septima septembris. Millesimoquadringentesimo
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Henrico senfr
leben. S. P. D. Scripsisti nobis his diebus fre
quentes litteras pro quibus gratias agimus
tibi qui ueri & optimi amici officium imple
intellerimus illarum disturbia parriū. dolemus principes
uestros non tam se beniuolentia q̃ sanguine contingere cu
ius rei culpam non ipsis ascribimus sed illis quorum uo
ces pre ceteris audiuntur. infortunium est hoc nostri tem
poris ut tunc porissime diuisi simus cuz expediret maxime
unitos esse. sed dabit deus his quoq̃ fines. pro electo Vra
tislauiensi laborauimus diligenter & tandem confecimus
quod petebatur. nam tria milia ferme ducatorum remissa
sunt. in qua re intelliges ex Venceslao que fuerint partes
nostre rogamus uelis esse cum maiestate regia ab ea litte
ras oportunas impetrare ad serenissimum Polonie regem
& alios ut opus esse putabis duplicatas. nam ipse Vences
laus offert se iturum nomine suorum dominorum in Polo
niam & nos statim mitremus Bartholomeum canonicum
Varmiensem cū litteris & procuratoriis oportunis & ne
cessarium est quod ambo habeant litteras regias. poteris

51
anti presidio dominorum ducū Bauarie Ludouici & Otto-
nis ad impetrandas litteras regias. nam nos eisdem duci-
bus per hos dies non paruum obsequium fecimus. qui res-
pugnantibus fere ceteris cardinalibus sanctissimo domi-
no nostro suauis consanguineum eorum Rupertum ad
ratisponensem ecclesiam promouendum esse cum essemus
commissarii & alterius electionem inuenissemus non uale-
re mittimus litteras credenciales quarum uigore poteris
eis supplicare ut tibi assistant ad regias litteras impetra-
das. Procopio & nicolao scribimus quos arbitramur su-
os fauores non negaturos Cardinalem sancti angeli uelle
mus apud uos esse ut eius summa sapientia lites austriali-
ce componerentur. rogamus ut nostras litteras sibi trans-
mittas & deniq; cures ut uenientibus dictis Venceslao &
Bartholomeo littere que necessarie sunt in promptu habe-
antur. de nouitatibus harum partium pauca sunt que scri-
bere possimus. eaq; sunt huiusmodi ut. s. in littera Impera-
toris. Vale optime die septima septembris. Millesimo
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Imperatori Fe-
derico. S. P. D. Accepi superioribus diebus
litteras tuas super negocio concernente reue-
rendum patrem episcopus Laurinensem intro-
duxi ad sanctissimum dominum nostrum nuntius tuum ob-
tinui litteras fieri secundum desiderium maiestatis tue q̄s
idem nuntius apportabit. supplico serenitati tue digneris
ita facere ut capitaneus in Vorchenstein nō sit nimis one-
rosus illi ecclesie laurine. q̄a re vā multū exorbitat & q̄uat
clerū. tua maiestas semp pia fuit & sacre religioni affecta.

continuet in hac sua gloria tua pietas nec patiatur a suis
officialibus uexari clerum quem semper misericorditer tra-
ctasti. hec dico quia cupio semper honori tuo bene cōsul-
tum esse. accepi & alias litteras quas in facto ratisponen-
sis ecclesie transmissisti ruperto fauente. iaz ille promorus
erat ad ipsam ecclesiam quia reperta fuerat electio capitu-
li inualida. causa mihi commissa erat & ego in consistorio
relationem feceram postq̃ dominus noster considerauit
scripta que prius tua Maiestas miserat fundata super ele-
ctione canonica non dubitauit quin ea reperta inualida p-
motionem ruperti commendares. quod etiam ego ita puz-
taui futurum. & ita complacitum est illi nobilissime domui
insuper gratias ago maiestati tue pro litteris sanctissimo
domino nostro & sacro collegio super facto Varmienfis
ecclesie in meum fauorem missis. nunc cum idem dominus
noster ecclesiam illaz mihi commendauerit supplex oro ut
digneris litteras oportunas in bona forma scribere ad se-
renissimum Polonie regem subscribendo illas manu pros-
pria ut maior uideatur affectio. rogantes eum ut procura-
toribus meis possessionem ipsius ecclesie assignari faciat.
Veniet enim infra paucos dies unus ex procuratoribus
ipsis ad serenitatem tuam pro litteris accipiendis quem cu-
pio celeriter expediri. de nouitatibus harum partium hec
tantummodo scribere possum. rex Aragonum maximam
& potentissimam habet in mari classem minatur Cenuen-
sibus. sed aliis quampluribus terrorem incurit. comes Ia-
cobus piccininus cum exercitu regnum Apulie exiturus
est prope diem. dicit se contra Sigismundum malatestam
arma sumpturum. sunt tamen qui senensibus & qui eccle-
sie romane timendum putant. Vrsini & Comes Enerfus

59
inter se contendunt nec finis potest inueniri discordie. Car-
dinalis de Vrſinis quaſi papam timeret ex Vrbe iam pri-
dem recessit. & inde ſimulantes non pauce exorte ſunt inter
ipſum & romanum preſulem. miſſus eſt tamen modo per
collegium cardinalis ſancti marci qui eum apoſtolice pie-
tati reconciliet. neſcio qui fructus ſequetur. non ſumus ſine
periculo inreſtini belli ſi Vrſinorum domus implicata re-
manſerit. Ex orienti nouitas allata eſt. fratrem cardinalis
portugallēſis ueneno periſſe in Cipro qui regnaturus co-
profectus erat ac filiam regis duxerat Turchorum claſ-
ſis mitilenem inſulam magno conatu uexatura fertur. ſed
auxilio illi erit legatus apoſtolicus cum triremibus ſuis et
rhodiēſi manu alia que ſcribam non habeo. cōmendo me
humillime ſublilitati tue ad cuius mādata ſemper ero pa-
ratus. Ex roma die. undecima ſeptembris. Milleſimo qua-
dringenteſimoquinquageſimo ſeprimo.

Neas Cardinalis Senenſis Ladiflao regi
Hungarie. Sa. P. D. Que ſcripſiſti mihi ſu-
per negocio Vratiflauienſis electi curauim di-
ligenter atq; peregi q̄uis res eſſet difficilis et
pecuniaria. Geſtus eſt mos tue ſerenitati & remiſſa eſt ele-
cto magna pecunie pars. laborauim quoq; ut ſatiſſiceret deſi-
derio tuo circa Ratiſpanenſem eccleſiā & obrepta eſt tua
uoluntas. prefectus eſt eniz illi eccleſie illuſtris princeps ru-
pertus Bauarie dux cōſanguineus tuus. fui ego in ea cau-
ſa commiſſarius & quemadmodum debui conatus ſum eā
relationem facere que ueritate eidem ruperro utilis eſſet.
feci id libenter quia intelligebam me ſublilitati tue ſimul
& inclite domui Bauarie complacere & eccleſie illi bene

consulere nec plura de hoc. Verum serenissime rex cuncta
pietas dignata fuerit sanctissimo domino nostro p me scri
bere atq; instanter supplicare ut ecclesia Varmiensis mi
bi commendaretur. idq; iam factum sit rogo & obsecro ut
ceptum continuans beneficium serenissimo regi Polonie
sororio tuo urgenter scribere digneris pro possessione ipsi
us ecclesie meis procuratoribus danda. quemadmodum
Henricus Senfleben decanus Vratislaniensis tue subli
mitati latus declarabit necessarium esse. Idem etiam cel
situdini tue nouitates harum partium quas sibi scribo seri
osius exponet. nec alia in presentiarum nisi qd me tue subli
mitati iterum atq; iterum commendo ad eius semper man
data paratū. Ex Roma undecima die septembris. Mil
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Procopio Can
cellario Bohemie. S. P. D. Quamuis raro
nobis scribis ex nicolao tamen simulq; Hen
rico Senfleben intelligimus te ueterem erga
nos beniuolentiam retinere & omni officio ueri amici sa
tisfacere. nō reperimus que pro nobis fecisti. sunt enim plu
rima. nec nos hi sumus qui referre gratias ualeamus illud
tamen quod possumus facimus. redamamus magnificen
tiam tuam & animum habemus paratū omnia facere que
tibi grata sint & nobis possibilia id ostendemus si quando
pro venerabili Germano tuo preposito vicegradensi aliqd
acciderit. quod sibi utile futurum putemus & in nostra po
testate consistat. interea rogamus te ut perseueres in offi
cio caritatis & tui Enee semper memineris. Insuper quia
mittemus propediem procuratores nostros cum litteris

apostolicis ad capiendam possessionem Varmiensis ecclesie si saltem haberi poterit. Rogamus amicitiam tuam ut eas litteras impetrare uelis a regia maiestate quas Henricus predictus dixerit oportunas nam totum pondus huiusce rei consequende in serenissimo rege ipso Hungarie ac Bohemie consistit ut qui ceperit perficiat. erimus nos in eternum sue maiestati & tibi obligati. quippe qui eam ecclesiam suo & tuo favore obrinuerimus conabimurque semper nos gratos ostendere. credimus cardinalem sancti angelii iam apud uos constitutum esse. quod si ita est commenda nos sue dignationi tanquam patri uenerati dignissimo. Que sunt apud nos noua scribimus ipsi Henrico tibi communica. feruet apostolica mens desiderio exterminandi rucos. sed principes christiani inter se dissidentes pium eius propositum prorsus deserunt. deus meliora prebeat quam speramus Vele optime Ex Roma die. undecima septembris Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardinali Sancti Angeli Salutem Plurimam Dicit Breues more tuo scripsisti ad me nuper es pistoras uidi eas libenter qui significabant te ex Bosna reuersum prope Hungariam de gere ac bene ualere. quod pre ceteris mihi iocundissimum fuit. Spero hec scripta mea repertura esse in Austria personam tuam intermitiores gentes utinam ita fiat. Nam presentia tua futurum opinor ut principes illarum partium prorsus componantur. Ait enim Episcopus Cardinalis Papiensis

se cum anno superiori ageret in austria omnes lites inter Imperatorem & regem Hungarie adeo attenuasse. ut parum ad integram concordiam superfuerit. composuissetq; omnino partes ipsas ut est opinio nisi coactus fuisset. Norimbergam ascendere. existimo igitur haud dubie dignationem tuam sine debito terminaturam quod ille insectum reliquit. si tamen ita est ut compositioni tam parua ut referunt res defuerit. utrunq; sit elaborandum est in eo negocio nec minus erit composuisse Imperatorem & Regem q̃ turchum deleuisse. & ego quidem hanc coronaz tue dignationi auguror & opto. Nouitates harum partium non dubito intelliges ex aliorum litteris. ex me tamen hec pauca habe. Rex Aragonum maximam habet in mari classez galearum supra. xxx. nauium onerariarum. vii. minorum nauigiorum q̃ plurium. dicit se iturum in Cathaloniaz ut inde fortior redeat contra Turchos. indeq; factus est ut rex portugallie aduentu suum suspendarit. Genuenses hac regis classem contra se armatam putant. simulq; cum eis florentini & senenses timent. certitudo nulla est quid tandem rex intendat. comes Iacobus piccininus cum exercitu circiter quinq; milium bellatorum exiturus regnum fertur. territat ecclesiam simulq; senenses cum se contra sigismundum malatestam profecturam minatur. Vrsini & comes euersus adhuc inter se litigant Cardinalis de Vrsinis iā pluribus diebus e curia recessit ueritus ne qd sibi finistri accideret. Cum papa exercitum misisset aduersus fratres eius. Nunc Rex Aragonum Vrsinorum familiam in suam protectionem recepisse fertur. Timor est ne Romanus ager nouis inuoluatur litibus. Missus est tamen Cardinalis sancti marci ex parte collegii ad ipsum dominu de

54
Vr finis ut si possibile sit controuersie componantur. Dominus noster sanctissimus iterum duas galeas cum pecunia ad legatum mittit in orientem. facit pius pater quod potest. sed relinquitur a principibus nec solus potest tanti belli molem sufferre. Imperator turcorum contra Mirilenem missurus classem fertur non modicam. sed dominus Insule spe legari frerus & auxilio Genuensium nauale bellum intrepidus manet in Albania dicunt Scanderbechiū magnalia perperrasse contra turcos quod si uerum est melius tua paternitas reuerendissima que per id temporis prope fuit exploratum habuit cupio ut tandem redeas nec uelis triennium cōplere nisi principes contra turcos excitari posse confidis commendo me dignationi tue ad eius semper mandata paratum. Ex Roma die. vndecima septembris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao Liscio
S. P. D. Grate fuerunt nobis littere tue quibus Germanica negocia significasti utinam melius se res haberent. sed ferēda sunt que nobis tempora dantur. faxit deus ut principes illi nostri aliquando cōcordes sint. ne q sint sanguine proximi odio diiungantur. gaudemus procopius conualuisse & nostri memorem esse. cupimus nos sue magnificentie sepius efficiat commendatos. scribimus regi maiestati & sibi de litteris necessariis ad obrinendam ecclesiam Varmiensē. rogamus in ea re tuo more sis uigil. & ita efficias quemadmodum Henricus Senfeleben experierit qui condiciones illius patrie nouit. & noster est fidelissimus amicus. ab eo scies que sunt hic noua. fluctuamus & nos more hominum

naugantium frater tuus Volaterras repetiit. Italia mul-
tis in locis peste laborat. sed potissime Sena. nam que bel-
lo afflicta fuit. & caritate annone nunc quod tertium erat
morbo languescit. Vale & nobis sepius scribe. Datum
Rome vndecima septembris. Millefimoquadringentesi-
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Vtrico Rieder
S.P.D. Recepimus litteras tuas quas red-
didit nobis Iacobus Imperatorie maiestatis
nuntius. Agimus tibi gratias p litteris scrip-
tis in facto ecclesie Varmienfis. scimus enim te eas dic-
tasse & expediri fecisse. nunc opus est ut alias iterum expe-
diri facias ad serenissimum regem Polonie & alios p ut
opus fuerit. quemadmodum latius te admonebit procura-
tor noster quem statim mittemus ad possessionem capiend-
dam super facto iaurinensi expediuimus litteras iuxta de-
fiderium maiestatis imperatorie quas ipse iacobus secum
apportabit. rogauit ipse nos ut concederemus sibi pecuni-
as. concessimus primo sex aureos & deinde iterum roga-
uit nos ut alias pecunias sibi mutuaremus pro redito ne-
cessarias Fecimus illas sibi concedi per banchum & obli-
gauimus nos pro eo intuitu maiestatis imperatorie cui de-
bemus omnia. voluissemus q ipse habuisset aliqua scripta
uel maiestatis eiusdem uel tua libentius sibi subuenissem?
tamen quia nuntius imperatoris est nolimus eum derelin-
quere sicut ab eo intelliges. rogamus des operam cum eo
postquā redierit ut nobis satisficiat. intelleximus de disp-
satione tua. erimus cum correctore & uidebimus quid fa-
ciendum sit. scito q littere nulle possunt cbrineri gratis ab

isto papa nisi pro persona imperatoris si uis q̄ exponam?
 pecunias pro te scribe nobis & libenter id faciemus. quia
 quamuis pauperes sumus adhuc tamen pro te inueniem?
 centum aureos cum opus fuerit. habebis cum presentibus
 litteras ad iohannem binderbachium. rogamus eas sibi
 mittas ubicunq; fuerit. & nos sublimitati imperatorie com-
 mendes ad cuius mandata paratissimi sumus. Datuz Ro-
 me die vndecima septembris. Millesimoquadringentesi-
 moquinquagesimoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis iohanni binder-
 bachio. S.P.D. Laborauimus diu tui causa
 aduersus aduersarium tuum super prebenda
 ratisponensi & deniq; peperimus tibi pacem
 obtinuimus. namq; prebens. prouisi ratisponensi dari do-
 mino hummano ut tibi quies esset & ita factum est. hoc scri-
 bimus ad consolationem tuam. rogamus ut nos impera-
 torie maiestati commendes & iuues nos ad possessionem
 habendam ecclesie Varminsis. Vale optime Ex Roma
 die vndecima septembris. Millesimoquadringentesimo
 quinquagesimoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico Baz-
 uarie duci. S.P.D. Veniet ad excellentiam
 tuam uenerabilis uir henricus senfeleben & a-
 liqua nostro nomine referet cui rogamus ut
 plenam credentie fidem prestare uelis & in his que uice no-
 stra perierit benignum impartiri fauorem quemadmoduz
 de tua erga nos caritate plene confidimus. ab eo etiaz sci-
 es negociu ecclesie ratisponensi. p̄ tuo desiderio expedituz

esse in qua re fecimus quod uires nostre potuere ut honori
tuo satisfieret. Datum Rome die vndecima. Septembris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico duci
Bauarie. S.P.D. Sigismundus Schretel bo
ne indolis adolescens primus huc uenit in cau
sa Ratispanensis ecclesie primusq; litteras tu
as nobis reddidit instetit die noctuq; diligentissime labo
rans ut desiderio tuo satisfaceret cum iam res sit ad uorum
expedita dignus est qui benigno fauore tractetur. Roga
mus igitur ut ruperto administratori Ratisponensi cons
anguineo tuo eum commendare uelitis atq; ira efficere ut
de primo beneficio uacatura ei cōuenienti sibi omnino p
uideatur. redderis enim mercedem condignam suis labo
ribus & nobis singularem complacentiam facieris qui eū
iam pridem nouimus & pro sua uirtute dileximus. datum
Rome die vndecima septembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Martino mayr
S.P.D. Sunt nonnulli tue nationis homines
parum pensi habentes quibus Romani ponti
ficis auctoritas neq; necessaria esse uidetur
neq; a christo instituta. contra quos hanc epistolam scribe
re & tibi transmittere decreuimus ut si quando tales te ho
mines adierint habeas ex nobis quo gladio eorum teme
ritatem confodias. nam eos non solum scripta iura refels
lunt & auctoritas ecclesie longe lateq; diffusa. sed ipsa quo
q; naturalis ratio eius aduersa est que lex nature immobi
lis & inuariabilis adeo fixa est ut neq; episcopiam ferat.

Audi ergo quomodo istos reuincimus refellimus proster-
 nimus cum christianis nobis questio est qui euangelium re-
 ciunt & christum dei filium pro nostra salute incarnatum
 & passum fatentur. hi nobis aut quicquam negabunt sacramen-
 ta in ecclesia ab ipso dei filio esse instituta quibus ad salu-
 tem nostram utimur. Baptismi confirmationis. Eucharistie
 Penitentiae Ordinis Matrimonii. & Vnctionis extreme
 quorum unum quod est principalissimum scilicet ordinis a-
 liorum duorum que potissima esse videntur. Eucharistie ac
 penitentiae ministerium in se continet. Nam sacerdotes hoc
 potissimum causa sunt instituti ut purgantes per penitentiam
 homines a peccatis suis & in gratiam dei redeuntes ydo-
 neos faciant ad christi corpus participandum. deinde cor-
 pus christi consecrantes illud eis administrent. Videmus
 autem ita natura comparatum esse ut omnis potestas que
 ad principalem aliquem ordinata est effectum inferiores
 potestates sibi subseruientes habeat quod maxime in ar-
 tibus apparet. nam arti que formam materialem inducit.
 alie subseruiant que materiam predisponunt & rursus arti
 illa que formam inducit alteri seruit ad quam pertinet fi-
 nis effecti operis. nam qui ligna cedit arti manufactive de-
 seruit. & hec rursus gubernatorie. Illa uero militari uel co-
 nonice quemadmodum navigatio ad diuersos ordinatur
 fines. cum ergo potestas ordinis in eum finem constituta
 sit ut purgatis hominibus corpus christi ministret. palam
 est inferiores ordines ei deservire ea preparantes que ad
 hoc opus necessaria sunt & infimi quidem ordines sacer-
 dotali deserviunt populum preparantes. hostiarii quidem
 arcendo infideles a cetu fidelium. lectores instruendo cas-
 tecuminos elementa fidei tradentes propter quod eis scriptura

ueteris testamenti legēda committitur. exorciste uero eos
purgant qui demoniorum uexatione a sacramentorum per
ceptione impediuntur atq; ita hi tres ordines disponēdi po
puli curam habent. est & quartus Accolitorum ordo cui
uasa non sacra credita sunt in quibus sacramenti materia
preparatur. Subdiaconi uero ministeriū habent super ua
sa sacra & super dispositione materie nondum consecrate
Diaconi autem ulterius processere. administrant enī atq;
contingunt materiam iam consecratam christi sanguinem
populo dispensantes. subseruiunt autem omnes hi ordines
sacerdotali etiam in preparatione populi. nam diaconibus
committitur euangelica doctrina preponenda populo sub
diaconibus apostolica. Accolitis luminum commissa est
cura quod ad solemnitatem doctrine proculdubio pertinz
atq; ita hi sex ordines ad septimum referuntur qui sacerdo
talis appellatur. at cum ordinum horum collatio cum sacra
mento quodam perficiatur. Sacramenta uero ecclesie dis
pensatores requirant ydoneos. necessarium est superiorem
aliquam potestatem esse in ecclesia altioris ministerii que
ordinis sacramenta dispense. hanc autem maiores nostri
episcopalem appellauere que quū in consecratione corpo
ris christi sacerdotalem non excedat superat tamen in his
que ad regimen populi pertinent. nam & ipsa sacerdotalis
potestas ab episcopali deriuatur. & que sunt ardua circa
populi curam episcopis reseruantur. nec sacerdotes ipsi dū
corpus christi conficiunt rebus aliis utuntur q̄ per episco
pum consecratis ut altari calice uestibus. est igitur manife
stum summam regiminis quod in populo christiano geris
ad episcopalem pertinere potestatem. Verum quū popu
li per diuersas dioceses ac ciuitates distinguantur sicut ta
men una est ecclesia sponsa christi ita & unum oportet esse

populum christianum. & sicut in uno populo spali unus requiritur episcopus ad quem summa rei differatur ita & in toto populo christiano per necessarium est unum esse totius ecclesie caput. unum rectorem atque magistrum ad quem maxima queque & difficilia referantur cumque ad unitatem ecclesie conservandam illud potissimum requiratur ut una sit omnium fides. circa ea vero que fidei sunt rationes varias suboriri contingat. unum esse principem unumque caput oportet & supernum iudicem qui questiones ipsas dissolvat. alioquin sententiarum diversas ecclesiam ipsam divideret ac resolveret unitatem quemadmodum factum esse videmus ante concilium nicenum dum sibi quisque vivebat et ad Romanam ecclesiam parvus habebatur respectus. et nos quidem palam videmus omnes qui tempestate nostra peregrina inveniunt dogmata & errores predicant illud in primis sibi usurpare ut ecclesie romane auctoritatem et principatum diffundantur. At cum christus deus noster sponsam suam ecclesiam tam ferventi amore dilexerit ut sanguinem suum pro ea fuderit crucis tormenta perpessus nequaquam credendum est eum in his que necessaria sunt ecclesie non oportune consuluisse cum de synagoga per Isaiam dicat quod ultra faciem debui vivere mee et non feci. itaque cum necesse sit ad perfectum regimen unum posse a quo ceteri dependant minime dubitandum est quoniam ex ordinatio christi unius ecclesie presit et hanc nos romanam presule appellamus. vulgus papam nominat. insuper cum ecclesie regimen ab eo institutum sit per quem reges regnant et legum doctores iusta decernunt non est ambigendum quin ecclesie regnum optime sit ordinatum. Optimum autem multitudinis regimen illud est quod ab uno geritur. id autem ex fine patet namque finis optimi regiminis pax est et unitas subditorum

Unitatem antez que pacis est nutrix nemo dubitauerit lo-
ge melius ab uno seruari q̃ a pluribus. Vnus enim dig-
nitate congruit. ob quam rem non est ambiguum quin ec-
clesie regimini tanq̃ optimo presit unus. huc accedit quod
in Apocalipsi Io. ait se scilicet uidisse Iherusalem descen-
dentem de celo & moisi mandatum est ut omnia faceret
secundum exemplar ei monstratum in monte quibus ex re-
bus quid aliud intelligimus q̃ militantem in terris ecclesi-
am instar esse triumphantis in celo. At cum in illa unus sit
dominus dicente eodem Io. rursus in Apocalipsi. ipsi po-
pulus euiserunt & ipse deus cum eis erit eorum deus quis
non intelligit ecclesie militantis unum esse principem opor-
tere. recte igitur Ioel primo scriptum est. Congregabunt
filii Isrl̃ pariter & ponent sibi caput unum. dominus quoq̃
apud Jo. ait. fiet unum ouile & unus pastor. & ad ephesi-
os. doctor gentium paulus solliciti inquit seruare unitate
spiritus in uinculo pacis. Vnum corpus & unus spiritus
sicut uocati estis una spe uocationis uestre. Vnus domi-
nus una fides unum baptisma unus deus. sed dices fortas-
se unum caput & unus pastor ecclesie Christus est. qui est
unus & unius ecclesie sponsus & hic cuncta gubernat. nec
opus est alium adhibere pastorem. Vana est argumen-
tatio tua. Nam cum omnia ecclesiastica sacramenta christus
ipse perficiat. ipse est enim qui baptizat. & qui peccata di-
mittit. ipse est enim uerus sacerdos q̃ se se obtulit in ara cru-
cis & cuius uirgine corpus eius in altari quotidie conse-
cratur. possemus dicere sacerdotes minime necessarios esse
Quod quante sit absurbitatis nequaquam te later. Scis
enim eundem christum cum ex hoc mundo transiurus es-
set ad patrem quoniam corpore abfuturus erat elegisse mi-

nistros per quos sacramenta fidelibus dispensarent. eadē
 igitur ratione necessarium fuit aliquem eligere cui uniuersalis
 ecclesie curam cōmitteret quod fecit. dixit enim Pe-
 tro ante ascensionem suam pascere oues meas. & ante passi-
 onem tu interim confirma fratres tuos & rursus petro soli
 ait. tibi dabo clauēs regni celorum. quibus uerbis palam
 ostendit potestatem clauium per petrum ad alios deriuandam
 ut ecclesie seruaretur unitas. nec fas est dicere hanc
 dignitatem petro datam ad successores eius non deriuari.
 Nam christus ecclesiam usq; ad finē seculi duraturam in-
 stituit. secundum illud Isaie. ix. ca. super solium dauid ⁊ su-
 per regnum eius ut confirmet & corroboret in iudicio &
 iusticia a domino & usq; ad sempiternum. nam potestas a
 pūde eos qui cum christo uixere ita instituta est ut ad poste-
 ros deriuaretur pro utilitate ecclesie usq; ad consumationē
 seculi. & hoc est quod ipse saluator ait Mathei xlii. Ego
 uobiscum sum usq; ad consumationē seculi. itaq; liquet vnū
 esse pontificem qui preest ecclesie uniuerse & hic post xpm
 petrus fuit. Illo autem uita functo successores eius ad Ca-
 lixum usq; tertium xpi uicariatū tenuere. nec dici potest
 aliam quampiam ecclesiam hęc prerogatiua gaudere. nec
 ipsam quidem Iherosolimitanam in qua fuit officina nos-
 stre salutis. & cui iacobus frater domini magnus prefuit
 apostolus. Nam christus cum uicarium suū petrum eligere
 ei loco hanc dignitatem concessit quem petrus ipse suo san-
 guine consecraret. Iherosolimitanam autē ecclesiam quāuis
 Nicēna synodus ab omnibus honorandum esse uoluerit
 saluū tamen esse decreuit ius cesarēe palestine que tunc ei-
 us erat metropolis. Romana igitur ecclesia ut sacri cano-
 nes aiunt a domino & non ab alio caput omnium est cōsti-

intra que principis apostolorum ac doctoris gentium sanguine
dedicata. ibi apud se celeste regnum habere meruit ubi ter
renum usque ad summum creuerat imperium. Nam sicut ro
mulus & remus initium ibi mortalis imperii fecere. ita pe
trus & paulus celeste regnum fundauere. Datum Rome
tertia idus septembris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Martino Can
cellario Archiepi Maguntini S. P. D. Fu
it nobis epla tua non minus iocunda quam grata
Ex qua ualitudinem tuam simulque coniugis
tue bonam esse cognouimus & natum esse tibi filium quem
Archiepus Maguntinus pro sua benignitate de sacro fo
te leuauerit quod tibi & honori esse & utilitati non dubita
mus. Faxit deus ut filius ipse tibi superstes sit & tue uirtu
tis heres atque doctrine. Audiuius deinde que uir pius
ac modestus Vigandus eiusdem Archiepi Secretarius
tuo nomine nobis exposuit que duo principaliter fuere. pri
mo enim que fiunt apud Maguntinum de sanctissimo do
mino nostro & ipsius cura indies querele narrauit ex or
dine. Secundo retulit quo animo sit idem Maguntinus er
ga Ro. ecclesiam & ipsum dominum nostrum sanctissimum
& quomodo ad obuiandum per uersorum hominum ma
chinationibus necessarium tibi uidetur intelligentiam quam
dam fieri inter sanctissimum dominum nostrum & ipsum ar
chiepiscopum. intelleximus etiam per que media eandem intelli
gentiam recipiendam esse putas sunt non parua que nobis
significas neque illotis attingenda manibus. facis nobiscum
ut amici cum amicis solent libere atque aperte loqueris &
confidenter. que geris in animo patefacis. id uero ex amo

59
re fieri cognoscimus teque ueteris amicitie memorem eras
quum seruare morem animaduertimus cū simul in noua ci
uitate degeremus. nihil enim tunc tam arduū fuit. nihil itaqz
abditū atqz secretū quod alter nostrū nō cōmunicaret alte
ri facis probe qui longo licet locorū interuallo distantiis
nobis nihil putas reticendū esse faciemus & nos idem ers
ga te. aperiemus tibi omni ex parte animū nostrū atqz ut
amicitie nostre cōuenit summa cū liberrate loquemur. con
sideramus igit imprimis que dicunt contra summū pon
tificem atqz Germanos fieri murmura. nec miramur si qui
dem nullus unquā beati petri locū tenuit qui non latrantiū
dentibus impeteret. nec magnū putamus si quis tertio de
trahit Calixto. cū magistro eius sciamus detractum fuisse
christo. verax est enim saluator ipse nec poterit ueritas nra
mēiri qā nō est discipulus sup magistrū nec seruus maior
domino suo. Germani ramen si uerum fateri uelint similis
terqz reliqui christiani nihil habent cur de Calixto murmu
rare possint nisi qd eum pontificez tradidit nobis deus quo
digni non fuimus neqz enim huius sanctissimi presulis mo
res plebi sue conformes existunt qui cuz diuinam in terris
agat uitam angelis potius debuit qz hominibus prefici. ni
hil pius parer quod suum est querit cogitatus suos omnes
iactauit in domino honorem christi saluatoris nostri defen
sionem fidei decus ecclesie salutem plebis toto conatu to
to studio tota mente perquirat nisi fuisset exacta ipsius so
lertia & incredibilis ad commune bonum sollicitudo. iam
turcorum feritas non hungariam modo protriuisset sed ip
sam quoqz alamanā infestis armis perens christianis om
nibus terrorem simul ac laborem incussisset. nam si uicti ap
ud hungariam & prostrati sunt magni turcorū exercitus

non est q̄ post' deūz alteri; gratias q̄ Calixto christiani de
beant. ipse enim solus fuit qui torpentibus ac pene dormiē
tibus christiani orbis principibus legatum in Hungari
am misit Hungaros cum turcis induciarum federa que
rentes prohibuit. labantes animos erexit. copias congregauit. bellumq; illud committere suaserit. in quo primum era
te nostra turchorum dominus turpissime fugere uisus est &
salus christiano populo parata. tacemus que gesta sunt in o
rienti per classem apostolicam & que in Albania & aliis
quam pluribus locis ipsius domini nostri pecuniis pro sus
tela fidei indies geruntur. Nihil aliud sua sanctitas in a
nimo gerit quam suo tempore ita inimicos salutare cru
cis humiliare ut tandem uocatus a domino creditam sibi
ecclesiam in statu securo ac tranquillo relinquat. ob quam
rem nescimus profecto quid sibi uelint qui tam sanctuz pre
sulem & tantum de communi utilitate sollicitum calumpni
ari presumunt. Nam quod aurum a uobis extorqueat in
qua est prorsus accusatio. nihil enim preter cōsuetā iura re
cipit nisi fortasse sponte sua nonnulli in classem contra turs
chos pecunias offerant. quos paucissimos esse constat. uti
nam tor essent qui tante rei ac tam necessarie oportune sub
uenirent. Electiones ecclesiarū canonicas qui dicunt a sua
sanctitate cōremni aut ecclesias metropoliticas seu cathe
drales in Almania reservari longe a ueritate recedunt. nul
la electio reiecta est quam constiterit fuisse canonicā. Pon
tificalis ecclesia in Almania nulla reservata est specialiter
a domino nostro. contra concordata uestra non est eius
propositum neq; fuit hactenus quicquam agere. Et quam
uis nemo impetrare possit si sua sanctitas dignitates princi
pales in collegiatis ecclesiis siue primas post Pontificas

es reseruauerit. Neq; enim concordata in hoc aduersant
 non tamen inueniuntur facile reseruaciones beneficiorum
 nisi pro cardinalibus aut aliquibus fortasse maximis uiris
 ab eadem sanctitate emanasse. itaq; nescimus quo uultu q
 ore qua deniq; audacia presumunt aliqui sanctissimo presu
 li nostro detrabere tanquam nationi uestre onerosus exis
 stat qui profecto non tantum nationi hispanice unde sibi o
 rigo est quantum Germanice affectus esse uidetur. & qui
 diuinitus nobis datus est ut hoc periculoso tempore ab in
 fidelium incursione. maximeq; turchorum impetu ortho
 doxam christi religionem non soluz tueretur sed etiam ele
 uaret & propagaret. laudamus igitur & omni honore di
 gnam reputamus archiepiscopum Maguntinum qui reie
 ctis malignantium insidiis apud ipsum dominum nostrum
 sanctamq; sedem apostolicam omnium fidelium matrem
 atq; magistram permanere decreuit. Facit quod doctum
 quod prudentem quod bonum prelatum decet qui pere gri
 nas respuens opiniones in solida sanctitate Romane eccle
 sie doctrina & in ipsi christi petra pedes figit. facit modo
 quod fecit dum alias eadem quererentur que modo tenta
 tur. nunquam enim Eugenio sancte memorie summo pon
 tifici defuit quamuis multi ex Germanis in illum deseui
 rent. nouit omnia noster pontifex eiusq; probitati miro mo
 do afficitur. nec unquam eius nominis absq; singulari lau
 de meminit ita ut certissimi sumus nunquam ipsius peticio
 nes in conspectu huius presulis uanas fore que digne exau
 diri uideantur. Ceterum quod secundo loco secretarius an
 redictus exposuit graue nobis & alienum uisum est quod
 ex uiro docto ex iuris interprete & in magnis uersato cau

sis prodire deberet. Nosti enim Romanum Presulem unicum esse principem cui omnes obedire tenentur. Petri & Pauli locum tenet qui sedet in apostolico trono. Christi vicarius est qui Romane presidet Vrbi. Non est igitur cur se cuiuspiam intelligentie nomine vel federis obliget. Neque subditorum est cum dominis suis federa querere. Nec tu fortasse ita loqueris ut Romanum presulem ex intelligentia queras obligare. quod nosti quantum iura permittant. Sed aduertimus que peris ipsius causa. magna profecto & que nos aliquantulum de tua compulerint admirari prudentia. Scimus tamen quia cum amico omnia confidenter agis. Idem & nos facimus. Vtimur respondendo ea fiducia qua tu interrogando es usus equidem indigna putauimus que nomine Archiepiscopi peterentur. Nec arbitramur eos bene agere qui Archiepiscopo ea petenda suadent. quibus nec sue menti que semper modestissima fuit cassia credimus esse persuasa. Sue namque dignationi id satis esse debet ut antecessoribus suis equalis existat. Neque illa querat que ante centum annos nullus obtinuit Archiepiscopus. Rectum & laudabile fuerit propositum eius. si neque Romanum Pontificem minorem nec se maiorem suis antecessoribus esse velit. Illud quoque attente considerabit quisquis ecclesie Maguntine presuerit. ne Romana sedes conculceretur aut quouis modo deprimatur. Ceterum est enim quia languente capite nequeunt membra consistere. Neque possunt riuuli non arescere fonte ficcato. Salus ecclesiarum omnium profecto ex Romane sedis precellentia & summa auctoritate dependet. Quibus ex rebus non essemus ausi ea quoquo modo aperire domino nostro que nobis pro intelligentia contrahenda significasti. sunt enim

eneruatiua iuris apostolici & nimis profecto preiudicii p
 se ferentia & illa preserrim que de confirmationibus pon
 tificaliū ecclesiarum attigisti non ignoras ut credimus.
 qualis sit ipse dominus noster quanta est in eo circumspec
 tio. quanta rerum omnium notitia. quanta gravitas atq;
 constantia. Et si enim omnes laudandi sunt quos nouimus
 Romani presules hunc tamen omnibus preferendum pu
 tamus. qui cum uice mundissime sit & omnia gerat com
 mendatione digna Tum uero bis conditionibus predi
 tus est ut falli nullo modo queat. Est enim erate grandes
 uis uersatusq; est in arduis maximisq; negociis. doctrina
 ea prefulget cui similem nemo est qui audierit in eius ante
 cessore fuisse. Itaq; non est facile decipiendus. qui cum mul
 ta per eratem uiderit cum scientie lumen cum rerum magna
 rum experientia cōiunxerit. rideret nos sua sanctitas si qd
 ei proponeremus doctissimis eius auribus quoquo modo
 indignum. Atq; ob hanc causam non presumimus ea sibi
 referre que tuo nomine nobis exposita sunt. Neq; enī sua
 pietas eos probare solet qui res minus iustas sibi propo
 nunt. Verum ut ad grauamina nationis uestre redeamus
 si quid est quod emendatione egeat. laudamus id sanctissi
 mo domino nostro significari nec dubitamus quin sua san
 ctitas debito modo provideat. Illud autem nobis explora
 tissimum est. Archiepiscopum scilicet prefatum in optima
 reputatione apud Sanctissimum dominum nostrum esse fa
 uoremq; sibi & opportunum presidium ab eo nunquam de
 futurum. certo scimus aduersus omnes qui sibi molesti fu
 erint. quod si eius oratores huc uenerint recipient pfecto

benigne & humaniter tractabuntur. neq̃ duras inuenient
apostolicas aures in his que cōcessu digna petierint quod
uero dicis serenissimum Imperatorem & ipsum archiep̃m
si se cum sancta sede apostolica intellexerint facile impedi
turos aduersantium machinamenta id quidem credimus
& ita factum esse nouimus superioribus annis. at cum Im
perator prefatus cuz sanctissimo domino nostro unanimis
sit nec unq̃ ab huius sancte sedis deuotione declinauerit
curandum est ut ipse Archiepiscopus idem agat. in qua
re cum tua multum consilia possint rogamus ut in hoc tu
os incendas nervos. uel isq̃ doctrine tue nomen in defens
denda Romane ecclesie auctoritate potius q̃ in oppug
nanda clarum facere. sic enim & Maguntine ecclesie rec
te consules & tibi ac tuis amicis utilitates crescent & ac
cumulabuntur honores. Datum Rome duodecima kalen
octobris. Mcccclvii.

Alixus Episcopus seruus seruatorum dei. dile
cto filio Iohāni Cardinali sancti Angeli. Sa
lutem & apostolicam benedictionem. ex litte
ris que de partibus Austrie ad curiaz nostrā
indies deferuntur intelligimus dilectionem tuam cum litte
re ille scriberentur adhuc fuisse in Hungaria de qua re
admirari plurimum sumus cum iam pridem tibi scripse
rimus & ad partes Alamanie te conferres eam discors
diam pro tua facultate sedaturum. que inter carissimos fili
os nostros Federicum Romanorum Imperatorem &
Ladislaum Hungarie ac Bohemie Regem uersatur.
que quantum periculosa sit & quantum reipublice Chris
tiane damnosa pro tua singulari prudentia non ignoras.

nescimus que te causa tam diu retardauerit. cum te non la-
 teat non minus utile fore dictos principes adinuicem re-
 conciliare q̃ turchorum perniciosos obuiare conatibus. Si
 quidem noxiora multe sunt intestina bella q̃ externa ⁊ fru-
 stra bis qui foris sunt resistimus si ab his qui intus sunt uul-
 nerantur. itaq; uoluissimus te qui primum recepisti litteras
 nostras ad imperatorem & regem prefatos iter arripuisse
 quod quidem fuisset nostro iudicio expedientissimum. Ve-
 rum cum nouissime nobis relatum sit dictum hungarie ac
 Bohemie regem circa festum sancti martini proxime futu-
 rum decreuisse Bohemiam petere ut sibi sponsam suam &
 carissimi filii nostri Caroli regis Francie natam conduci
 faciat & cum ea solemnes ibidem nuptias celebret. p̃ qua
 iam fertur oratores misisse. committimus tibi & barum te
 nore seriose mandamus ut omnibus aliis postpositis ad-
 ipsum regem q̃ celerrime te conferas eiusq; nuptias tam
 sui q̃ dicti regis francie consideratione nostro & aposto-
 lice sedis nomine ut dignum est tua presentia honores erūe
 enim ut fama est he nuptie plurimum excellentes ac mag-
 nifice tam respectu personarū inuicem contrahentium qua-
 rum sanguis clarissimus est & sublimis dignitas q̃ princi-
 pum qui conuenturi eo dicuntur cum non solum dilecti filii
 nobiles uiri Bauarie & Saxonie duces. Marchionesq;
 Brandenburgenses cum coniugibus suis sed etiam carissi-
 mus in christo fili⁹ noster Casimirus rex Polonie simulq;
 consors eius Regina earundem nuptiarum celebritati as-
 serantur inter futuri. Consideramus autem q̃ in tantorum
 conuentu principum multa tractabuntur in quibus erit tua
 prescientia nedum utilis sed etiam necessaria. poterisq; in
 tali conuentione de modis per quos religio nostra contra

Turchorum imperas defendatur commode tractare &
cum sint ibi nonnulli male de fide catholica sentientes eoz
malicie ne quid in tanta congregatione nocere possit oportet
pune obuiabis. quibus ex rebus necesse est ut eidez congrega-
tioni prorsus interesse cures. & ita nos dilectioni tue ille-
rum atq; iterum committimus & mandamus. responsum
tuum super his q̄ celerrimum expectantes. Datum Rome
die prima octobris. Millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo. Eneas Cardinalis Senensis dictavit

Eneas Cardinalis Senensis Henrico Senfe-
leben. S. P. D. Gratissime fuerunt nobis litte-
re tue quibus regium in Bohemiam trāitum
significasti & nuptias excellentes in Praga
futuras. retulimus singula domino nostro sanctissimo qui
mox litteras scribi iussit ad cardinalem sancti angeli lega-
tum mandans ei ut e uestigio hungaris posthabita ad re-
gium maiestatem se conferat eius nuptias honoraturus.
mittim? tibi litteras ipsas siue brevia sunt rogātes ne gra-
tieris quantocius ea sibi transmittere quia pondus habent
in se non modicum. De Roran nostro fecimus uerbum a
postolice pietati. negat ipse dominus noster decimarum ali-
quas bullas illi concessas esse. Laurentio Rouarelle bene-
a te & consilia & auxilia prestica sunt. euz caritati tue ma-
gis magisq; commendamus rem Vratislauien. episcopi
oportune absoluius sicut ex Vincislao cognosces. Res-
stat Episcopum ipsum nobis in agendis nostris favorabi-
lem fore. audies ex Bartholomeo canonico nostro quid a-
ctum sit in ecclesia Varmienfi. rem totam tuis commis-
mus bumeris ut ab eo finis habeatur qui dedit initium. gau-

demus te de reditu cogitare sed prius cupimus negotium
nostri Episcopatus absolui q̄ redeas. q̄ facile fiet si quez
admodum fama est Rex Polonie ad Pragam se contule
rit. Cura inter cetera ut ea obligatio habeatur in qua mag
nus magister Perusie antecessori nostro in quinq; milibus
fiorenorum quos mutuo receperat se se obnoxia fecit. quez
admodum Bartholomeus prefatus plene instructus est. no
ua alia hic non sunt nisi q̄ inter & Vrsinos & Comitem
Euerum heri treuge usq; ad annum permanere indicte fu
erant. & ab utraq; parte recepte. quod saluberrimum est &
rebus agendis apprime conducit. inter Regem Arago
num & Sigismundum Malatestam concordia tractatur
que si sequetur ut spes est res italicas admodum quierabit
Vale Ex Roma die prima octobris. Millesimoquadrin
gesimoquinquagesimo septimo

Near Cardinalis Senensis Nicolao Liscio
S. P. D. Iocunde fuerunt nobis littere tue q
bus regiam maiestatem in Bohemiam transi
turam esse cognouimus preclaras sibi nuptias
peracturam. Utinam omnia piissimo illi & serenissimo re
gi ex sententia cedant. credimus conueniente secum poten
tissimo rege Polonie & aduentantibus principibus ut fa
ma est compluribus in eo cōuentu aliquid tractari debere
quod religioni cbristiane saluberrimum fiat legatus apo
stolicus sicut sibi mandatū est ad nos si cōualebit prorsus
se cōferet quocū sapienter erit de re tibi nota tractandū. nā
ei non omnia que aliis placent. rogamus rem nostri ep̄atus
Varmiensis si rex Polonie assuerit curandum suscipias.
Nam uerbo uno sublimitas nostri Regis eam absoluet.

Stude ut magnificus cancellarius hoc ipsum cordi habeas
at. nihil est enim quod dubitemus fieri posse in quo sua ma
gnificencia neruos intenderit suos. commenda nos probis
rati sue eiusq; bone ualitudini consule. nam eius sanitas et
nostra & multorum prosperitas est. commenda etiam nos
ueteribus amicis & presertim Varadiensi si affuerit Gu
bernatori dominis de Rosis & domino de Clena similibus
terq; Silenroni & aliis illius regni proceribus. quorum cō
moditatibus semper studere prouidimus & uoluerimus.
Bellum quod in foribus Urbis huius accusabas tam diu
mansisse beri per inducias annales sublatum est. Inre ea
pax integra componetur. turbide fuerunt res nostre hacten
us. nunc serenescunt. & meliuscule fiunt. iacobus piccinius
in marchiam petit transire. Sigismundo maluisse il
laturus bellum. sed hoc quoq; incendium exinguere anni
tetur pontifex maximus. quod si pro spe fecerit tota ferme
italia conquiescit & ad tutandam contra turcorum perfu
diam ueram christi religionem liberius intendere poterit.
hec pro copio & cardinali si assit communicata esse uolu
mus. tu uale pro tua consuetudine nostri memor. Ex roma
kalen. octo. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali Sancti Angeli. Salutem. P. D. Cognos
ces ex litteris sanctissimi domini nostri q̄ ne
cessaria sit presentia tua in nuptiis quas seren
issimus rex hungarie celebraturus est in praga. ob quam
rem quous non puto necessarium dignationem tuam adhor
tari ut q̄ celerrime eo se conferat quia tamen eius rei utili
tatem non solum animo percipio sed manibus. quodammodo

ut ita loquar palpare uideor. non possum facere quin tāq̃
 seruator & filius tuus ea scribam que honorem tuam con
 cernere animaduerto. sane q̃uis pietas. d. n. id iudiciū de
 tua dignatione faciat quod de uiro prudentissimo & opti
 mo habendum est & q̃uis omnia que per te facta sunt mi
 ro modo commender. illud tamen plurimum admiratur q̃
 dissidentibus inter se serenissimis principibus Romanorū
 Imperatore & Hungarie rege non statim ad sedandas
 eorum discordias sepositis aliis negociis properauisti cū
 certum sit illis inter se concendentibus non solum nobilem
 illam austrie prouinciam plurimum conturbari sed etiam
 turcis uiam preberi qua facilius ad christianitatis inuasi
 onem prorumpere possint. uidetur igitur mihi ad modū ex
 pediens q̃ tua dignitas ad prefatas nuptias iter suum ac
 celeret que ut existimatur mense ianuario aut tardius Fe
 bruario celebrabuntur. erit conuentus ille celeberrimus in
 quo duo reges & tot principes conuenient. non dubito q̃n
 magna ibi tractentur. & ut arbitror quinq̃ principaliter a
 girabuntur in eo loco negocia. namq̃ cum lites imperato
 ris & regis nondum compositæ sint erit cura illorum prin
 cipum imprimis eas sedare. inter Polonie regem & fratres
 sancte marie theutonicorum agatur de concordia. Bohem
 i de suis articulis curiosi erunt. illi qui sunt in Rbeno &
 res nouas contra sedem apostolicam moliantur non omit
 tent per oratores suos in eo conuentu aliquid attemptare.
 postremo etiam de defensione fidei cōtra turchos ut mea
 fert opinio inter tantos procures sermo fiet. Magna sunt
 hec & profecto tuam presentia merito exigunt. itaq̃ tāq̃
 seruator tuus suadeo ne quo pacto ei congregationi absis
 quod esset & inonestum & incommodum apostolice sedi

Quod si interfueris complacebis proculdubio non soluz
regi hungarie sed etiam regi francie cuius filie nuptias ho
norabis. obuiabis malis que per nonnullos procurantur ⁊
multa bona opera procurare poteris tam pro pace christi
anorum q̃ pro defensione fidei ⁊ inimicos crucis xpi. Pis
umq; sanctissimi. d. n. desiderium hoc potissimum modo ad
implebis ⁊ re facies tua uirtute digna. duabusq; maximis
nationibus Gallice ⁊ Germanice. simulq; duobus maxis
mis principibus hoc est imperatori in parrnelis sui ⁊ regi
francie in filie sue honoratione rem gratam faciens demul
cebis capita. Datum Rome die prima octobris. Millesi
moquadringentesimoquingagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Ep̃o. Ouerensi.
S. P. D. litteris tuis quas amico tuo ad hispa
niam scribis ⁊ letati ⁊ oblectati admodum
sumus letari quidem q̃ tempora nostra clavis
florere ingeniis ⁊ uim eloquentie passim crescere atq; ad
exteras penetrare nationes animaduertimus. oblectati au
tem q̃ in epistola tua multum leporis multumq; salis inue
nimus ⁊ cum omnia que scribis grania dignaq; philoso
pho proculdubio sint tum illud nobis precipuam quandaz
exhibuit uoluptatem q̃ exemplis ietro atq; moyfi quibus
impugnabaris quasi armaturis tuis quibus ⁊ defenderis
⁊ aduersarium ferires uti nouisti. Est enim hoc simile illi
quod de Virgilio legimus qui cum crimini sibi daretur q̃
Homeri uersus operi infereret suo. at hoc inquit quod mi
superatis laude precipua dignum est tanq̃ ego clauam ex
manu herculis eripuerim. hoc iridem ⁊ nos de tuo ingenio
dicimus. perge igitur ⁊ florentes eloquii tui uires sepius

exerce. sic enim erit inter discretos oratores nō uulgare tu-
um nomen. vale oprime ex Roma. iiii. no. octo. Mcccclviii.

Alixrus ep̄s seruus seruorū dei. dilecto filio Io-
banni cardinali sancti angeli apostolice sedis le-
gato Salutem & apostolicam benedictiōem ex
litteris tuis diaci. xvi. iulii datis intelleximus te in partib⁹
istis moraturum per aliquod tempus ut quid agant turci
quid ue parent facilius intelligas ac nobis & carissimo fi-
lio nostro regi hungarie q̄ celerrime significes. intellexi-
mus ⁊ antea que gesseras in regno Bosne. laudamus ope-
ra tua & omnia per te gesta prudenter & accurate recog-
noscimus. cōmendamus quoq; circumspectiōem tuā & ani-
mi constantiā ac bonitatem que dum xp̄i dei nostri negoci-
um agit nec labore frangit non timore deiicit. neq; pericu-
lo ullo a sancto pposito dererret. multa tibi debet aposto-
lica sedes & quidem pro singulari uirtute tua proq; graui-
bus laboribus quos ppeffus es. scimus nos tibi plurimum
obligatos. conabimurq; uita comite p tuis meritis perso-
nā tuā honorare. nunc tñ necesse est ut perseueres in sancto
opere personamq; tuā a labore cepto non retrahas. sed p
tua excellenti prudentia in his cōtinues que salus ecclesie
ex te deposcit. cumq; ad res fidei cōtra turcos p̄specte di-
rigendas maxime necessariū sit ut carissimi in xp̄o filii nos-
tri Federicus Romanorū Imperator & Ladislaus hun-
garie atq; Bohemie rex inter se recōciliati in turcos arma
cōuertant. sitq; mō quedā dieta inter eos indicta ad pacez
tractandā in qua dilectus filius nobilis uir ludonicus Bas-
uarie dux tanq; mediator futurus esset. Vtile nobis uis-
detur & quodāmodo necessariū ut & tu quoq; eo te cōfe-
ras in tam sancto opere nō nomine tuas pres adhibitur⁹

Ea propter mandamus tibi ut nisi alia causa magis neces-
saria in Hungaria te retineat & ad imperatorem & reges
prefatos gressus tuos quantocius dirigas eos ad pacem
inducere coneris. & omnia facias que tibi videbuntur ad
reconciliationem ipsorum principum necessaria. vides enim re-
bus agendis omnino conducere quod tu dictos principes ade-
as siue per ipsum ducem ante tuum aduentum pax concludatur
siue non. Namque si pacem factam inueneris quod deus pro
sua misericordia largiatur. habebis expeditam viam qua
principes ipsos ad ducendum contra turcos exercitum effica-
citer invitare possis. & alia multa sunt in Almania geren-
da que tuam presentiam exposcunt. sin vero quod absit con-
cordiam nondum factam inueneris laborandum tibi erit totis vi-
ribus ut ea perfici possit nisi enim principes ipsi depositis
inter se discordiis ad commune bonum unanimes fiant non
videmus quid per Hungariam contra turcos parari pos-
sit laude dignum aut existimandum. vix quia multa sepe oc-
currunt in quibus personaliter adesse non uales & tamen tua di-
ligentiam exposcunt. misimus ad te dilectum filium Lau-
rentium rouarellam sacre theologie professorem & subdi-
aconum nostrum quem mittere possis ad ea loca que tu ip-
se adire non uales. Is enim sicut in mandatis a nobis has-
bet quicquid iusseris exequetur & a tua uoluntate nullatenus
deuiabit insuper ut intelligas que nunc in partibus Rheni
per electores imperii tractant facimus tibi copiam littera-
rum nostrarum quas imperatori transmittimus ut secundum
scripta nostra tuamque singularem prudentiam eo te melius
gerere ualeas quo fueris de singulis occurrentibus pleni-
us informatus. Datus Rome die decima quinta octobris
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iodocho electo
Vratislauensi. S. P. D. Comissimus aliqua
paternitati tue referenda nostro nomine Bar
tholomeo canonico ecclesie nostre Varmien
sis super rebus ecclesiam ipsam & antecessoris nostri hos
na cōcernentibus. rogamus igitur ut sibi in his que nostro
nomine dixerit plenam credentie fidez ⁊ in agendis opor
tunum fauorem prestare uelis sicut de tua erga nos singu
lari caritate plene confidimus. nos autem ad beneplacita
tua omni tempore parati & uoluntarii sumus. Ex Roma
die decimaquinto octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Bartholomeo eten
si artium & medicine doctori pblico archie
piscopi maguntini. S. P. D. reddidit nobis vi
gandus litteras tuas que gratissime fuerūt tu
am bonam ualitudinem indicantes. Voluissimus petitiō
ni tue moram gerere sed nos non decet contra primarias
preces imperatoris aliquid attemperare. quia illas impetra
uimus & sepe defendimus & imperatorie maiestatis ho
norem tueri debemus qui ab illa promoti & magnificari
sumus. si qua alia in re possemus tibi cōplacere esset id no
bis uoluptati. vale ex Roma die decima octaua octobris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. petro Nozerano.
S. P. D. Si nō scribimus ad te sepius id facie
negociorum multitudo quibus distinemur. si
mulq; tua humanitas qua non ueremur abuti
extant apud nos scripta tua quibus satis esse dicis si quas
ter tibi scribamus in anno hoc nos pigros reddidit. dabis

mus tamen & sex & octo epistolas in annos singulos ami-
cicie tue. nunc hec prima sit anni huius qua nos bene ualeat
& animo & corpore intelligas. quibus multa indies emer-
gunt que conturbare cuiusuis hominis mentem queant. sed
nolumus affligere cor nostrum quando nihil est quod nos-
tris subest uiribus. reliquum deo relinquemus. cuius est &
nos perdere si uelit & saluare. hanc ipse mundi machinam
cum non esset in esse produxit. cui dubium est ei curam esse
operum que sue fecerunt manus. hec tibi pauca scripsisse no-
lumus rogantes ut tu quoque lero animo id uite traducas
quod superest. optamus te aliquando uisere atque amplecti
Bene Vale ex Vrbe. xx. octobris. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senen. Iobani Campisio
placentino. S. P. D. si non scribimus sepe dig-
nacioni tue das ueniam non ambigimus. nam
& nos Vegio poete ignoscimus. quibus nun-
quam nos adierit nec nobis quicquam scripserit postquam car-
dinalatum accepimus. sumusque memores legis nostre. quam
commendas nobis aliquos huc uenientes. & si non respō-
demus operas tamen nostras illis offeremus. est quod nobis
iocundissimum litteras tuas legere & illos audire qui a te ue-
nientes bonam ualitudinem tuam nobis enunciant. cupimus
te hic aliquando uidere & si parum spei super aduentu tuo habea-
mus quam iam sedem elegisti & uite simul & mori. nos modo
quod scribamus aliud non habemus nisi obiisse apud nos
stephanam caciā nouariensem. communem amicum quocumque magna
pars anime nostre a nobis abijt. Affecit nos incredibili me-
rore suus obitus. illud tamen consolationi nobis fuit quod fortem
eum in transitu cognouimus. nunquam enim eiulauit nunquam

uerbum emisit non christiano non sapienti uiro dignuz. ecclesiasticis sacramentis deuotissima mente susceptis ad extremum usq; anhelitum intellectum & uerba prudentis hominis retinuit. sepultus est apud hospitale sancte marie theutonicorum die. xi. huius mensis. Vale optime & amici animam in orationibus tuis commendatā habe. Datū Rome die. xx. octobris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis. scene. S. P. D.
 Stephanus noster cacia nonariensis communis amicus ad. v. idus huius mensis animam creatori reddidit. nec scribimus non ut doleas amici obitum qui more christiano & ut sapientem decuit ordinatis rebus suis ex hac luce migravit sed ut congaudeas illi ad meliorem uita profecto nobisq; comparari tali orbaris societate. cogitesq; aliquādo de nobis qui hoc in pelago sine uelis remisq; navigamus. & fluctuante nas nacula procellarum turbine parum absq; naufragio obliuimus. Vellemus hic esses & rerumstrarum cursum intuereris. sed quid querimus ferenda est fortuna quam deus immitit. Neq; enim dubitandum est quin deo cura sit huius mundi quem sue condidere manus. si curat igitur quecunq; accidunt aut uolente illo aut permittente sunt hoc nos solatur & equo iubet animo expectare tempus in quo & ad stephanū & ad reliquos qui nos precesserāt amicos euocemur. de re tua audiuisti que sit pōrificis sententia. nō est cur mō alia queras. deus ipse opē ferat. iobāni Caimo optimo uiro & amico tuo nō oq; dixim⁹. de sentifero nō esse facturos qd tua iuberet amicitia nec muramus opinionēz

Rogamus te illustri principi simulq; Nicolao Arzimbol
do nos commendes cuius benignas litteras his diebus ac
cepimus nec dubitamus eum pro ueteri consuetudine nos
amare. Vale optime Ex Roma die uicesima Octobris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Martino Mayo.
S. P. D. scripsimus tibi nō sine fiducia singu
lari litteras longiores nō scimus dare inania
uerba. amamus ex corde amicos & bis adu
lari nescimus. crede optime corde loquimur. si facultas ad
sit nunq; deerimus uoris tuis. & id certo certius habe ga
uetus amicitia nostra solida est. In facto ecclesie Roma
ne illud tantum dicimus quia non le dicitur caput sine mem
bris. nos hic curabimus ne concordatis derogetur. deins
ceps non credimus nationem habere causam querele si pa
cta seruentur. De gratia nostra siue reseruatōe scripsimus
pridem & nunc reperimus non est animus noster uerare
quempiam occasione illa nec intendimus concordatis per
gratias nostras in aliquo derogare. Vale & nos ut solca
sima. ex Vrbe. die. xx. octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Theodorico Ar
chiepo Maguncino. S. P. D. Ex Vigando
secretario tuo accepimus litteras dignatōis
tue cognititis his que cupiebas mox audiui.
sanctissimum. D. N. leto animo uoris tuis annuit. Nouis
sua pietas quo animo quoue opere tua dignitas superiori
bus annis romanam adiuuerit ecclesiam & ubi occasio de
tur monstrabit se diligere tuam uirtutem. nos autem in qua

cunq; re poterimus erimus semper & uoluntarii & prouidentis tuis morem gerere. Datum rome die. uicesima octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis senen. Iacobo ptolomeo.
Sa P.D. litteris tuis quas de Montanina &
Andrea filiis tuis & nepotibus nostris ad nos
scripsisti respondimus semel & iterum nescimus

an scripta nostra in manus peruenerint tuas. ideo hec pauca reperimus ne putes mente nostra excidisse quod illic inuolabiliter sedet. de montanina et res que geste sunt difficile est rectum ferre consilium. intelligimus enim eam monasterium abhorre. matrimonium autem reperire sua conditione dignum difficile est. nos igitur relinquimus tibi hanc prouinciam ut tibi persuadeas quid in rem suam sit. si essemus pecuniosi & more quorundam cardinalium abundemus remus daremus illi & uirum & dotem. At cum tenuis sit condicio nostra uoluntatez potestas impedit ut cunq; sit ex paupertate nostra centum illi aureos spondemus quamcunq; uiam ingrediatur. scriptoriam apostolicam Andree tuo & si optamus acquirere tamen non ualemus. nemo enim est qui absq; mille aureis eam consequi possit. oportet igitur alias ingredi uias. nos ubi poterimus non deerimus necessitati tue & si deus dabit ut possessionem Varmiensis ecclesie consequi possimus ita nos geremus ut intelligas nos amantissimi fratris locum tenere. Datum Rome die uicesima octobris Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Iurino equiti Cyprio. S.P.D. Duabus epistolis tuis gratias

nobis egisti super his que tui causa fecimus. cognoscimus nos nec pro debito nec pro uoluntate satisfecisse. sed tua benignitas parua pro magnis accipit. Gaudemus obligasse tibi desiderium tuum. nam & tua uirtus maiora meretur. efficitur tibi summus pontifex & desiderijs tuis abicum q̃ potuerit fauebit satis amicus tuus & noster stephanus cacia cuius sine lachrymis non possumus meminisse creatori deo animam reddidit. rogamus te ut eius nepores opud illusterrimum ducem commendatos habeas quibus beneficia sua collata sunt & nos etiam preposituram unam tennem obtinuimus. uelis nos principi & consorci eius commẽdare qui ad eorum beneplacita semper inueniemur attentissimi. Datum Rome die. xx. octobris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senen. Io. Lisure. Sa P. D. Amamus probitatem tuam ante promotionem nr̃am & nunc potissime colimus obseruamusq̃. Inueniemus enim in te & ueritatem & prudentiam. credimus plane illud esse. s. aliquos qui uulnerent ut medendo lucrentur. sed non patiet caput sine dolore dāmnosq̃ membrorum. mittimus cum presentibus Alphaberum quod oprasti. si signatum recipies poteris illi ueri & nobis que grauiora erūt significare. bēbisq̃ responsa ex nobis que res ipse exiget. decet uiros bonos curare ne unitas ecclesie magno parta labore itez scindat. de cōcordatoꝝ obseruatōe solliciti sumus. damusq̃ operā ne uiolētur. amideus p̃ q̃ scribis si inueniet fuisse in possessione ipe cōcordatoꝝ habebit pacē. idq̃ d. n. nobis omisit inquirere pale optime & scribe nobis frequēter nazl̃as tuas quasi p̃sonā tuā inueniamur. datū Rome. xx. octobris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Leodrisio Cris-
 bello. Salutem plurimā dicit. Affecerunt nos
 baud modica uoluptate uir prestans & amis-
 ce singularis littere tue quas ex Mediolano
 decimasexta kalendas septembris ad nos scripsisti legis-
 mus Iohannis crisostomi epistolam quam ex arabica Ro-
 manam fecisti. nesciebamus te antea greci sermonis gna-
 rum esse. prius translationem hanc uidimus q̄ te grece do-
 ctum audiremus. tanto te magis existimamus quanto ma-
 ius est duas linguas q̄ unam nosse. non est nobis iudiciū
 de grecis ad quod latine scriptum est e greco uersum si qd
 est quod sentimus admodum laudabile est tersum suauē ni-
 tidum. Gaudemus te hac doctrine profectū ut laudari ab
 omnibus tua scripta debeant. At quod de nobis iudicium
 facis longe maius est q̄ nostra exigant merita. noscimus
 nos ipsos nec fallimur cum laudamur. q̄ ad cardinalatum
 euecti sumus diuine miserationis est non nostre uirtutis nō
 omnia dei consilia humana potest inuestigare cogitatio.
 sepeq̄ ad nostram ruinam tendunt que nos qua felicia uel
 cupimus uel admiramur neq̄ dignitas cardinalium tantū
 in se bonum habet quantum pre se ferre uidetur. & quidez
 nobis qui tante glorie impares sumus instar est potius mi-
 serie q̄ felicitatis. Itaq̄ probe ad nos epistolam de exilio
 misisti ut solamen nostre calamitati afferres aliquod. ege-
 mus enim consolatione non parua. Nam sicut prestantissi-
 mi patres inter uiles ululant homines ita & ignari nostri
 q̄ similes quasi e patria fugati sunt cum cetui admiscen-
 tur probatissimorum. Idque nobis accidit in sacrum colle-
 gium accersitis in quo tremantes uiuimus. Faxit deus ut
 si nō implemus hominum opiniones omnium at salte3 nos

confundamus eos qui de nobis bona predicant. uiri prestā
tes & euo nostro singulares Nicolaus Arzemboldus et
seua currensis dum nos commendant faciunt magis quod
se decet q̄ quod nos meremur stephanus cacia nouariens
sis ad quem scribebas diem obiit nos loco suo tuas legi
mus litteras. amauit te ille & amat proculdubio in paras
diso uiuens. non enim perit anima cum a corpore abit neq̄
uiri boni & stephano pares ad inferos migrant dum satis
funguntur. sed recta uia celum perunt ei seruituri eoq̄ frui
turi a quo receperunt esse. Ex urbe Roma die vicesimalis
cunda octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. nicolao Arzimbol
do. S. P. D. Mille ānis tacuisses nihil ad me
aur de me scribens nihil tamen de nostro erga
te amore diminuissemus. neq̄ enim nos latet
quocunq̄ in statu sumus nos caros esse & amatos in men
te tua. accepimus modo litteras tuas quibus amicum Co
manum nobis cōmendas erit nobis cure cā sua ⁊ intelliget
si opus fuerit tuas cōmendationes sibi fuisse utiles. hic car
dinalatus quem sine ullis meritis consecuti sumus nulla in
re nobis uoluptari est nisi ut aliqñ prodesse possimus ami
cis nostris inter quos tua probitas precipuū habet locum
tuū est igit̄ ut opera nostra confidenter utaris. cupimus ti
bi consortiq̄ & liberis bene esse Vale oprime & nos quā
do facultas sese exhibet dño duci commendatos effice. ex
Roma. xxiij. octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Francisco pbilel
pho militi & poete. Sa. P. D. Carmen tuum
in signis eques & oprime poetarum accepiz
m? simulq̄ litteras materno scriptas eloquio

70
fuerunt itaq; iocunda ab amico missa & condita salibus in
carmine plus aliquid est q̃ nobis conveniat nunquam nos
id somniauimus quod tibi de nobis polliceris. neq; gran-
dia hec sine presagio uel uatum uel somnior̃ eueniunt. no-
stra fors maior est uirtute nostra. stulti simus si uolare alti-
us ambiamus. sed inest tuis uersibus incredibilis suauitas
que nos etiam adulando delectauit quod queris de para-
tellis plutarchi uanuz est. petierunt omnia nemo est qui de
his loqui norit. naufragiuz passe sunt littere & quidē apud
rhodū ubi neq; reliquias relegere nautas licet. tu si more
tuo sapias amisso libro non adicies ut animum crucies. a-
pud reuerendissimum Cardinalem de Columna uidimus
& legimus Sfortiada tuum opus tersum & dignum quod
priscis poematibus annueretur. & tu francisci ducis qui
gestas res decantares dignus eras ⁊ illius uirtuti tua mu-
sa debebatur. si tamen dignis ille te premiis prosequitur et
egere uerat si secus agit horramur fistule ut ceram admo-
ueas nam maius illi tua taciturnitas q̃ sua tibi tenacitas
detrimentum prestabit. Vale & nos ama ut soles. ex Vr-
be vicesima quinta octobris. Millefimoquadringentesis
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Cardi-
nali sancti angeli. S. P. D. Accepi ex iaurino
litteras tuas. scripsisti nos hic omnia bene age-
re. putauit id ironice dictum esse. nunc ironiam
omnem abfuisse contendis. cedo uincentiq; do manum. de
re altera Bobemica non est opus q̃ modo dispuemus. li-
beris non litteris esset agenda & tandem sua cuiq; senten-
tia remaneret vellem dignatio tua in Germania potius q̃

in hungaria degeret. idq; putarem utilius. res perniciose agitantur. qui contra nos sunt Gallicanam appetunt sanctionem. qui nobiscum sentiunt papatum ex apostolica sede requirunt. tua prudentia multum utilis est ad obuianduz prius q̃ uulnus infligatur. sunt quidam de hic st̃atibus qui se omnia uno uerbo modificaturos aiunt si cum imperio ad partes illas emitterentur. sed ita est humana conditio. omnes pluris apud nos ipsos q̃ apud alios sumus. cuz uerba fiunt de tua prouisione apud pontificem maximum abusus de se sua sanctitas tue dignationi necessaria ministrare affirmat. de beneficiis hispanicis scis non dubito meam uocem esse tenuissimam qui nec senensia impetrare ualeo. nos na sunt apud nos sicut heri & nudius tertius. Rex Aragonum classe ingenti dum liguribus minatur Etruscos terreat. iacobus piccininus obsidionem tenere fertur contra pergulam sigismundi oppiduz. sed metus est maximus ne sigismundus & ipse simul conuenientes iussu regis contra Senam proficiscantur diuisionibus laborantem. nam finito octobri non est iacobus amplius Senensibus obligatus. Nec alia modo. commendo me reuerendissime paternitati tue ad eius mandata paratum. Ex Roma die secunda Nouembris. Millesimoquadringentesimoquingentesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Procopio Rasbensteyno. Salutem plurimam dicit. Presumptio fortasse nostra est q̃ tibi in patria inter necessarios inter dulces amicos constituto litteras dantes ab illis te auertere ad scripta nostra confidim⁹ sed sumus etia; nos amici & timemus ne inter delicias tu

as obliuioni demur. quod si presumimus nimis presumpti
 onem caritas peperit. tibi certe non erit facultas quin uiso
 Epygrammate nostro ad interiora transeas inquirenda.
 scis enim qui non frustra solemus scribere. sed quid est dis
 cis magnum est. scis quanto labore conclusionem ex apos
 stolica sede in re Bohemica deduximus. scis quot sint ad
 ueritates & magni & rubri capitis. nunc tempus est ner
 uos intendas tuos & operam naues dum rex apud te est.
 cudito ferrum daz calet & nobis q̄ celerrime scribito. qui
 nunquam in sancto illo opere deerimus. nescimus an Car
 dinalis sancti angeli pater optimus ad te uenturus sit. quē
 admodum papa sibi mandauit. crederemus dignationem
 suam utilem esse in tanto cōuentu quod deus concedat. ro
 gamus te ut in causa Varmien. eos fauores nobis prebe
 as quos speram⁹. nam Iuriko tibi notus nobis aduersatur
 & habet fauorem regis Polonie. Italia satis quiescit sed
 metus maximus est ne finito mense octobri rex Aragonū
 Etruriam infestis signis terra mariq; petat. nam & clas
 sem habet ingentem. & iacobum piccinnum cum exercitu
 misit in marchiam. deus meliora promittat. in causa Olos
 munczenfi faciemus contemplationi tue quecunq; poteris
 mus. tu autem deinceps curato ut littere regie ad papaz di
 rigende in causis epi copalibus ad nos transmittantur &
 sic poterimus magis prodesse. nam cause illis committi so
 lent qui litteras regias presentant & ita nunc factum est cuz
 domin⁹ papiensis illas habuisset. & xpedi igitur post hac cō
 fiderare qui sunt illi quibus littere committuntur afferende
 Cupimus ut nos maiestati regie ⁊ magnifico Governato
 ri sepius commendes. Vale optime Ex Roma die secūda
 Nouembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Henrico Senfe
leben. Sa. P. D. Littere tue vicesima septima
septembris scripte hodie nobis reddite sunt.
cognouimus apud vos rerum gestarum ordi
nem sed post bellum erit aliquando paci locus. Rouarella
si commendauit amicuz non miramur. ambo gallizant. ar
det homo incredibili desiderio ut theutonicus uideatur &
theutonie rector rex si sapiat iis utetur cum quibus salis cō
medit modium. Cardinalem sancti Ageli probatissimum
patrem cupimus Albaniam reuifere & consulere rebus a
gendis. mittito sibi litteras apostolicas super facto Var
miensis ecclesie in fauorem nostrum & contra Iohannem
lutikonem curato ut sibi q̄ celerrime tradantur ne nostri
procuratores impediuntur circa possessionem si quis p mē
dacia regem detineret scribendo q̄ papa spem daret p lu
tikone. Commendamus tibi Paulum legendorff ut iuues
eum in adipiscenda possessione decanatus glogouie maio
ris quem sibi conferri fecimus. bonus uir est & omni fauo
re dignus. si placuisset tibi olomuncen. ecclesia idq̄ tuis lit
teris intelleximus nihil omissemus ad honorem tuum p
curandum. sed uisum est reuerentiam tuam nō habere in ea
re animum ideo supersedimus ne credentes placere displic
ceremus. hic non sunt noua memoratu digna nisi q̄ piccia
ninus iam est in marchia & obsidet locū cui nomen est per
gula figismundi malateste. prefectus Urbis egroratur sed
conualiturus creditur. Vale optime Ex Roma die secun
da. Nouembris. Millesimoquadringentesimoquinqua
gesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Rode
 secretario regio. Sa. P. D. Facis probe q̄ ad
 nos sepe scribis. ostendis enim te nostri amicū
 & uoluptate nos afficis ornatissimo dicendi
 genere. regiam maiestatem nihil credimus non iuste non
 prudenter agere. cum quia suapte natura in bonum fertur.
 tū quia stipatus est consiliariis optimis cupimus eius nup
 tias faustas esse & orbi futuras quales sperantur. cōmen
 dasse rouarellam in suo recessu hominem de quo scribis. ni
 hil miramur. ambo parisiis studuere. ambo gallizant. sed
 maior ille rectorem se Germanie & patrem regis uideri
 uult. regia uero maiestas si more patrio utetur illis se cre
 det quibus cum salis modium edidit & amicitias ueteres
 preponet nouis Gaudemus te consecutum esse beneficiū
 & iam deniq; alligatum ecclesie. uidebimus procul te ma
 gnum si uixerimus. es enim apud eum regem qui tue uirtu
 ti debita non denegabit premia. tantum perge ut cepi
 sti. & ab optimo regis latere nunquam discedis cui si nos
 aliquando commendaueris dederisq; facies quod de tua
 erga nos caritate non dubitamus. Datum Rome die secū
 da nouembris. Mccccxii.

Neas Cardinalis senensis Nicolao Liscio
 S. P. D. Credimus te miro perfrui gaudio in
 Bobemiam reuersum. Rogamus ne delicie
 pragenses memoriam tibi nostri auferant. sed
 cures potius quomō res inchoata concordie suam teneat
 cursum & nobis rescribas persepe. causam quoq; Var mi
 eñ. ecclesie tanquam tuam tibi commendamus neq; enim
 nobis sine te frugifera erit. stude ut frequentibus litteris

ex curia regis procuratores nostri ad possessionem capien-
dam missem iuuamen habeant. & confundantur tuo patro-
cinio qui nobis aduersi sunt. videbis que scribimus magni-
fico cancellario cura ita fieri ut cupimus. ne plus apud res-
gem ualere uideantur qui iuniores sunt in eius gratia. cre-
dimus te plane intelligere que dicimus. nostra italia nunc
quiescit. solum Genuenses cum rege Aragonum lites ha-
bent. & sigismundus malatesta contra quem missus est Ia-
cobus piccininus. sed magnus timor est ne sigismundus ip-
se cum comite iacobo conueniens aduersus etruscos nros
incendium uertat. & regia classis thelamonem aggrediat
nam id iam homines auguriari uidentur cetera apud nos
quiescunt. Vale optime & serenitati regie simulq; guber-
natori nos aliquando commenda. Ex Roma die secunda
nouembris. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis Ulrico Riedrer
S. P. D. Miramur non esse reuersum ad te eam
cui mutuas dedimus pecunias. cum in causa
Laurinensi. ab impatoria maiestate fuisset missus.
si quid de eo audiueris uelis procurari ut nobis fiat sa-
tis. de tua dispensatione faciemus cum domino correctore
quantum erit nobis possibile quia cognoscimus nos obliga-
tos in omnibus morem gerere uoluntati tue. quantum fa-
cultas adest. fuisset tamen necesse ut alias tibi scripsimus in-
telligere quid sit tibi opus cum de prioribus dispensationi-
bus noticiam non habeamus. in causa Varmien. credimus
iam te expediuisse nuntium nostrum. si quid fiendum deinceps
causam illam amicitie tue commendamus. gaudemus
reuerendum patrem dominum Gurcensem libertati restitu-

cum esse. sed dolemus graui eum pecunia mulctatum. Sue
 sapientie fuit equo animo tollerare huius mundi consuetu
 dinem in quo nihil est. certi. cupimus tandem pacem esse in
 ter cesarem & regem quam deus ipse largiatur. nos hic a
 lia non habemus noua nisi q̄ rex Aragonum comitem ia
 cobum piccininum contra sigismundum malatestam misit
 sed multorum opinio est illos duos duces concordiam in
 ter se habituros iunctis uiribus contra Senam ituros. nes
 cimus de futuris iudicare. classis magna regis Tyrrenā
 nauigat equor & dum Genuensibus minatur senenses fia
 mul & Florentinos territat. reliqua omnia conqueiscunt.
 hec imperatorie maiestati significare poteris. nosq; sibi cō
 mendare ad eius semper mandata paratos. Datum Ro
 me die secunda nouembris. Mille simo quadringentesimo
 quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Hina
 derbachio. S. P. D. Accepimus litteras tuas
 as que nobis gratissime fuerunt. gaudemus ti
 bi bene succedere utinam & pacem in commu
 ni haberes. expectamus fratrem tuum ut q̄ cito redeat &
 Ambrosio satisficiat qui nos sepius in causa pecuniaria
 molestat. de perbreiscaden expectamus tandē aliquid gra
 ti audire. commendamus tibi ecclesias nostras in Grece
 z in Hyrning. ut tuo fauor iuuent z nobis deniq; utiles eē
 possint. similiter & iacobum nostrum suchrer tibi commen
 damus in agendis suis. Cupimus ut nobis sepe scribas &
 nos imperatorie Maiestati commendes. in Prepositura
 tua usq; modo nihil sentimus aduerse. Si quid senserimus
 erit nobis amici cura ut debet. Alia non occurrunt.

Vale optime Ex Roma die.ij.nouembris.Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Vlrico episcopo Gurcēsi. S.P.D. Quamuis permolēstū nobis est quod audiuius de magna pecunia tibi imposta gaudemus tamen q̄ carcerem euasisti & liberras tibi rādez parra est. si qua sunt que tui causa facere possumus babes nos in omne desideriu tuū & pronos & uoluntarios ⁊ illi sumus in amicitia qui semper fuimus. rogamus ut equo animo feras fortune nouerantis imperum quia hic est mundi cursus. & is recte utit eo qui minus mouetur aduersis. Vale optime Ex Roma die.ii.nouembris.Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis iohanni Nibili. Sal. P.D. iocunda sunt nobis omni tempore scripta tua quibus Germanica negocia patefacis q̄uis non ea sunt que uellemus. deus aliquando finem imponit diutine calamitati & consanguineos reges non finet inter se odiis amplioribus deflagrare. italia nostra non minus q̄ Germania discors est ubi semper aut figet bellum aut belli merus instat. de beneficiis postulati Olomuncē. non uidemus quid fieri pro te possit cū postulato reseruari perantur ob ecclesie tenuitatem. procurauimus conferri tibi iam dudum canonicatum Vraristaniē. quod tibi Venceslaus exposuisse debuit. si Varmisensem consequemur ecclesiam erimus tui imprimis memores. & dices nos te procudubio amauisse. Vale & serenissime imperatrici commendatos nos facito. Datum Rome die secunda nouembris. Mcccclvii.

74
Neas Cardinalis Senensis Iohanni Troa
ster. S.P.D. Scripsimus tibi per Nicolaum
Creunt quid fecerimus in re Varadien. pa-
tris optime respondisti nobis omnia bene se ba-
buisse. fuit id nobis gratum. sed accepimus postea rouarel-
lam uerbis suis omnia in honorez alterius transtulisse que
nos ipsi feceramus & pomposum illum uentosuz ac fumo-
plenum quem optime nosti omnium rerum auctorem dixis-
se. credimus patrem illum sapientem non plus credere uer-
bis quam necesse sit & optime nosse que sit natura Gallo-
rum quos necesse est cacumina perere ut inde clamantes
melius audiantur. sed ista quorsum uelint prorumpant de-
labanturq;. Nos quod fuimus id erimus erga Varadien-
sem episcopus. tu cura ut ualeas & uobis q; sepissime scri-
bas cuius litteras scimus ueraces esse. Datum Rome die
secunda nouembris. Millesimoquadringentesimoquina-
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Andree Vico-
mici. S.P.D. Accepimus hodie litteras tuas
antea uero nullas. obitum Reuerendi patris
Episcopi Nouariensis una tecum deploramus
deus illi misertus sit & locum pacis dederit. uellemus au-
dire de te meliora & omnia tibi ad uorum succedere. nam
te loco fratris amamus cuius amicitia quondam dulcissi-
ma fuit & nunc gratissima recordatio. miramur magnifi-
cum scaramutiam non te fraternis oculis intreri. scribem^{us}
tibi & pro uirili nostra horrebimur ne carmen suum dese-
rat. Laudamus magnificum Alexandrum qui tibi non de-
est & nomini tuo satisfacit cuius est esse liberales. nos si qñ

pinguior fortuna respererit non dabimus obliuioni An-
drea nostrum cui & pro sua uirtute tenemur & quia ex
illa domo natus est cui debemus omnia pro beneficiis que
inde accepimus. Vale Ex Roma die tertia Nouembria
Mcccclii.

Neas Cardinalis Senēsis. Iohanni de Iisura
S.P.D. Non posuimus dispensationem pro
amico tuo obtinere super bigamia. difficilem
eam rem summus pontifex arbitratus est pro
eo qui contra concordata uexari dicebatur. fecimus uerū
domino nostro. mādauit sua sanctitas ut uocato iudice cāe
preciperemus ne ulterius procederet. iudex erat Bernardus
de Busco quē nosti. uocauimus eū & uoluntate sum-
mi pontificis sibi notam fecimus is pariturū se ait ubi con-
stituerit illū contra concordata uexari. & nunc id discutitur
quantum nostre facultatis erit non uiolabit concordia na-
tionis pro cuius bonore semper pugnabimus. per Vigan-
dum secretarium maguntini misimus tibi alphabetum &
nunc duplicamus si forsitan illud non recepisti. poteris scri-
bere mentis tue conceptum & consulere ecclesie necessitati
notum nobis est acumen ingenii tui. multumq; tuo iudicio
deferimus. labore tuo nostroq; si licet dicere quierem con-
secura est ecclesia nostris diebus apud Germanos. Faxit
deus ne lacerari uideamus quod aliquando resarcimus
multa rumor affert & Germanos fieri Gallos mutatione
cōrendit nobis uia salubrior esse uidetur qua patres nostri
ambulauere. sed noua tempestabūtur itinera. nona quoq; pe-
ricula inueniuntur. nec facile sua in diocesi quisq; pontifex
Papatum habebit & sunt qui querunt & eius rei causa ni

145
grum in candida uertit. sed tu bene Vale audies nocario
nem oratorum pricipum que hic facta est. utinam ea aliquid
boni pariat. Datum Rome die quarta nouembris. Mille
fimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Tols
ner. S. P. D. Accepimus litteras tuas per qui
bus tibi gratias agimus qui nostris in rebus
fidei sollicitudine uteris. grauamus te sed non
potest fieri quin amicorum utamur opera & nos aliquan
do si deus dabit aliquid pro te faciemus. expectamus Cy
riacum qui ueniat in facto prepositure & quantum in no
bis erit concordabimus cum Decano. quia postquam promissus
est nolumus retrocedere. de prebenda Vormacien. scrips
imus ut petro morem gereres. habita aliqua recompensa
nescimus quid ille fecerit tecum. idem quoque de prebenda
collegiate ecclesie sentire cupimus quomodo se habuerit
ille cui promissimus cedere. quod nouissime acceptata sit a
lia prebenda nomine nostro non placet. nolumus esse in pace
cum istis paruis beneficiis. nec intendimus si possumus cu
i quam esse molesti. beneficia quoque contra concordata no
lumus acceptari id est monasteria & utinam possemus fa
cere etiam sine prepositura. quia nollemus illi nationi quo
uis pacto displicere sed necessitas urget si statum tenere de
bemus convenientem & reputamus nos esse Germanos
tanto tempore illi nationi seruiuimus quod si natio illa prorsus
nos excludere uult feremus equo animo nec minimum
beneficium amplius in illa queremus quod de benignitate
illorum prelatorum non arbitramur esse. Vale ex Roma
quarta die. nouembris. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Petro Cnor. S.
P.D. Grate fuerunt nobis littere tue quibus
nouitates Germanicas significasti & diera-
rum institutiones. scimus nos esse tibi caros q
omnia ut amico comunicas. Estq; nobis non parua uo-
luptas te tenere memoriam ueteris amicitie. Vellemus na-
tionem tuam uti sano consilio & non repente ad nouitates
prorumpere. multo labore parata est pax ecclesiastica. faci-
le rumperetur si uolueritis. At erit non nobis solum damno-
sa sed etiam uobis & cum uoletis resarcire non poteritis
leuiter quod nobis dicis imputari de reservationibus ac pen-
sionibus. nescim? id sibi uelit nisi fortasse de uno monaste-
rio prope Constantiam quod imperrauit protobonotarius
de lapide in quo pensio nobis centum florenorum assigna-
ta extitit. id ille aiebat placere principi patrie nec erat con-
tra concordata cum electio ibi canonica non fuisset. De al-
lia pensione nunquam nos intromisimus. de reservationis
bus est uerum qd habemus bullam pro duobus milibus flo-
renorum. credebamus nationem illam non egre ferre si nos
qui in ea nutriti sumus tantum illic in beneficiis haberem?
& nihilominus diximus. pape & scripsimus Archiepisco-
pis Maguntino Treueren. & Colonien. nos illa bulla nul-
latenus uti uelle ubi concordatis cum natione aduersaret.
Itaq; nescimus cur nobis aliquid imputari possit. Commē-
damus tibi unionem ecclesie ut facias quemadmodum cō-
sueuisti quia nihil pace melius contra prutenos sedes apo-
stolica usa est suis armis. restat in uos uestris utamini. Si
qua in re natio ipsa grauatur potest recurrere ad sedem a-
postolicam. crede non spernentur preces sue. Fuimus locu-
ti Sanctissimo domino nostro de iuramento tuo. sanctitas

46
sua uine uocis oraculo nobis dixit q*uo*d iuramentum illud sus-
pendebat ad effectum ut possis Romane ecclesie utilius
seruire. & ita poteris affirmare te non esse obnoxium iura-
mento. Age igitur ut consuenisti nos semper inuenies pa-
rarissimos ad ea que tibi grata sint & inclyte nationi utilia
cupimus ut nos commissos facias principi Marchioni al-
berto cuius eximie uirtuti animam debemus. Vale ex ro-
ma. die septima nouembris. Mille simo quadringentesimo
quingagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardia-
nali sancti angeli. S. P. D. Ex Buda iterum
litteras tuas accepi colendissime atq*ue* opime
pater ex quibus didici non comperto apud au-
striales rege dignationem tuam cum in iaurisum uenisset
retrocessisse. non est mihi dubium quecunq*ue* agis optimo co*n*-
silio fieri. Turbines illarum partium nondum esse sedatos
& publica & priuata causa moleste fero. sed nouit deus fi-
ne cuius nutu nihil agitur quid rei christiane expediat. q*uo*d
redeas in Germaniam pragamq*ue* peras & probo & laus-
do quod times in re bohémica credito nihil ego temprobo
fileo & filebo quā diu uolueris. non tamen adulabor. non
suz in opinione tua ut scandalizari Teutones in illa re pu-
tem. sed quamuis mihi non persuades non tamen plus mi-
hi quam tibi credo. cedo & captiuo ingenium meum & ubi
non est ratio aut*em* consensio. illud tamen uaticinor n*on* q*uo*d
tua dignatio uel mea prauitas Bohemiam ex integro apo-
stolice sedi unitā uidebit. atq*ue* ego utinam fallax sim uates
& inueniar in hac propberia uan*us*. de rebus n*ost*ris nihil est
quod scribam memoratu dignū Vrsini cū Comite euerso

ficut heri & nudius tertius bello sese agitant concordia sepe
pe quesita nondum inuenta est. cardinalis eius familie ab
est neq; se tutus Rome arbitratu apostolica pietas eo est
uultu quo fuit dum abiisti. prefectus Urbis e grauissima
febre conualuit. piccininus e regno Neapolitano cum co
piis suis in agrum picenum profectus sigismundo malate
ste bellum intulit. castellaq; nonnulla ibi ademit. Genuens
ses a regia classe admodu opprimuntur. legatus marchie
indies expectatur cancellaria initurus que scribam non ha
beo plura. commendo me reuerendissime dominationi tue
rogans ut si regem Hungarie adeas apud eum causas ec
clesie mee Varmien. adiuues. nam is cum rege Polonie
plurimu potest. Ex Roma die decima septima nouembris
Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis Poggio Floren
tino S. P. D. Rure datas poggi amantissime
tuas litteras accepimus que nobis & iocundi
tari & uoluptati fuerunt. neq; enim alius est
usquam hominum cuius scripta libentius q; tua legamus.
est enim in eis & dicendi ornatus & sine quo sacrificiu ue
teres noluerunt debiti salis condimentu. gaudemus te be
ne ualere & inter rusticandum philosophari. urinam ⁊ nos
par uita teneret. sunt qui egre ferunt inter rusticos uitam a
gere ex quibus nihil queant discere. nobis autem molestus
est inter eos uersari quos nihil docere possumus. ceder sem
per discere ⁊ magistri uoces omnibus horis auribus incul
cari nostris. quod si alterum eligendum sit auditores liben
tius q; doctores feremus. nam si pueris molestum est sem
per audire quid senes agant poeta insignis in opere initio

44
Semper ego inquit auditor tantum nunquam ne reponam
ut xatus toriens rauci theseide codri. multi sunt bodie ⁊ co
dri ⁊ trasones quos audire inuiri cogimur ⁊ nihil discen
tes discere. nos igitur te felice ⁊ dicimus qui apud eos euū
traducis qui te plane sapientem fatentur ⁊ audiunt percu
pide quous quocunq; in loco fueris. idem tibi accidat neces
se esse. cuius etiam apud patres nostro nomen laudatissimū
fuit. ad oblationes tuas nihil modo respondemus cum pri
oribus litteris ⁊ qup loco te habeamus ⁊ quales erga te
simus abunde a nobis scriptum fuerit. credimus te arbitra
ri nos ⁊ tibi ⁊ tuis esse deditissimos. qd si eo es animo ni
hil falleris. nos de re nobis omnia persuademus. Vale ex
Urbe kalen. decembris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senēsis Federico impera
tori. Salurem plurimam dicit. Accepi litteras
tuas ex Bartholomeo canonico Varmienfi.
procuratore meo qui scribit mibi circa nego
cium meum benignissimum ⁊ humanissimum habuisse res
ponsum. nam ut reulit sibi Vlricus Ridrer tua maiestas
litteras requisitas ad Serenissimum regem Polonie mei
causa scribi iussit. fecit tua clementia ut consuevit erga me
seruulum suum cuius auxilio atq; fauore ad Cardinalatus
elevator sum. Sed seruauit etiam suam in me consuetudis
nem Cancellarius Vlricus Velzeli qui rogatus ⁊ inter
pellatus multis vicibus quas iussus erat lras expedire cō
tempnit. expectauit pcurator meus. vi. dieb⁹ ⁊ tandem sine
lristue maiestatis recessit. ob quā rez negotiū meū magnā
patit detrimentū. cum uidebor tuo fauore priuatus. nescio
cur me ille adeo prosequitur. Nam si ego illam ecclesiam

non obtinuerō non tñ aliquis amicus suus eā adipiscetur
supplico igitur ut tua clementia per aliam cancellariā litte
ras requisitas expediri iubeat & deinceps si quid occur
rat in ea causa scribendum in cancellaria austrie. dignetur
mansuetudo tua id committere expediendū. naz ego Vel
zeli gratiam inuenire non possum. nescio sua an mea culpa.
ego his diebus consanguineum suū apud pontificem max
imum adiuui & cum illi deesset pecunia in domo mea alui
donec expediretur. Deus sibi meliorem mentem prebeat.
Nova istarum partium hec sunt. Vrsini & Comes Euer
sus adhuc bello se uerant. Comes Iacobus piccininus Si
gismundum Malatestam armis laceffit. rex Aragonum
Genuenses classe premit & in Riparia Genua plura oppi
da vi & tractatu cepit. Papa sospes est & ad rem contra
Turbum feruentior indies assurgit. Ex orienti certuz est
nuntiam allatum Turcos apud Mytilenem bello uictos
fugatosq; esse. Alia non occurrunt facio me commenda
tum sublimitati tue ad eius semper mandata paratum. Ex
Urbe die uicesima secunda nouembris. Millefimo quaz
dringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis senensis Iohanni Nibili.
Salut. Pluri. Dicit. Accepimus litteras tuas
quibus rogas ut preposituram Brunensem
tibi impetremus uoluissimus non fuisse preuē
tam amicitiam tuam. fecissemus pro te quod nostre uires
poruissent. Nam te sincere amamus & fratris habemus
loco. sed iam circiter menses tres elapsi sunt qđ dñs Vens
cesslaus Bohemus cum hic esse orator dominoruz de rosis
eam in nostra presentia a dño nostro petiit ⁊ papa nobis

48
commisit ut adueniente tempore sibi ad mentem deduce-
remus. itaq; non poteramus fidem non seruare. Hec ea
prepositura Venceslao collata est q̄uis maiestas regia
reseruari illam postularo cuperet rogamus igitur equo a-
nimo feras quod factum est. nos deinceps curabimus pro-
uiribus tue uoluntati morez gerere si quid occurrat in quo
possumus adiumento esse. nam certe anxii sumus pro tua
uirtute tibi non esse prouisum. si obtinere mus uarmiensem
ecclesiam ibi aliquid tibi pingue concederemus. sed res lo-
ga est atq; perplexa. Agimus tibi gratias q̄ nouitates is-
tarum partium nobis sepenumero scribis idq; ut sedulo fa-
cias rogamus. Datum Rome die. uicesima secunda no-
uembrii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Inder-
bachio. S. P. D. Accepimus ex litteris Bar-
tholomei canonici Varmien. procuratoris no-
stri litteras in causa nostra petitas quamuis a
cesarea maiestate concessas nō tamen obtentas fuisse quo-
niam cancellarius eas expedire suo more neglexit. Ob
quam rem Bartholomeus quamuis sex diebus expectassz
sine illis recessit. & licet Arrongus illas ad nouam ciuita-
tem afferre debuisset nihil tamen factum est. non miramur
de cancellario. ille enim suam erga nos seruat consuetudi-
nem. sed miramur te passum esse res nostras in manus illis
peruenisse qui nostri & nos & illum. poteras insuper euz
eius cunctationem uidebas cesarem accipere rei nostre
aliomodo consulere. Nos hic nullam habemus aliam cus-
tam q̄ cesari & suis morem gerere & scimus nos id esse
obnoxios facere. neq; cessabimus uita comire. equum tam

putamus aliter nos in curia cesarea tractari. & cum nō dubitemus principis gratiam habere non possumus non uehementer admirari ita rem nostram esse neglectam. Ceterum cum preterita reprobendi facilius q̄ corrigi queant. rogamus deinceps non pariaris quod nos tangit ad imperialem deferri cancellariam & cum nos hic uestri simus nos illic non sitis nobis alieni. si uidet aliqua uia q̄ ad huc littere mitti ad regem Polonie possint facito quod amico credis esse utile & purga moram. Vale ex Roma die uicesima secunda nouembris. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senēsis. Vlrico Riedrer S. plu. dicit. Littere cesaree ad regem polonie nostri causa scribende ut ex Bartholomeo sumus edocti quamuis a cesare concessa benigne obtineri non potuerūt. nescimus an Velzeli culpa qui renuit expeditionem an tua qui homini nobis parum amico expeditionem commisisti. nos certe non sine graui damno frustrati sumus. Si quid a nobis commissum est propter quod ita debeamus in curia uestra tractari. Rogamus nos certiores efficias. & si peccatum nostrum est id emendabimus. nos certe qui a cesare ueniunt summa eos diligentia prosequimur. ac non solum uerbis sed etia pecuniis adiuuamus. velit deinceps tua amicitia negocia que nos concernunt ad aliam deferre cancellariam ubi amicos habemus & litteras nostras cesareo culmini legito. Datum romae die uicesima secunda. nouembris. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

79
Neas Cardinalis Senensis Vtrico episcopo
Gurcensi. S. P. D. Gaudemus de reditu tuo.
et si magna pecunia emprus est. sed longe pre
stat pecuniam quam corpus negligere si potuisset
mus tibi esse adiumento id quidem cupide egissemus neque
negleximus quod in nobis fuit quous profuit nihil. ita nunc
res se habent neque humana neque diuina iura pondus habet
sed putamus adhuc illum daturum penas qui tantum admi
nistrat scelus. Nunc quod scribamus non est aliud nisi quod te
cum conquerimur non potuisse nos in curia cesarea litteras
obtinuisse ad regem polonie commendaticias quod quidem
non de cesare dicimus. nam sua mansuetudo benigne annu
it litteras scribi debere. sed cancellaria impedimento fuit
cuius rector pro crastinando negauit expeditionem et pro
curator noster delusus abiit. non sine magno damno nostro
qui litteras cesareas nobis admodum profuturas arbitra
bamur. rogamus te ut hoc cesareo culmini exponere nolis
et si quis est prouidendi modus rei mee consulito ex Ro.
die uicesima secunda. nouembris. Millesimoquadringens
tesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Henrico Sense
leben. S. plu. D. Negligenter factum est quod littere
impiales non sunt habite ita illi amici sunt nos
aliter cum eis agamus curandum est ne desine
regie fortasse ita placet deo ut huius causa regi tantum fi
mus obnoxii. scimus tamen imperatorem non esse in culpa
cuius benignitatem experti sumus Elzeli ea malignitas
est. Cura expediende rei tua est. quodcumque mandatum
procuratoribus nostris dederis id uolumus ratum esse
Credimus tandem necesse erit paulum eo profici.

alioquin parum speramus cum te huc rediturum audiam?
alia que modo scribamus non occurrunt. italia ira se habet
sicut heri & nudiustertius. nepos pape adhuc egrotat &
puratur euasurus. legatus ex Marchia propediem redi-
turus expectatur. Vale optime ex Roma die uicesima se-
cunda nouembris. Millesimoquadringentesimoquinqua-
gesimoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis Venceslao Bo-
bmo. S. P. D. seruauimus quod promissim?
& annuente deo tue satisfecimus uoluntati.
preposituram Brunnensem consecutus es mu-
nere apostolico & nostra porissime sollicitudine qui iuuan-
te reuerendissimo domino Rothomagen. cardinalem Pa-
piensem alteri consulentem uicimus. tuum nunc est ut pos-
sessionem assequi studeas & pro nobis in ecclesia Varmi-
ensi tuas operas impartiaris. in qua re noue indies diffi-
cultates emergunt. facient domini de rosis rem nobis gra-
tissimam si hac de causa ad rem Polonie te miserunt. Va-
le ex Vrbe octaua kalen. Decembris. Millesimoquadrin-
gentesimoquinquagesimoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Phi-
lelpho. Sa P. D. Litteras tuas Francisce a-
mantissime & quidem suauissimas accepim?
Mediolani ad. viii. calen. nouembris scriptas
cumq; his dulce carmen sale conditum optimo. Priores
quoq; nobis reddere fuerant & uersus impares ex officis
na tua periocūdi ter siq; quibus iam pridem respondimus
Nūc pauca ad noua scripta dicemus. Iohan. papa terri?

et. xx. cum plus equo laudaretur. scio inquit me ludi sed falsa quoque laus me delectat. idem & nos dixerimus non sunt nostre quales nobis attribuis laudes. scim? quo pede claudicamus. quem dolemus dentem. laudari tamen falso quod vituperari uero malim? tibi gratias habemus qui nos immortales facis. librum tuum iam dudum in catheloniam abisse putamus. nihil est quod de illo speres. uacua Bibliotheca est preter uerbosas leges nihil habet xenophonem filium tuum optimum adolescentem & tuis imbutum disciplinis in familiam nostram recepissemus & sui & tui causa libenter si facultates nostre tulissent sed non sunt opes nostre que longum ferant famulorum ordinem & curiam splendida uiuimus tenui mensa & inter ultimos haberi Cardinales satis esse putamus. Vale & nos perge amare. quandoquidem id reciprocum fit. Ex urbe Roma. vii. kalen. decembris. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis Latino Cardinali de Vrsinis. S. P. D. Quamuis non scripsi hactenus paternitati tue non tamen minus illi & dedurus & affectus fui. sed causam meae raciturnitatis tua singularis prudentia per sese optime nouit. non sunt ea tempora que militationes litterarum exposcant nec uidi meis litteris aliquod afferri posse presidium rebus tuis quod si uidissem etiam cum periculo scripsissem. ita enim dignatio tua de me merita est. nunc uero & taceo et simul superos oro ut finem aliquando tuis tempestatibus tribuant & reddant nobis personam tuam qua non sine incommodo sacrum collegium caret. nouitates nullas habeo scribendas quas non putes dignationi tue notas nisi forte germa

nicas. sed implicari bello proprio homines non solent exter-
na curare. hec scripsi ne perpetuum silentium meum accus-
sares quous scio tuam circumspeditionem ita me suum serui-
torem amare ut nihil in finistram partem recipiat. commē-
do me iterum & iterū paternitati tue ad eius mandata pa-
rarissimum. Ex Vrbe die decimasexta nouembris. Mille-
simoqueadingentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Sigismundo ma-
larest. S. P. D. Fuimus hoc mane cum sanc-
tissimo domino nostro dum cancellarius tuus
audiretur & intelleximus que dicta sunt tam-
per sanctitatem domini nostri quā per ipsum cancellarium su-
per controuersia que est inter serenissimum regem Arago-
nam & te. circa quam rem etiam seorsum idem dominus
noster nobiscum loquutus est. in summa uidemus ipsum do-
minum nostrum affectum esse statui tuo uelletque tibi sem-
per bene consultum esse. Oportet tamen suam sanctitatem
habere respectum non modicum ad prefatum regem Ara-
gonum & habere oculū ad terras ecclesie & ideo necesse
est ut prudenter se habeat. nec potest semper omnia facere
que uellet quibus ex rebus consideratis omnibus pro dire-
ctione rerum tuarum ad euitandum pericula que possunt e-
mergere. uidetur nobis consultum esse quod tu de summa pec-
uniarum quas regia maiestas a te petit. offeras illas quā-
ritatez sine ulla dilatione persolvere que liquida est de pre-
sentem alia supra qua pretendis nō teneri prebeas mensaz
in qua dicta pecunia parata sit ad requisitionez regis cū
quo sanctissimus dominus noster decerneret te obligatum
esse & affirmes te uelle stare determinationi domini nostri

Et bec uideretur nobis uia rationalia. nec putamus alio modo rem bene sopiri posse. rogamus ut recte confideres omnia & recipias consilia eorum qui te amant. nec uelis p modica pecunia te in periculo ponere. quia non est paruus aduersarius tuus. nec res bellice semper ex opinione succedunt. Melior est multo certa pax q̄ sperata uictoria. Scimus te non libenter audire consilia quia tamen periculum prouintie rimemus non possumus facere quin ea que nobis uidentur utilia significemus. tuum est in bonam partem recipere que a nobis sincera mente scribuntur. Datum rome calen. Decembris. Millefimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iacobo Lodronio medico. Salutem plurimam dicit. Habuimus ex ferraria litteras tuas. libetius te uidissemus pro caritate qua tibi sumus affecti. deo deus ut aliquando simul reperiatur. faceremus libenter omnia que possemus pro tuo bonore & utilitate. sed nō uidemus modo commoditatem. Tempora enim mala sunt sed si quid occurreret non erimus tui immemores. rogam⁹ ut commendes nos Imperatorie maiestati & inuestigatorem presentium ad expeditionem suā in facto ecclesie parmien. quam si obtinere poterimus non erit quin utilitas tibi redundet. Salutes ex parte nostra Vtricum Ridrer & Valterum zebinger ac cancellarium imperialem & alios amicos nostros. dolemus multū de captura episcopi Gurcen. & Iohannis Vgnad & aliorū. prīnā possemus eorum liberatōem pcurare pfecto nihil omitterem⁹ ex nobis possibilibus. Iohannē inderbachū cupimus nō noīe saluari

simulq; dilectissimum filium tuum Federicum cum coniun-
ge tua honestissima. Vale in christo optime nostri memor
& amans ut soles. Datum Rome kalendas Decembris.
Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Laurentio Ro-
uarella. S. P. D. A latore presentium recipies
quatuor bullas apostolicas & unum officiu;
transfigurationis. ex bullis unam reddes Im-
peratoris simul cum officio & breui sibi directo. Alias bul-
las curabis mittere tribus principibus electoribus simul cū
breuibus suis. erant & alie tres bulle apostolice simul cum
duobus officiis ac tribus breuibus. officia dirigebant Re-
gi Hungarie ac domino legato. bulle quoq; eisdem. tertia
uero domino strigoniensi. sed hec omnia mitemus per ali-
um nuntium qui post biduum recedet. si te reperiet in curia
regis Hungarie assignabit tibi ea. si autem trader per se
ipsum regie maiestati que sibi diriguntur. Alia uero cura-
bit transmitti Archiepiscopo & legato. nec alia circa hec
de negociis rheni multa referuntur non bona. propter que
necessarium erit ut q̄primum cum consilio imperatoris et
cum litteris suis ad partes illas te transseras ⁊ labores iux-
ta commissionem tibi traditam. interea bonuz est ut procu-
res q̄ imperatoria maiestas scribat Archiepiscopo mag-
deburgen. simulq; ragenfi ⁊ iprimis Treuerensi ac Salz-
burgenfi ut si querantur ad aliquam conuentionem in fac-
tis ecclesie nō consentiant. sed ad se ipsuz oia referant que
queruntur & suadeat ut si qui sunt qui non itates querant.
illis non assentiant. quia periculū est in mora habebis mox
alias litteras domini nostri qui plenius de hac materia ad

re scriber & intelliges rei gravitatem ac periculum. bonus
est etiam laborare apud ducem Ludovicum Bavarie ut
scribat Palatino Reni cōsanguineo suo nec se implicet cō
ventionibus eorum que contra sedem apostolicam aliquo
modo parantur per suadendo sibi q̄ multo facilius filii p̄n
cipum promouebuntur per sedem apostolicam q̄ capitula
vel ordinarios. & hoc bene cura in auribus principum con
culcare quia veritas est. Vale & scribe sepius quomodo
tibi succedat. Datum Rome calendas Decembris. Mille
simoqueadingentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Duci
Mediolani illustri. S. P. D. Quamvis in cu
ria serenissimi Imperatoris & aliis in locis ubi
moram traxi semper honoris & glorie tue cu
pidus fuerim. illisq̄ pro mea virili consulere studuerim ut
testes sunt. magnificus eques Scena de curre. & alii quos
tua excellentia ad imperialem maiestatem & Romanam
curiam aliquando transmisi. Fateor tamen me nunquam
aliquid egisse propter quod presumere debeat gratiam quā
rumcunq̄ minimā ex tua mansuetudine deprecere. sed au
dariam petendi quam mea non prestant opera tua liberali
tas & in omnes beneficētia cōcedit que cum vel ignotis p̄
desse soleat mihi ut existimo non claudet aures. neq̄ ego
illam implorare auderem nisi me necessitas urgeret sed cū
necatus ad cardinalatus honorem eos non habeam red
ditus qui huic dignitati conueniant cogor ad eos recurrere
quos pro sua singulari bonitate mihi bene uelle arbitror.
inter quos excellentiam tuam ueneror. nam & amici quos
Mediolani habeo hoc mihi & litteris & nuntiis indices cō

firmant. Quibus ex rebus commisi prefato scene integer-
rimo amico meo ut aliqua meo nomine mansuetudini tue
exponat. cui precor & benignas aures impartiri & preces
quas uice mea tulerit bono animo exaudire uelis. nam &
opus pietatis exercebis & me seruitorem tuum magis ac
magis obligatum habebis. Ex Roma quarta nonas De-
cembriis. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Scene Curtenfi
S.P.D. Rapbaelem Caymum nobilez ado-
lescentem quem ad nos misisti recepimus in
familiam nostram & tui causa & sui libenti a-
nimo. nam & nos tibi obnoxii sumus in omnibus morem
gerere & ipse pre se fert modesti & prudentis indolem in-
uenis. utinam bi simus qui uirtuti sue satisfacere possimus.
quod promittis te apud illustrissimum principem procura-
torum nostri causa non est apud nos dubium. nouimus a-
nimus ergo nos tuum & amicum te esse uerum non ambi-
gimus. si bona principis mens in ea re fuerit tua non dees-
sit opera ita nobis persuasam est. scribimus excellentie sue
litteras quarum exemplaria cū presentibus ad te mittimus
si putas reddendas esse reddito si minus utere consilio tuo
& rem nostram pro tua circumspectione curato. nos tantū
uolumus quantum licet. pauperes nati sumus & in hac usq;
diem uiximus tenues. nunc si aucta dignitas est non tamē
acceuerunt opes. confidimus in bonitate summi dei ut qui
nos nunquam destitit neq; in cardinalatu deseret. qm̄ nō bi-
sumus qm̄ maria montesq; cupiamus. satis nobis fuerit nō
egere quo illustrissimi ducis auxilio futurū cōfidimus & tua
solicitudine. de maxima illa concubina non est quod miref

Lata est Romana curia & omnium rerum capax. boni et
 mali apud nos versantur. Hic superbia & humilitas. hic
 auaritia & largitas. hic luxuria & frugalitas. hic libido &
 continentia. hic summa uirtus & summum uicium. Sagena
 est hec in mari missa omnium genere piscium plena. Tris-
 ticum adhuc simul & palea in area est & magna fatuitas
 & summa sapientia simul habitant. quid mirum si opera
 aliquando preclara effecimus digna laude. aliquando sic
 agimus ut reprehendi uel a minimis ualeamus neque arbor
 bona malos fructus facit. neque de spinis colligunt uvas.
 Credimus tamen plura dici quam fiant & plura fieri quam dicen-
 tur. famamque tanto maiorem esse quanto longius effertur
 nos nostro capiri paremus. cuius sapientia nemo satis com-
 mendauerit. quamquam aliquando ea faciat que non omnes
 probant. sed quid mirum si pontificis & mortalis hominis
 facta sunt qui uituperant. quando nec deus ipse reprehen-
 sionibus hominum caret. sed Vale & Iobanni Caymo spe-
 ctato uiro & nobis amicissimo nostro nomine salutes dici-
 to quantas ab amico desiderat. Ex Roma quarta nonas
 Decembris. Millesimoquadringentesimoquingagesi-
 mo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao Ar-
 zimboldo. Salutem plurimam dicit. Quam-
 uis raras ad te litteras dederimus. nam he se-
 cunde sunt postquam cardinalatus honorem
 consequuti sumus. nihil tamen minus te amamus & reuer-
 remur. est indelibilis memoria illius dulcissime consuetu-
 dinis quam simul florentie habuimus. recordamur quanto fa-
 uor nos mediolani dum legatione cesarea fageremur precebat.

Neq; obliui sumus eorum . & que Rome in coronatio
ne imperatoris una agitauius . que omnia suauissimam
mibi reddunt recordationem tui nominis . ad hec accedunt
amplissima in me merita Gasparis slickii cancellarii cesar
rei que suis necessariis & amicis mirum in modum nos ob
ligatos tenent . hec scribim⁹ semel pro multis uicibus ut sci
as nobis animum esse complacendi & tibi & tuis omnib⁹
nam quociens tuo nomine requireremur tocies in memos
riam carissimi amici non sine uoluptate quadam reuoca
mur . ex te aliud nihil perimus nisi ut nos ames ex ueteri co
suetudine & illustrissimo principi duci Mediolani comen
datos efficias . cuius clarissima uirtus omnem inuidiam su
perauit . Vale Ex urbe Roma . quarta nonas decembris .
Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Theoderico ar
chiepiscopo Colonienfi . Sa . P . D . Ex litteris
quas mihi quasq; sanctissimo domino nostro
scripsisti sinceritatem tuam erga sanctam Ro
manam primamq; sedem plane cognoui neq; ambigo ubi
tua dignatio sit ibi nihil concludi posse non iustus sanctuq;
ago gratias benignitati tue que palam mihi dignata est a
perire quod sentis . verum quia certificatus est dominus no
ster in conuentionibus que in Germania fiunt aliqua trac
tari que hanc sedem concernunt . oro ne tua circumspectio
bis aures adhibeat qui nouitates efficere cupiunt ut ut sic
emergant . nanq; si romane sedis auctoritas deprimeretur
credero quia nec tua nec aliorum episcoporum salua mane
bit . audio ramen que consulis ut hic quoq; ea reformentur
que odium tue nationis pariunt . & ego si mea uox audies

-84

ad id operam dabo. nam & hic aliqua cōmittantur que nō
laudo omnia. verum illud salubre puto ut super grauamini
bus que uestri allegant ad romanum pontificem recursus
habeatur qui non denegabit assensum iusta petentibus mi
hi ea cura est ut ea semper agā que nationi tue de qua quo
dem modo unum me puto & honori & utilitati sint. In re
bus autem que tue proprie sunt ita me habeo ⁊ habeo qđ
aduixerim tanquam mee sint. scio enim quantum dignatō
ni tue debeo cuius humanitas multis me affecit beneficia
is. ceterum quia prepositura sanctensis que nunc mihi com
mendata est in dyocesi ac dominiis tuis non paruam babz
iurisdictionem rogo uelis tuis parentibus litteris manda
re ut officialibus meis quatenus consuevit est absq; con
trouersia pareant ita ut gaudeat ea dignitas se mihi com
missam esse. & cardinalem senensem apud presulem coloni
ensem intelligat esse non ultimo loco. nec alia modo com
mendo me tibi. Ex vrbe. iiii. nō. Decembris. Millemos
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Vlrico Episco
po Gurcensi. Sa. P. D. Suscepis litteris tuis
uocauimus ad nos e uestigio procuratorem
Herfordensem cum quo plura loquuti. illud
ab eo tandem obrinuimus ut in causa illa testamentaria nō
procedatur nobis insciis & putamus eum quieturum iux
ta desiderium tuum donec adueniat noster Senleben. Est
enim hic procurator uir bonus & in fortunio tuo compari
atur. solum timet ne principales sui eum tergiversarii suspi
centur. nec alia modo rogamus ut nos Maiestati cesaree
commendes ⁊ nos in gratia eius retineas quia ipse est cui

preceferis qui uiuant obligati sumus. displicer nobis non
habuisse nos illam fortunam ut pro nobis cesarea maiestas
regi Polonie scripserit in causa Varmiensis ecclesie. fecit
hoc Velzeli uetus consuetudo qui gratiam cesaris nobis
impeduit. id nobis est non damno soluz sed etiam infamie
nam qui nos annis quindecim seruisse Cesari sciunt nostrā
paruifaciunt existimationem cum litteras commendaticias
as ex Curia eius obrinere nequuerimus. deinceps roga
mus aliter agatur nobiscum qui dies noctesq cesari seruis
re & suis curialibus morem gerere studemus. Vale opti
me. Ex urbe Roma die sexta decembris. Millefimoqua
dringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Frunc.
S.P.D. Affecerunt nos littere tue nō paruo
gaudio uir prestans & amice singularis quā
do nude scribis & interna animi tui pandis.
Credimus te uri non insulso consilio si cum nequeas conti
nere coniugiumq queris quamuis id prius cogitanduz fu
erat quam sacris iniciareris ordinibus. Sed non sumus dii
omnes qui futura prospicere ualeamus. quando hac uentū
est ut legi carnis resistere nequeas. melius est nubere q̄ uri
Non tamen hec pontifici sententia est ut dispensandum cē
seat. stat in sua seueritate nec putat uni concedendum quod
multis in oxium uergat malum & unus paripro multis nō
inconueniens arbitratur. expectandus est ergo ut tute ais
alterius apostolatus qui mitior sit. nescimus tamen cui ui
ta tam diu comes erit. nam sepius agni premoriantur ou
bus. tu quam de nobis opinionem geris ut deponas roga
mus. Neq enim nos hi sumus quos arbitraris utinam ita

uiuamus ne Cardinalatum indigne uideamur adepti. Cupimus nos sepe reuerendissimo petri nostro domino Celeniensi facias commendatos cuius uitam diurnam cupimus. & sue digationi rem gratam facere optamus. preposito sancti Florini. Tilmāno ut nos offeras petimus quē inter amicos obseruamus. nec secus de Iohanne polari dicimus. sumus enim omnibus obligati. Sed Vale & procuratores nostros ut aq̄liuid cōsequamur adiua. Datum Rome die. septima decembris. Millefimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Tolner. Salutem plurimam dicit. Que scribis omnia cum uoluptate legimus aduerrentes a qua nos animi sinceritate prosequaris. tua nobis & fides & prudentia magno emolumento est. circa rem prepositure expectamus decani procuratorem. sed ille fortasse ideo tardior est quia sperat nouis que audiuntur legibus sese magnum fieri. utinam magnus sit cum rei publice christiane utilitate. intelligimus ecclesiam quam nobis p̄ prepositura dimittere intendit. domum habere ruinosam quam Palatinus comes ecclesie sumptibus reparari uult. quod si fiat redditus plurium amicorum in eam conferantur & nobis esset onerosum. rogamus igitur attente ista penſes & cuncta nobis rescribas pro ecclesia collegiata impetras uimus septem annorum indulgentias. plures obtinere nequimus & illas ad. xx. annos duraturas. si uolunt expedire poterūt hi quibus ea cura cōmissa est. nos que possumus cū honestate pro ecclesia vormalien. efficere uoluerim.

Commenda nos episcopo & decano ac Iohanni de Bacs
steya amicis optimis. & Vale in domino semper ex Ro
ma die seprima decembris. Mille simo qnadringentesimo
quingagesimo seprimo.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico sanc
torum quatuor coronarum Cardinali lega
to Bononiensi. Sa. P. D. Et oliuas & tutea
quibus me honorare uoluisti cupidissime ac
cepi. tam qd id genus alimenti hic rarum & preciosum est.
cum qd ex amantissimo & mihi precipuo domino & bene
factore singulari quecunq; ueniunt nō possunt esse nisi gra
tissima. Exxenia quidem tanto acceptiora sunt quanto is q
mittit amantior est. qua ratione non potuissent munera tua
apud me esse iocundiora q̃ sunt quando & me amari a di
gnatione tua uulgariter sum expertus. & ego tue reueren
tissime paternitati tanq̃ patri optimo & domino benignis
simo sum affectus. Vellem aut̃ ea in me facultas esset qua
possem me gratum ostendere non uerbo sed facto. scio ta
men prudentiam & mansuetudinem tuam ex me nihil am
plius expectare q̃ possim. & in redditione beneficiorum a
nimi tantum inspicere promptitudinem sed ne multis digna
tionem tuaz morer quod semel dictū est id nunquā indictū
erit. nosti que fuerūt inter nos uerba dū ageres de mea ad
cardinalatū p̃matione. nunquā ex animo meo illa cadent
nec unquā id cōmitam ut tanti beneficii immemor dici pos
sim. quod si non scribo sepe ad benignitatem tuam nō pp
terea minor est mea deuotio nec minus amo. id tua reuerē
tissima paternitas experiet. si qua in re mihi possibili mea
opera tui dignabit. nec plura modo. Datum Rome die.
octaua Martii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Latino Cardis
dinali Vrsino. S. P. D. Reddite fuerunt mi
bi littere tue quibus Gondisalui familiaris tui
causam commendas. legi scripta tua non sine
iocunditate cum plena essent caritatis & beniuolentie. Il
lud autem molestum fuit qd desiderio tuo morez gerere nō
potui. nam iudex in causa constitutus solum ueruz sequi de
bui. neq; fas fuit ad dexteram uel ad sinistram declinare.
quo ad rāmen licuit partem familiaris tui iuuare non desti
ti. Accersui ad discussionez negocii tres ex rota uiros pre
stabiles quos partes ipse delegerunt cum his fuit & audis
tor meus & Iohannes de Cesarinis non indoctus legum
interpret. viderūt hi registra & pluribus inter se diebus de
meritis cause consultarunt. postea corāz me constituti retu
lerunt familiari tuo haud quāq; ius competere. idq; preter
unum omnes affirmauere. volui & ipse rem cognoscere ne
lippis oculis iudicarem. neq; his contentus seorsum aduo
caui aliquos iure consultos & deniq; nemo fuit qui Gons
desalui partes tuendas diceret. ea propter interpellatus p
sententia feci quod iudicis fuit. si tua reuerendissima pater
nitas iudex fuisset haud aliter sese habuisset quam ego unū
quod potui non omisi. induxi enim partem aduersam ad ex
pensarum dimissionem si familiaris tuus non appellauerit
Hec acta sunt per me in causa Gondisalui. doleo non fuis
se ius pro eo. sequutus sum iudicia coelectorum auditoruz
scio dignationem tuam non plus ex me uelle q̄ ferat bone
stas. de reliquis que apud nos geruntur non scribo paterni
tati tue quia nihil hic sit quod te fugiat. de Germania cres
do audiuisti Matbiam Vainode filium in Regem elec
tum Hungarie annos. xviii. natum quamuis in Bohemia

esset captiuus. Sed quinquaginta milibus aureorum redi-
mitur. Bohemie regnum adhuc pender & status Austrie
ad Bohemias aspirat dux Saxonie Vilhelmus & guber-
nator regni Georgius Desporus Rascie mortuus est &
idem de magno Turco dicitur. primum uerum est de se-
cundo dubito. Cardinalis Auinionensis reuersurus breui
credetur. primum idem facere cum suo honore & commodo
tu ipse posses. Ex Roma die. ix. Marcii. Mcccclviii.

Finium Epistole Enee Siluii Piccolomini qui & Pius
secundas fuit in Cardinalatu edire.

Registrum huius libri.

- ¶ Primum patet. Enee Siluii. quātū ipse. grās agere.
- ¶ Cōmuni. nobis scriberes. Eneas car. tuam ut nostro.
- ¶ Eneas car. natalum nil. cecidit qui. ti nos cōmendes.
- ¶ Vestibus que. Eneas car. qua amplius. nobis impe.
- ¶ Ratispanensis. prelatos. Eneas car. dominus.
- ¶ Predicare non. detestantur. pontificales. nec rex.
- ¶ Columen inuase. celsa ratis. que uicisse. uri presidio.
- ¶ Audi ergo. populum. nistros per. re fieri cognoscim?
- ¶ Vt ita loquar. exerce. Eneas cardi. uerbum emisit.
- ¶ Eneas cardi. tum esse. Eneas cardi. grum in candida.
- ¶ Et. xx. & becuideres. te scriber. ita est Romana.

ex libris Familie Mondesciorum nob. Foros.

